

РЕФЕРАТ

Дипломна робота містить: 142 с., 22 табл., 11 рис., 2 додатків, 35 джерел.

Об'єктом дипломної роботи - виступають власні та залучені інвестиційні ресурси ТОВ "АВ метал груп"

Мета роботи - вивчити необхідність дослідження інвестиційної привабливості, методи за допомогою яких здійснюються розрахунки; доцільність розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів і оптимізації структури капіталу підприємства.

Завдання - проаналізувати критерії привабливості підприємства; визначити рівень ризику при аналізі інвестиційну привабливість підприємства; встановити джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства; проаналізувати інвестиційну привабливість ТОВ "АВ метал груп"; формування інвестиційних ресурсів підприємства.

У I розділі представлена загальна характеристика і ступінь ризику при аналізі інвестиційної привабливості підприємства. Розкриті питання про інвестиційні ресурси та джерела їх формування. У II розділі проводиться дослідження інвестиційної привабливості ТОВ "АВ метал груп" за допомогою фінансових коефіцієнтів та аналіз інвестиційного ризику. У III частині розробляється стратегія формування інвестиційних ресурсів і проводиться їх оптимізація.

Методи дослідження - горизонтальний, вертикальний, порівняльний, інтегральний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів, експертний аналіз, методи оптимізації структури капіталу.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, РИЗИК, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, АНАЛІЗ, ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ, ОПТИМІЗАЦІЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1 Сутність інвестиційної привабливості підприємства.....	9
1.2 Джерела формування інвестиційних ресурсів.....	15
1.3 Система показників оцінки інвестиційної привабливості підприємства.....	37
Висновки 1 розділу.....	56
2. ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ “АВ МЕТАЛ ГРУП”.....	58
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ “АВ метал груп”.....	58
2.2 Дослідження інвестиційної привабливості підприємства.....	64
2.3 Урахування ризиків при визначенні інвестиційної привабливості... ..	87
Висновки 2 розділу	91
3. ПРОПОЗИЦІЇ З ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ “АВ МЕТАЛ ГРУП”.....	93
3.1 Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів	93
3.2 Економічна оцінка варіантів джерел формування інвестиційних ресурсів.....	101
Висновки 3 розділу.....	116
РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	119
ВИСНОВКИ	132
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	124
ДОДАТОК А	140
ДОДАТОК Б	141

ВСТУП

Основу економіки будь-якої країни складають окремі підприємства компанії, зайняті виробництвом продукції виконанням робіт або наданням послуг. Тому наявність повної достовірної інформації щодо їх стану є джерелом даних для проведення економічного аналізу, результати якого в першу чергу призначені для обґрунтування управлінських рішень на макро-і мікрорівнях, а також для активізації інвестиційної діяльності.

На мікрорівні фінансовий стан є однією з основних оцінок господарської діяльності підприємства. Воно визначає найважливіші характеристики конкурентоспроможності підприємства та його потенціал в діловому співробітництві є гарантом ефективної реалізації економічних інтересів всіх учасників фінансових відносин: як самого підприємства, так і його ділових партнерів. На макрорівні фінансовий стан країни в цілому, її регіонів, галузей економіки (видів економічної діяльності), а також у розмірі форми власності і ті є важливим індикатором для обґрунтування рішень органів державного управління і самоврядування щодо структурної перебудови економіки здійснення інвестиційної та податкової політики, проведення приватизації та інше.

У конкурентній боротьбі перевагу отримує інвестиційно більш привабливий об'єкт. Першим кроком вирішення цього завдання буде визначення існуючого рівня інвестиційної привабливості того чи іншого об'єкта. Тобто, існує потреба у кваліфікованій оцінці інвестиційної привабливості: підприємства, проекту.

Для виконання стратегічного плану розвитку підприємства потребують достатньої кількості ресурсів. Це передбачає наявність у кожного центру кваліфікованого персоналу і необхідного обсягу матеріальних і нематеріальних активів. При недостатньому обсязі інвестування підприємства не зможуть виконувати стратегічний план належним чином. Необґрунтовано завищені обсяги інвестиційних ресурсів призведуть до

неефективного використання коштів та зниження ефективності діяльності підприємства. Однією з основних завдань в даному випадку є оцінка потреби в коштах, необхідних для ефективного функціонування підприємства. Однак далеко не завжди це можна зробити з достатньою точністю. Звичайно, коли мова йде про освоєння випуску нової модифікації вже випускався підприємством типу товарів, і у нього добре налагоджений управлінський облік, то завдання визначення потреби в ресурсах вирішується з високим ступенем точності та достовірності. Однак реалізація принципово нового проекту пов'язана з певними неточностями оцінки.

Багато дослідників - економістів приділяли увагу проблемі інвестиційної привабливості підприємства. Серед них можна виділити: Мойсеєнко Є., Козик В., Бажанова А, Шевчук В., Рогожин П.

Мета, даної дипломної роботи, вивчити необхідність дослідження інвестиційної привабливості, методи за допомогою яких здійснюються розрахунки; доцільність розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів. Розглядається яким чином можна сформувати оптимальну структуру капіталу підприємства для його ефективного функціонування.

Об'єктом дипломної роботи виступають власні та залучені інвестиційні ресурси підприємства ТОВ "АВ метал груп".

У даній роботі розглянуті наступні завдання:

1. Проаналізувати критерії привабливості підприємства.
2. Розглянути методи визначення привабливості.
3. Визначити рівень ризику при дослідження інвестиційну привабливість підприємства.
4. Встановити джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства.
5. Проаналізувати інвестиційну привабливість на прикладі конкретного підприємства.
6. Визначити напрямки практичного використання інвестиційних ресурсів.

Структура диплома складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури. У першому розділі наведено визначення інвестиційної привабливості, наведені формули необхідні для інвестиційного дослідження і розглянута ступінь ризику при здійсненні дослідження інвестиційної привабливості підприємства. Розкрито питання про інвестиційні ресурси та джерела їх формування, а також про необхідність формування цих ресурсів. У другому розділі розглядається підприємство і проводиться дослідження його інвестиційної привабливості за допомогою фінансових коефіцієнтів: рентабельності, ліквідності, платоспроможності, а також аналіз інвестиційного ризику. У третій частині розробляється стратегія формування інвестиційних ресурсів, проводиться їх оптимізація з допомогою фінансового левериджа, складається прогнозний баланс і визначається рівень інвестиційної привабливості на основі цього балансу.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна привабливість - це якісна і кількісна характеристика зовнішнього і внутрішнього середовища об'єкта потенційно можливого інвестування. На сьогоднішній день залишається актуальним питання оцінки інвестиційної привабливості підприємства, що в першу чергу пов'язано з підвищенням інвестиційної активності з боку не тільки українських, а й зарубіжних інвесторів. Метою проведення аналізу інвестиційної привабливості підприємства є оцінка фінансової стабільності підприємства, надійності та прибутковості інвестицій у цей проект [22, с. 50].

Інвестиція - довгострокове вкладення капіталу в який-небудь об'єкт інвестування з метою отримання прибутків. Процес інвестування передбачає здійснення суб'єктивно-об'єктивних відносин з приводу генерування перерозподілу і споживання капіталу. Замовником аналізу інвестиційної привабливості може бути як суб'єкт інвестування, так і об'єкт інвестування. При цьому кожного з них проявляє турботу в своїх цілях, які в кінцевому результаті спрямовані на реалізацію можливості перерозподілу і споживання капіталу, тобто інвестування. Ланцюжок цілей оцінки інвестиційної привабливості для об'єкта інвестування така: визначення поточного стану, розробка заходів підвищення інвестиційної привабливості; споживання іноземних інвестицій у відповідних для інвестиційної привабливості обсяг і отримання комплексного позитивного ефекту від освоєння іноземного капіталу. Ланцюжок цілей оцінки інвестиційної привабливості для суб'єкта інвестування така: оцінка стану і потенціалу об'єкта; розробка варіантів вкладення інвестицій, враховуючи особливості інвестиційної привабливості об'єкта; використання вивільнених (надлишкових) ресурсів з метою отримання майбутньої вигоди - фінансового прибутку, політичних переваг, екологічного ефекту і т. д.

Характерна особливість успішного інвестування - обов'язкова присутність подвійного ефекту: позитивних результатів, як для суб'єкта інвестування (інвестора), так і для об'єкта (реципієнта). Враховуючи багатосторонність впливу вкладання капіталу в привабливі об'єкти, мета залучення іноземного капіталу слід розглядати як комплекс цілей з двостороннім (подвійним) ефектом. Інвестиційна привабливість може розглядатися не тільки, як фінансово економічний показник, ще як модель кількісних і якісних показників - оцінок зовнішнього середовища політичного, економічного, фінансового, технічного потенціалу [14, с. 225].

Згідно з дослідженнями доктора економічних наук І. Мойсеєнко, інвестиційна привабливість підприємства формується під впливом показників його фінансового стану і показників кадрового потенціалу. Недоліком цієї класифікації є те, що автор розглядає виключно фактори внутрішнього середовища підприємства.

Заслуговує на увагу класифікація факторів, запропонована членами Академії наук України В. Козик та А. Бажанова. Згідно їхнім дослідженням, сукупність факторів, які впливають на інвестиційну привабливість підприємства, поділяють на первинні (чинники, які безпосередньо впливають на обсяг інвестиційного засобу) і вторинні (чинники, які прямо не впливають на обсяг інвестування проекту, а діють на первинні фактори або через них).

У світовій та вітчизняній економіці використовується велика кількість різних методик оцінки інвестиційної привабливості підприємства господарюючих суб'єктів. Для визначення інвестиційної привабливості підприємства доцільно використовувати комплексний підхід і брати до уваги всю сукупність показників діяльності підприємства. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства передбачає оцінку фінансово-економічної стійкості підприємства, яка є найважливішою характеристикою його ділової активності і надійності.

Перш за все, необхідно визначити кінцеву мету оцінки інвестиційної привабливості підприємства, наприклад за допомогою наведеної нижче морфологічної матриці (рисунок 1.1).

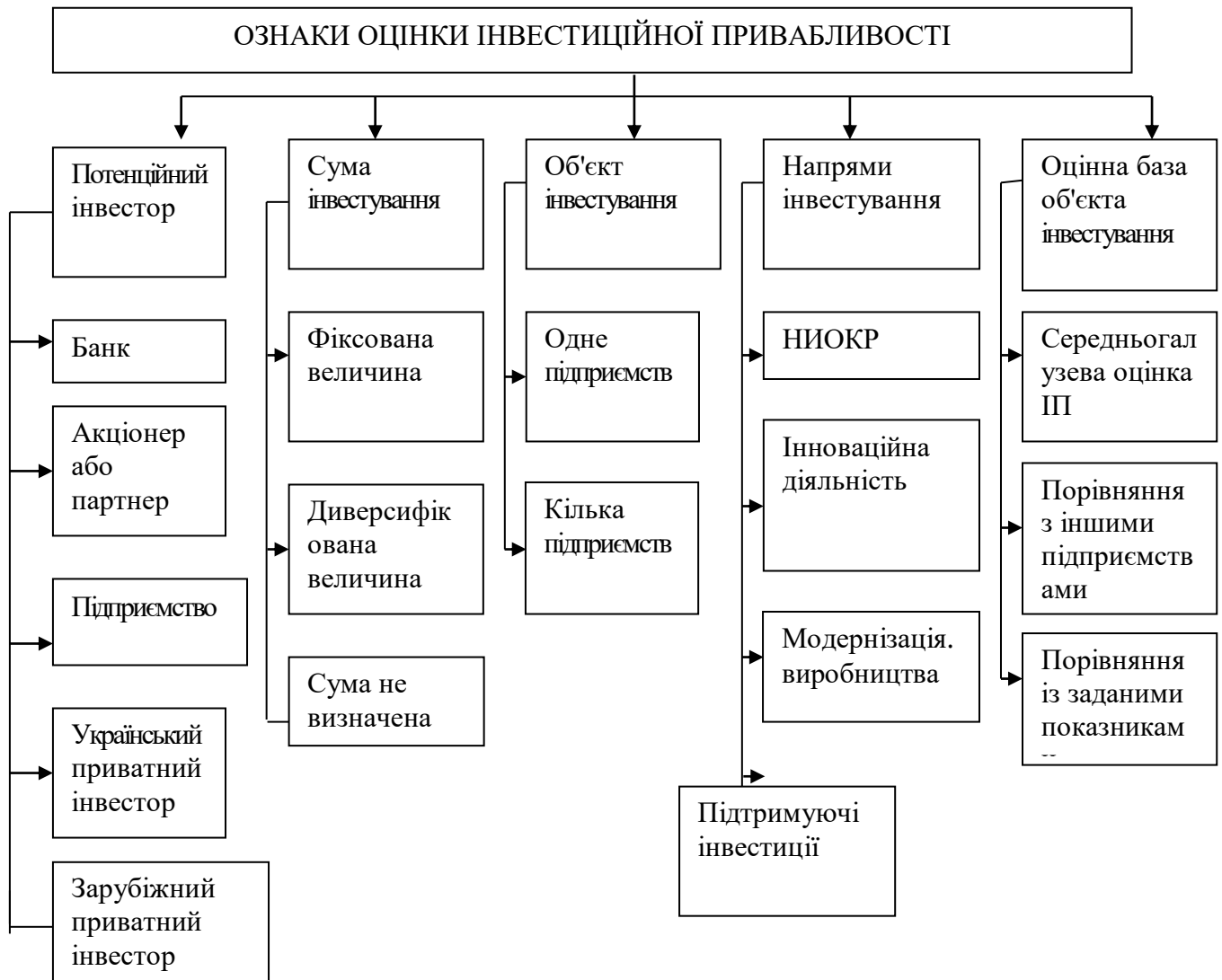

Рисунок 1.1 - Морфологічна матриця оцінки інвестиційної привабливості

По даній матриці визначаються потенційний інвестор, оціночна база об'єкта інвестування, об'єкт інвестування, напрямки інвестування, сума інвестування.

Інвестиційна привабливість окремого підприємства (фірми) включає:

1. Загальну характеристику підприємства – характер технології, наявність сучасного обладнання, складського господарства, власного транспорту; географічне розміщення; наближеність до транспортних комунікацій.

2. Характеристику технічної бази підприємства – стан технології, вартість основних фондів, коефіцієнт фізичного та морального старіння основних фондів.

3. Номенклатуру продукції, що випускається.

4. Виробничу потужність.

5. Місце підприємства в галузі, на ринку, рівень його монопольності.

6. Характеристику системи управління.

7. Статутний фонд, власники підприємства, ціна акцій.

8. Структуру витрат на виробництво.

9. Обсяг прибутку та напрямки його використання.

10. Оцінка фінансового стану підприємства.

У світовій та вітчизняній практиці для визначення інвестиційної привабливості підприємства використовується методика визначення стану підприємства за даними бухгалтерської фінансової звітності, яка включає в себе розрахунок групи показників, вибір яких залежить від цілей, що ставить перед собою інвестор [11, с. 41].

Основним джерелом інформації для визначення інвестиційної привабливості є бухгалтерська (фінансова) звітність підприємства за два останні календарні роки та останній звітний період, а саме: бухгалтерський баланс Ф.1 (річний чи квартальний), звіт про дебіторську або кредиторську заборгованість (Ф.І-б), звіт про фінансові результати діяльності підприємства (Ф2), звіт про фінансово-майновий стан (Ф3), примітки до річної фінансової звітності (Ф5) і при необхідності, розшифровки дебіторсько - кредиторської заборгованості, структури запасів, готової продукції, основних фондів і тому тощо [11, с. 42].

Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства.

Найважливіші фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства, представлені на рисунку 1.2, можна розділити на дві групи: зовнішні і внутрішні. Відповідно, ці дві групи факторів формують системи зовнішніх і внутрішніх ризиків інвестиційного кредитування. .

Галузь. Ставлення до тієї чи іншої галузі новостворюваного або поновлюваного бізнесу має принципове значення для будь-якої країни, оскільки відомо, що конкурентоспроможність продукції багато в чому залежить від репутації відповідної галузі на світовому ринку. Це пояснюється тим, що конкурентні переваги успішно працюють на ринку підприємств галузі, як правило, асоціюються з усіма підприємствами країни, що входять в дану галузь.

Розташування. В українських умовах даний чинник може зробити вирішальний вплив на інвестиційну привабливість промислового підприємства. Раніше багато підприємств створювалися в конкретних регіонах зовсім не тому, що саме там можна було забезпечити найвищу якість і найменшу собівартість продукції, а з кон'юнктурних політичних міркувань.

Сьогодні практично в кожному регіоні країни можна знайти підприємства, які довести до конкурентного стану саме на даному місці не представляється можливим, а отже, і окупити інвестиції, вкладені в них.

Основу економіки будь-якої країни складають окремі підприємства компанії, зайняті виробництвом продукції виконанням робіт або наданням послуг. Тому наявність повної достовірної інформації щодо їх стану є джерелом даних для проведення економічного аналізу, результати якого в першу чергу призначені для обґрунтування управлінських рішень на макро-і мікрорівнях, а також для активізації інвестиційної діяльності.

У конкурентній боротьбі перевагу отримує інвестиційно більш привабливий об'єкт.

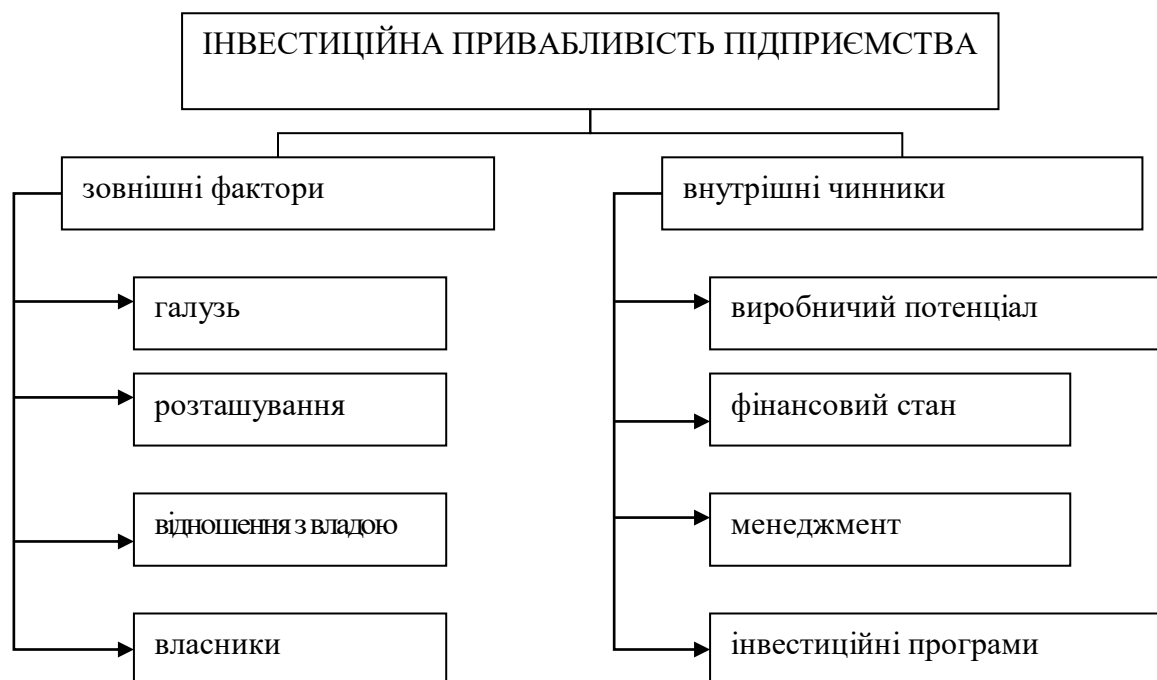

Рисунок 1.2 - Фактори, що впливають на ІП промислового підприємства

Відносини з владою. В будь-якій країні світу відносини бізнесу з місцевою та центральною владою істотно впливають на його розвиток і ефективність. Тому кредиторам необхідно чітко розібратися в тому, які стосунки склалися у керівництва підприємства-позичальника з владою і який вплив ці стосунки можуть надати на успіх реалізації даного інвестиційного проекту.

Власники. Характер володіння, тобто кому належить контрольний пакет акцій, має істотне значення не тільки для поточної роботи підприємства, а й для його успішного розвитку. Важливим аспектом є також репутація власників у суспільстві, у владних структурах і на ринку.

Виробничий потенціал. Стан виробничого потенціалу промислового підприємства надає прямий вплив на його інвестиційну кредитоспроможність, що, однак, практично не враховується інвесторами. Найчастіше прийнято оцінювати фінансовий стан або говорити про наявними капіталі підприємства та ефективності управління ним. Але слід мати на увазі, що насправді капітал працює лише після переходу у виробничу форму,

як би наповнивши собою структуру виробничого потенціалу. Таким чином, капітал перетворюється в основні фонди, оборотні кошти і нематеріальні активи, виражені в грошовій формі. Але у виробничого потенціалу підприємства є й інша частина, яку виразити в грошовій формі не можливо. У цю частину входять кадрова складова, рівень організації праці і рівень організації виробництва.

Фінансовий стан. Оцінка фінансового стану для залучення інвестицій, будучи обов'язковою умовою, служить лише підставою для подальшого вивчення інвестором усіх факторів, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства.

Менеджмент. При аналізі менеджменту вивчається як би макрорівень управління підприємством, його центральні механізми: організаційна структура управління підприємством, відповідність апарату управління сучасним вимогам, стан всієї організаційно-управлінської документації, кваліфікація керівників підприємства, система прийняття рішень на підприємстві і її ефективність.

Інвестиційна програма. Інвестору необхідно знайомитися з документами не тільки на фінансований інвестиційний проект, а й на всю сукупність інвестиційних проектів даного підприємства.

Таким чином, при прийнятті рішення та виділення коштів для реалізації інвестиційного проекту необхідно оцінювати не тільки поточний фінансовий стан підприємства і документи, пов'язані з цим інвестиційним проектом, але аналізувати всю інвестиційну програму даного підприємства по всій сукупності проектів.

1.2 Джерела формування інвестиційних ресурсів

Інвестиційні ресурси - це грошові і матеріальні вкладення, спрямовані у виробничі об'єкти, цінні папери, нерухомість. Такі вкладення приносять

доходи в майбутньому, дають економічний ефект через кілька років [3, с. 271].

Головним етапом управління формуванням інвестиційних ресурсів в цілому по підприємству є визначення конкретних джерел їх залучення. Цей процес є частиною більш загального процесу - формування фінансових ресурсів для забезпечення всіх потреб стратегічного розвитку підприємства. Визначення джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства є однією з найважливіших завдань для успішного функціонування підприємства та успішної реалізації інвестиційних проектів [15, с. 187].

Інвестиційна діяльність здійснюється за рахунок конкретних видів ресурсів. Сюди відносяться засоби державної бюджетної системи, асигнування з місцевих бюджетів, кошти позабюджетних фондів. Важливу роль відіграють власні фінансові ресурси підприємств та внутрішні резерви інвесторів. Такі прибуток, амортизаційні відрахування, необхідні для відшкодування зносу основних засобів, їх ремонту і відновлення, а також грошові кошти, акумульовані централізовано об'єднаннями підприємств. Сюди ж відносяться грошові накопичення і заощадження юридичних і фізичних осіб, дивіденди і відсотки з цінних паперів інших емітентів, кошти, що сплачуються як компенсації за договорами страхування, та ін. Не обходяться підприємці, фірми, компанії без позикових коштів інвесторів, тобто банківських кредитів та облігаційних позик. Застосовуються також іноземні інвестиції. Як при плановій економіці, так і в ринкових умовах важливу роль в структурі інвестиційних ресурсів відіграє фонд амортизаційних відрахувань.

Тому в основі вибору конкретних джерел формування інвестиційних ресурсів з можливих їх альтернатив завжди лежить порівняльна їх оцінка за критерієм вартості капіталу, доповнює урахуванням ряду інших чинників.

Визначення джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства має ряд відмінних рис.

Однією з таких особливостей є те, що інвестиційний процес у рамках більшості інвестиційних проектів характеризується досить тривалим періодом, що відповідно визначає і довгострокове відволікання фінансових коштів на інвестиційні цілі. Тому джерелами формування інвестиційних ресурсів крім власного капіталу можуть виступати, як правило, тільки довгострокові кредити і позики, а також фінансовий лізинг. Короткострокові позикові інвестиційні ресурси використовуються в процесі інвестиційної діяльності лише у виняткових випадках.

Крім того, при виборі джерел формування інвестиційних ресурсів слід врахувати, що й надання підприємству на тривалий період формує для кредитора більш високий рівень фінансового ризику (у порівнянні з короткостроковим кредитуванням), що відповідно істотно підвищує вартість позикових інвестиційних ресурсів і визначає необхідність більш надійного їх забезпечення (додатковими гарантіями, заставою, закладом тощо). З урахуванням цих умов вартість запропонованого довгострокового позикового капіталу на вітчизняному фінансовому ринку часто перевищує не тільки вартість власного капіталу (з урахуванням податкової його навантаження), але і можливий рівень інвестиційного доходу підприємства (що робить його інвестиційну діяльність, пов'язану з використанням позикового капіталу, неефективною). Тому в процесі вибору джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства їх вартість повинна порівнюватися не тільки між собою, але і з прогнозованим рівнем інвестиційного доходу.

І нарешті, при виборі конкретних джерел формування інвестиційних ресурсів слід враховувати прогнозовані пропорції обсягів окремих напрямів інвестування - реального і фінансового. Якщо фінансове інвестування підприємства здійснюється переважно за рахунок власних внутрішніх джерел інвестиційних ресурсів, то реальне - за рахунок більш широкого кола як власних, так і позикових коштів [26, с. 20].

Фінансове забезпечення інвестиційного процесу - це, по суті, участь фінансів у відтворенні основного капіталу. В економічній теорії розвинутих країн розрізняються поняття фінансування та інвестування.

Процес визначення джерел і виділення (залучення позики) грошових коштів для інвестицій називається фінансуванням.

Процес застосування грошових коштів в якості довгострокових вкладень означає інвестування, тобто фінансування передуює інвестуванню.

Після пошуку джерел фінансування та визначення структури, оформлення договорів фінансування (кредитного договору) починається процес інвестування, тобто перетворення грошової форми капіталу в продуктивну. Потім капітал у процесі обороту починає приносити дохід у вигляді грошових потоків (прибутку та амортизації) і частково вивільнятися (через ліквідність), поповнюючи тим самим власні джерела фінансування.

Фінансове забезпечення проектів може здійснюватися на безповоротній чи поворотній основі.

Фінансування на безповоротній основі - це надання грошових коштів (здійснення витрат) різними інвесторами на невизначений час у надії на отримання від реалізації проекту в майбутньому доходів, які покрийуть з прибутком ці витрати.

Фінансування на поворотній основі - це надання інвестором грошових коштів на певний час, із зобов'язанням повернути їх до обумовленого терміну з відсотками.

При першому методі джерелами фінансування є бюджетні асигнування, державні субсидії, кошти позабюджетних фондів, власні кошти інвесторів, а також залучені ними кошти (фінансування за рахунок випуску акцій).

При другому методі використовується національний кредит, кредити міжнародних фінансово-кредитних інститутів, комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ.

Все більшого значення як джерело фінансування набувають інші позикові кошти: комерційний кредит, іпотечні позики, кошти кредитних спілок, кошти від випуску та продажу облігацій, кошти від лізингових та факторингових операцій.

Основними принципами фінансово-кредитних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності є договірної, прямий, цільової і безперервний характер фінансування, принцип взаємного фінансового контролю.

Фінансування проектів здійснюється на підставі договорів (контрактів) по мірі їх виконання. Відповідно до цього принципу оплата робіт або послуг проводиться після їх виконання в цілому або в міру виконання окремих етапів.

Проектно-вишукувальні роботи зазвичай оплачуються або за проект в цілому, або за виконану проектно-кошторисну документацію.

Прямий і цільовий характер фінансування зумовлюють надходження коштів безпосередньо замовнику і тільки на той об'єкт, для якого вони передбачені.

Ритмічність і безперервність виробництва вимагають і безперервності його фінансування, своєчасної оплати виконаних робіт.

Фінансовий контроль за цільовим і раціональним використанням виділених коштів здійснюється залежно від форми власності інвестора і використовуваних джерел фінансування проекту, наприклад, при бюджетних асигнуваннях його здійснюють державні органи фінансово-господарського контролю, при довгостроковому кредиті - комерційні банки [24, с. 79].

Джерела формування інвестиційних коштів підприємства.

Джерела фінансування реальних інвестицій тісно пов'язані з фінансово-кредитним механізмом інвестиційної сфери, де відбувається їх практична реалізація.

Класичною формою самофінансування інвестицій в індустріальних країнах з розвиненою ринковою економікою є власні кошти корпорацій у

вигляді нерозподіленого прибутку та амортизації, які доповнюються певною часткою емісії (випуску) цінних паперів (акцій і облігацій) і кредиту, отриманого з ринку позичкового капіталу.

Капіталовкладення в основні засоби фінансуються в Україну за рахунок:

1. власних фінансових ресурсів і внутрішньогосподарських резервів інвесторів (чистого прибутку; амортизаційних відрахувань; заощаджень громадян і юридичних осіб; коштів, що виплачуються органами страхування у вигляді відшкодування втрат від стихійних лих, аварій і т.д.);

2. позикових фінансових коштів інвесторів (банківських кредитів, облігаційних позик та ін);

3. залучених фінансових коштів інвесторів (коштів, отриманих від емісії акцій, пайових та інших внесків фізичних та юридичних осіб до статутного капіталу);

4. грошових коштів, централізованих добровільними спілками (об'єднаннями) підприємств і фінансово-промисловими групами;

5. коштів державного бюджету, що надаються на безоплатній та платній основах;

6. коштів позабюджетних фондів (наприклад, дорожнього фонду);

7. коштів іноземних інвесторів.

Фінансування капітальних вкладень по будівництвах може здійснюватися як за рахунок одного, так і декількох джерел [32, с. 98].

Внутрішні джерела формування інвестицій підприємства.

Серед видів внутрішніх джерел формування інвестиційних ресурсів підприємства (рисунок 1.3) Головна роль належить реінвестованого частини чистого прибутку.

Саме це джерело формування інвестиційних ресурсів забезпечує пріоритетний напрямок зростання ринкової вартості підприємства. У формуванні конкретної суми коштів, що залучаються за рахунок цього джерела, велику роль відіграє дивідендна політика підприємства (політика

розподілу його чистого прибутку). Інвестиційні ресурси, що формуються за рахунок цього джерела, мають найбільш універсальний характер використання - вони можуть бути спрямовані на задоволення будь-яких видів інвестиційних потреб підприємства.

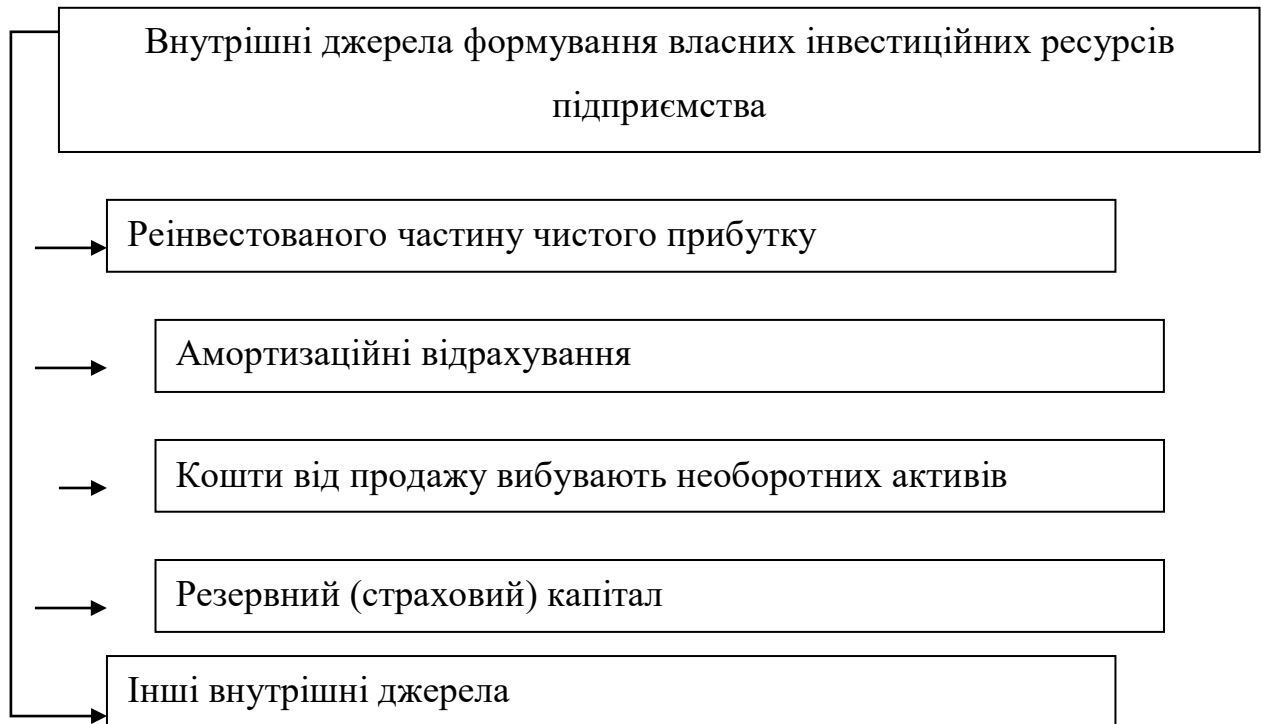

Рисунок 1.3 - Внутрішні джерела формування інвестиційних ресурсів

Другим за значенням внутрішнім джерелом формування власних інвестиційних ресурсів є амортизаційні відрахування. Це джерело відрізняється найстабільнішим формуванням коштів, що спрямовуються на інвестиційні цілі. Разом з тим, цільова спрямованість цього джерела носить вузький характер - формована за рахунок амортизаційних відрахувань сума інвестиційних ресурсів спрямовується в основному на реновацію діючих основних засобів і нематеріальних активів. Розмір цього джерела формування власних інвестиційних ресурсів залежить від обсягу використовуваних підприємством амортизуються необоротних активів і прийнятої їм амортизаційної політики (вибраних методів амортизації).

Крім прибутку й амортизації, до власних джерел фінансування прийнято відносити мобілізацію внутрішніх ресурсів (МВР). До них відносяться кошти від реалізації вибуває устаткування, непотрібних матеріалів, інструменту, інвентарю, ліквідації тимчасових будівель і споруд, реалізації попутно видобутих корисних копалин (за вирахуванням витрат по їх реалізації).

При господарському способі будівництва до МВР ставляться планові накопичення й економія від зниження собівартості будівельно-монтажних робіт, амортизація по засобах праці, використовуваним в будівництві [24, с. 80].

Зовнішні джерела формування власних інвестиційних ресурсів підприємства.

Основні види зовнішніх джерел формування власних інвестиційних ресурсів (рисунки 1.4) характеризуються терміном "залучені інвестиційні ресурси". Це пов'язано з тим, що на відміну від внутрішніх джерел до моменту їх надходження на підприємство вони не носять титулу його власності і вимагають від підприємства певних зусиль і витрат з їх залученню. Однак у міру їх надходження вони входять до складу власного капіталу підприємства і в подальшому використанні характеризуються відповідно як власні інвестиційні ресурси.

Серед видів цих джерел формування інвестиційних ресурсів найбільшу роль відіграють емісія акцій (для акціонерних товариств) або залучення додаткового пайового капіталу (для інших видів товариств).

Безповоротні асигнування з бюджетів використовуються для фінансування інвестиційної діяльності переважно державних підприємств.

Акціонування як метод фінансування інвестицій зазвичай використовується для реалізації великомасштабних проектів при галузевої чи регіональної диверсифікації інвестиційної діяльності [24, с. 81].

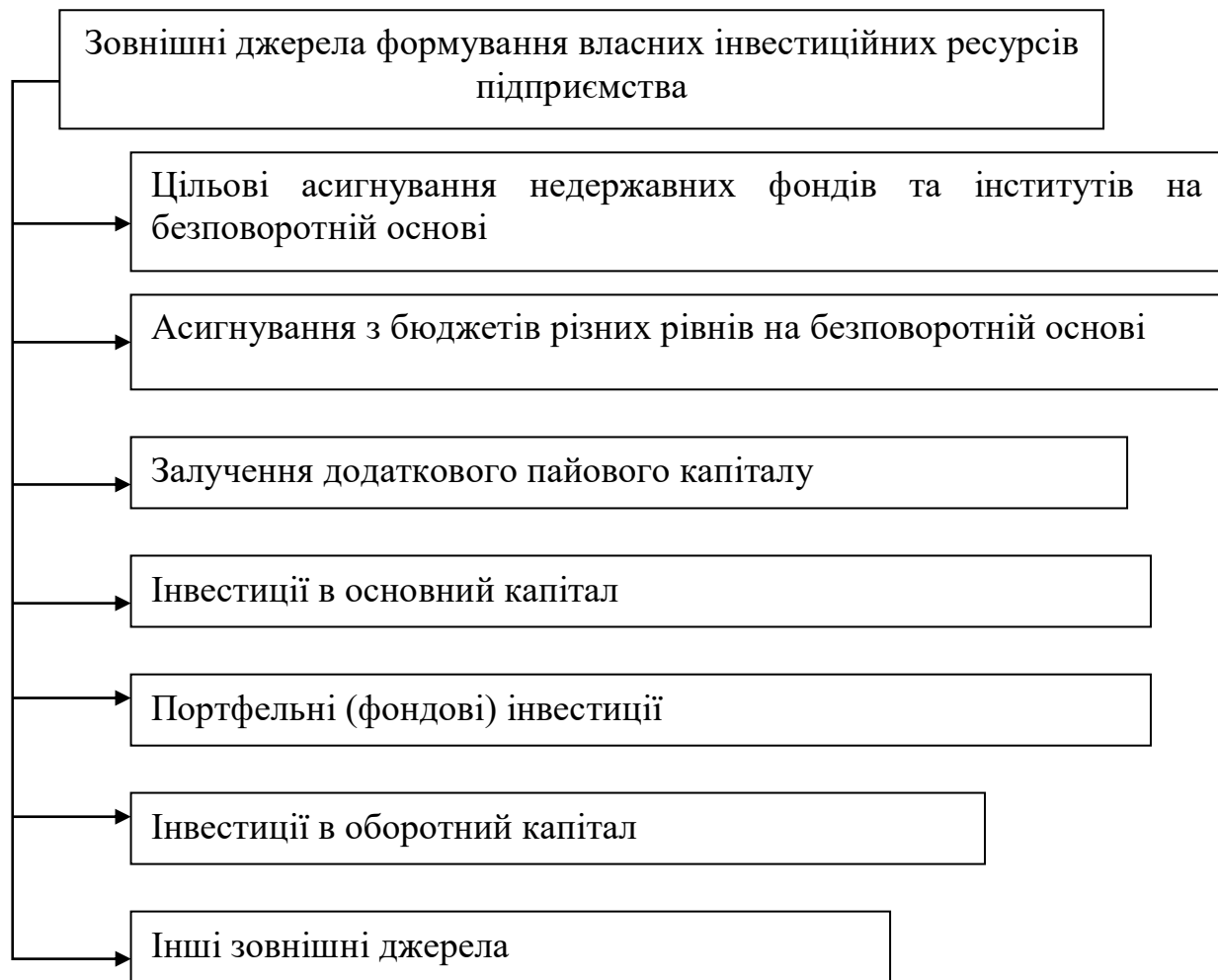

Рисунок 1.4 - Зовнішні джерела формування інвестиційних ресурсів

Джерела формування позикових інвестиційних ресурсів підприємства.

Основні види джерел формування позикових інвестиційних ресурсів (рисунок 1.5) зазвичай виступає в двох формах: у вигляді отримання довгострокових банківських позичок на реалізацію конкретних проектів і облігаційних позик. Довгострокові кредити комерційних банків залучаються зараз у реальні і швидкоореалізуємі проекти з високою нормою прибутковості інвестицій.

На відміну від бюджетних коштів залучення довгострокових кредитів банків на капіталовкладення підвищує відповідальність позичальників за їх раціональне використання завдяки повернення і платності позикових коштів.

Конкретні терміни надання довгострокового кредиту і терміни його погашення визначаються договором між позичальником і комерційним банком. Однак довгостроковим кредитуванням капіталовкладень здатні займатися зараз лише великі комерційні банки, але за умови надання їм податкових пільг, бо при високій інфляції відсутні критерії доцільності кредитуються заходів [30, с. 135].

Важливим джерелом фінансування є кредит, наданий інвесторам, незалежно від форми власності, для здійснення реальних інвестицій. Як правило, це довгостроковий (на термін більше 1 року) кредит.

Такий кредит може надаватися комерційними банками на договірних засадах, державою (національний кредит) з коштів держбюджету та Національним банком за рахунок центральних кредитних ресурсів, комерційного кредиту, іпотечних позичок, лізингових операцій.

Основою взаємовідносин інвестора та банку (іншого кредитодавця) є кредитний договір, де обумовлюється розмір кредиту, що надається, його забезпеченість, гарантії повернення, терміни його використання і способи погашення, процентні ставки за користування, майнова відповідальність сторін.

Укладенню кредитного договору передуює уявлення позичальником ряду документів, у яких обґрунтовується потреба в кредиті під інвестиційний проект. Зазвичай потреба в кредиті визначається як різниця між загальним обсягом інвестицій і власними та залученими ресурсами. Але можливо і повне фінансове забезпечення проекту за рахунок кредиту. Надання кредиту передуює оцінка банком кредитоспроможності позичальника або самостійно, або, за його дорученням, аудиторською фірмою.

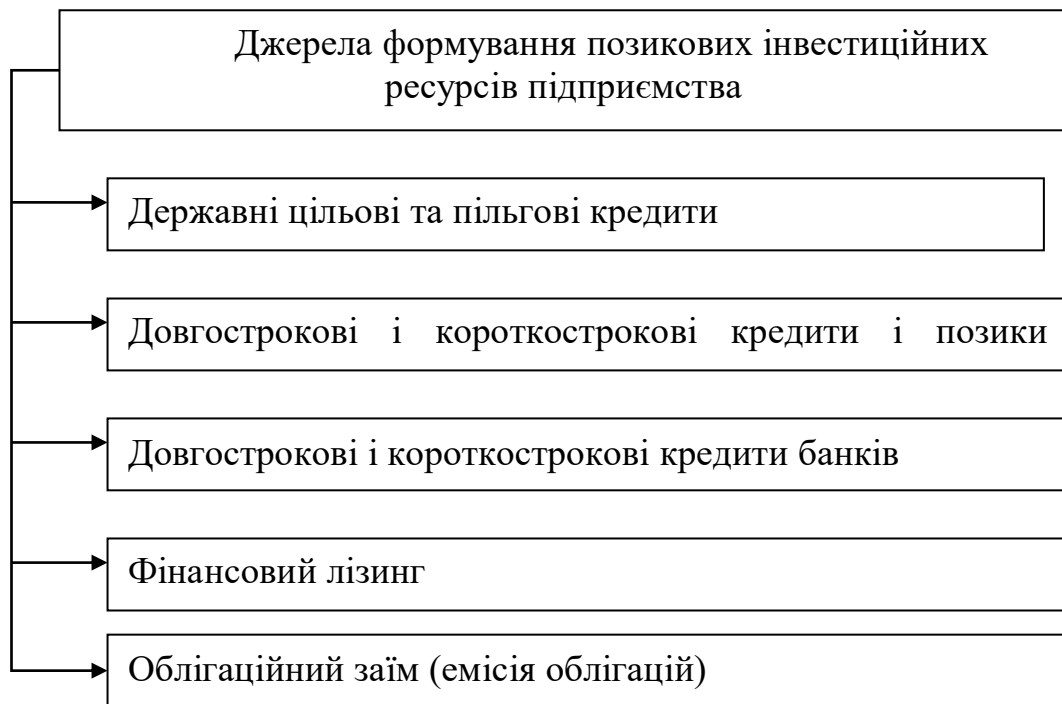

Рисунок 1.5 - Джерела формування позикових інвестиційних ресурсів

Державний кредит використовується інвесторами тільки для фінансування реконструкції, технічного переоснащення і нового будівництва виробничих об'єктів під гарантію міністерств та відомств. Кредити за рахунок централізованих ресурсів Національного банку надаються на підставі рішення Верховної Ради України лише державним підприємствам і тільки на цільові програми з впровадження нових технологій, модернізації виробництва, розширенню випуску товарів народного споживання [24, с. 82].

Облігаційні позики можуть випускатися лише відомими акціонерними компаніями (корпораціями чи фінансово-промисловими групами), платоспроможність яких не викликає сумніву в інвесторів (кредиторів).

Лізинг та інвестиційний селенг використовуються при нестачі власних коштів для реальних інвестицій, а також при капітальних вкладеннях у проекти з невеликим періодом експлуатації або з високим ступенем змінності технології.

Лізинг є одним з перспективних методів залучення позикових коштів. Він розглядається як один з різновидів довгострокового кредиту, наданого

лізинговою компанією (банком) лізингоотримувачу у натуральній формі і погашається в розстрочку. Даний метод дозволяє підприємству-лізингоотримувачу швидко набувати потрібне устаткування, не відволікаючи одноразово зі свого обороту значні фінансові ресурси.

Селенг являє собою специфічну форму зобов'язання, що складається в передачі власником (юридичною особою або громадянином) прав на користування та розпорядження його майном на строк за певну плату. В якості такого майна можуть виступати як необоротні активи (будівлі, споруди, обладнання), так і оборотні активи (грошові кошти, цінні папери та ін.) При цьому власник залишається власником переданого в найм майна і може на першу вимогу повернути його. Селенг-компанія залучає і вільно використовує на свій розсуд майно та окремі майнові права юридичних осіб і громадян.

За допомогою селенга надається фінансова допомога компаніям, що зазнають гострий дефіцит в різних видах ресурсів, включаючи і кошти.

Тому в зарубіжній практиці селенг перетворився в один з важливих методів фінансування інвестицій у різних сферах підприємницької діяльності [32, с. 102].

Формування інвестиційної стратегії компанії є досить складним творчим процесом, що вимагає високої кваліфікації виконавців. Перш за все, формування стратегії базується прогнозуванні окремих умов здійснення інвестиційної діяльності (інвестиційного клімату) і кон'юнктури інвестиційного як в цілому, так в розрізі окремих його сегментів, що, як було показано раніше, є досить трудомістким процесом. Складність цього процесу полягає і в тому, що при формуванні інвестиційної стратегії йде великий пошук і оцінка альтернативних варіантів інвестиційних рішень, найповніше відповідних імідж компанії і завданням її розвитку. Певна складність формування інвестиційної стратегії полягає також у тому, що вона не є незмінною, а вимагає періодичного коригування з урахуванням мінливих зовнішніх умов і нових можливостей росту компанії [16, с. 118].

Вихідною передумовою формування інвестиційної стратегії є загальна стратегія економічного розвитку компанії. Стосовно неї інвестиційна стратегія має підпорядкований характер і повинна узгоджуватися з нею по цілям і етапам реалізації. Інвестиційна стратегія при цьому розглядається як один з головних чинників забезпечення ефективного розвитку компанії відповідно до обраної нею загальною економічною стратегією. Процес формування інвестиційної стратегії проходить ряд етапів (рисунк 1.6) [12, с. 65].

Початковим етапом розробки інвестиційної стратегії компанії є визначення загального періоду її формування. Цей період залежить від ряду умов.

Головною умовою визначення періоду формування інвестиційної стратегії є передбачуваність розвитку економіки в цілому інвестиційного ринку, зокрема. В умовах нинішнього нестабільного (а по окремих напрямках - не передбачуваного) розвитку економіки країни; цей період не може бути занадто тривалим і в середньому не може виходити за рамки 3-5 років (для порівняння відмітимо, що інвестиційна стратегія, найбільших компаній країн з розвиненою ринковою економікою розробляється на період 10-15 років).

Важливою умовою визначення періоду формування інвестиційної стратегії є тривалість періоду, прийнятого для формування загальної економічної стратегії компанії. Так як інвестиційна стратегія носить стосовно неї підлеглий характер, вона не може виходити за межі цього періоду (більш короткий період формування інвестиційної стратегії допустимо, тому що заключні етапи економічної стратегії компанії можуть не вимагати змін інвестиційної діяльності).

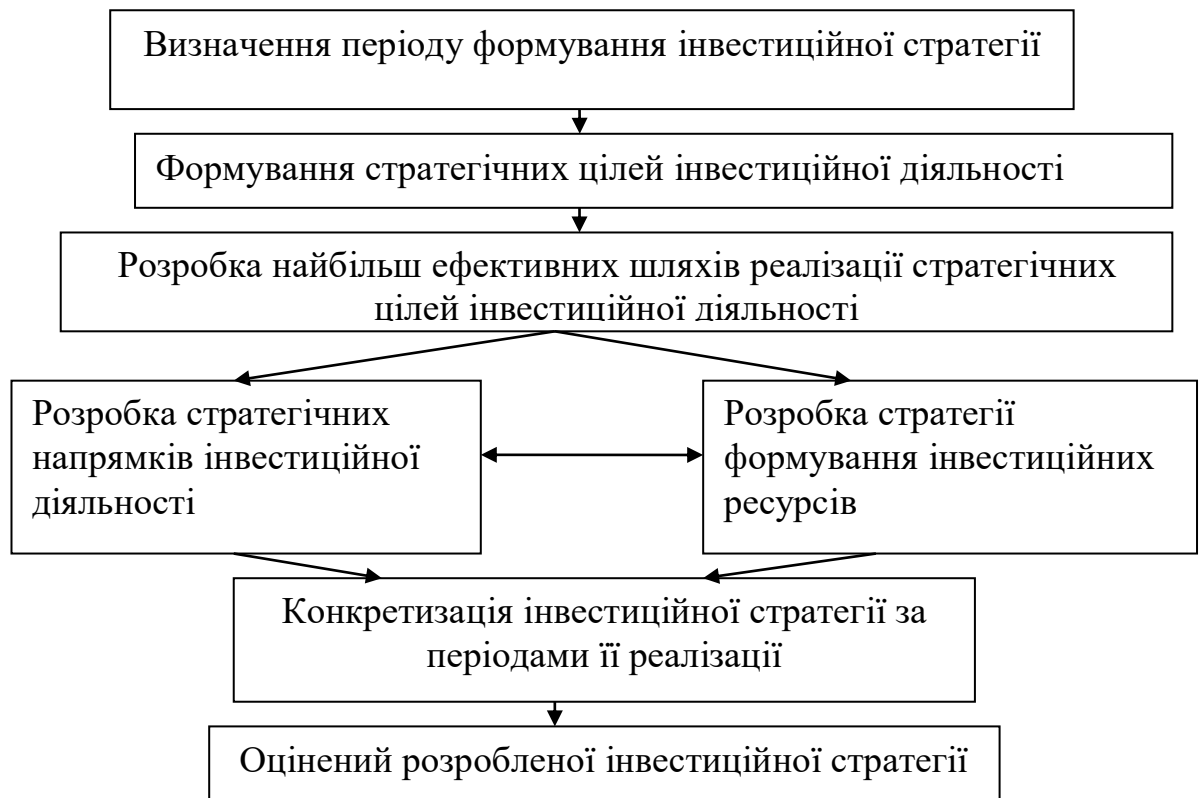

Рисунок 1.6 - Основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії компанії

Однією з умов визначення періоду формування інвестиційної стратегії компанії є її галузева приналежність. Результати обстеження окремих компаній показують, що найбільший період (понад 10 років) характерний для розробки інвестиційної стратегії так званими інституційними інвесторами (інвестиційними фондами, інвестиційними компаніями і т.п.); менший період (5-10 років) характерний для фірм, які здійснюють свою діяльність у сфері виробництва засобів виробництва і у видобувних галузі промисловості; ще більш короткий період (3-5 років) характерний для компаній і фірм, які здійснюють свою діяльність у сфері виробництва споживчих товарів, роздрібної торгівлі і послуг населенню.

І нарешті, однією з умов визначення періоду формування інвестиційної стратегії є розмір компанії. Інвестиційна діяльність великих компаній зазвичай прогнозується на більш тривалий період [12, с. 67].

Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності повинно виходити насамперед із системи цілей загальної стратегія економічного

розвитку. Ці цілі можуть бути сформовані у вигляді забезпечення приросту капіталу; зростання рівня прибутковості інвестицій та суми доходу від інвестиційної діяльності; зміни пропорцій у формах реального і фінансового інвестування: зміни технологічної та відтворювальної структури капітальних вкладень; зміни галузевої та регіональної спрямованості інвестиційних програм і т.п. .

При цьому формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності повинно ув'язуватися зі стадіями життєвого циклу і частками господарської діяльності компанії.

Розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності здійснюється за двома напрямками. Одне з них охоплює розробку стратегічних напрямків інвестиційної діяльності, інше - розробку стратегії формування інвестиційних ресурсів. Цей етап є найбільш відповідальним і складним.

Конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її реалізації передбачає встановлення послідовності і термінів досягнення окремих цілей і стратегічних завдань. У процесі цієї конкретизації забезпечується зовнішня і внутрішня синхронізація у часі. Зовнішня синхронізація передбачає узгодження у часі реалізації інвестиційної стратегії з загальною стратегією економічного розвитку компанії, а також з прогнозованими змінами кон'юнктури інвестиційного ринку. Внутрішня синхронізація передбачає узгодження у часі реалізації окремих напрямів інвестування між собою, а також з формуванням необхідних для цього інвестиційних ресурсів [8, с. 243].

Оцінений розробленої інвестиційної стратегії здійснюється на основі наступних критеріїв:

1. узгодженість інвестиційної стратегії компанії із загальною стратегією її економічного розвитку;

2. внутрішня збалансованість інвестиційної стратегії. В процесі такої оцінки визначається, наскільки узгоджуються між собою окремі стратегічні цілі та напрямки інвестиційної діяльності;

3. узгодженість інвестиційної стратегії з зовнішнім середовищем;

4. реалізація інвестиційної стратегії з урахуванням наявного, ресурсного потенціалу. В процесі такої оцінки в першу чергу розглядаються потенційні можливості компанії у формуванні фінансових ресурсів, за рахунок власних джерел. В окремих випадках розглядається також можливість залучення до реалізації інвестиційної стратегії необхідних фінансових, технологічних, сировинних, енергетичних та інших ресурсів;

5. прийнятність рівня ризику, пов'язаного з реалізацією інвестиційної стратегії. В процесі такої оцінки розглядаються рівні основних інвестиційних ризиків та їх можливі фінансові наслідки для компанії;

6. результативність інвестиційної стратегії. Оцінка результативності інвестиційних програм базується, насамперед, на визначенні економічної ефективності їх реалізації. Поряд з цим оцінюються і позаекономічні результати, що досягаються в процесі реалізації інвестиційної стратегії (зростання іміджу компанії; поліпшення умов праці співробітників, поліпшення умов обслуговування клієнтів і т.п.).

Таким чином, розробка інвестиційної стратегії дозволяє приймати ефективні управлінські рішення, пов'язані з розвитком компанії, в умовах зміни зовнішніх і внутрішніх факторів, що визначають його розвиток [12, с. 70].

Враховуючи те, що не всі інвестиції мають грошову форму (наприклад, послуги або інтелектуальна власність), не всі вони можуть бути розглянуті як фінансові ресурси. Однак інші види інвестицій можуть бути оцінені в грошовій формі. Об'єднує їх те, що в процесі інвестування здійснюється відмова від поточного споживання на користь майбутнього.

Керівництву підприємства доводиться постійно балансувати між коротко-і довгостроковими ефектами використання фінансових ресурсів,

тому певні розбіжності спостерігаються і в стандартних фінансових цілях і стратегіях:

1. збільшення внутрішньої вартості капіталу;
2. досягнення високих темпів зростання доходів і дивідендів на одну просту акцію (для акціонерних товариств);
3. зміна зовнішніх і внутрішніх джерел фінансування (тобто поліпшення співвідношення власного і позикового капіталу);
4. удосконалення структура капіталу фірми (співвідношення між основним і оборотним капіталом).

Фінансові ресурси, їх обсяги і джерела формування є фундаментом виконання всіх інших елементів "стратегічного набору" ринково-орієнтованого підприємства. Так, закупівля ресурсів інших типів залежить від наявності певних обсягів грошових ресурсів, можливостей їх використання.

Джерелами формування фінансових ресурсів є власні джерела (прибуток, амортизація, випуск нових акцій, реалізація / вилучення основних фондів тощо) та позичкові (нові боргові зобов'язання у вигляді довго-і короткострокових кредитів, застав, векселів тощо) . Головна мета при цьому - оптимізація обсягів фінансових ресурсів при загальному поліпшенні фінансового забезпечення організації [20, с. 323].

Окремими джерелами можуть бути пряме бюджетне фінансування, благодійна допомога. Кожне сучасне підприємство може навчитися працювати на фінансових ринках (деякі з них представлені на рисунок 1.7), що є джерелами фінансових ресурсів.

Залежно від типу організації (її розмірів, форми власності, масштабу операцій тощо) кожне підприємство обирає для використання певне співвідношення операцій на доступних нього фінансових ринках [13, с. 471].

Рисунок 1.7 - Класифікація фінансових ринків

Основою для визначення джерел фінансування є звіт про грошові надходження.

Стратегіями використання фінансових ресурсів можуть бути:

1. капітальні вкладення в "цільові ринки" (забезпечення маркетингових стратегій): географічні; певного товару;
2. інвестування в реальний основний капітал (забезпечення виробничих стратегій): для створення (придбання) нових потужностей; для модернізації виробництва; на придбання обладнання, інструментів та приладів; в акції;
3. зменшення / збільшення оборотного капіталу в результаті стратегічних вкладень;
4. інвестиції, пов'язані з розвитком окремих підсистем підприємства: маркетингу; систем управління та ін

Іншим напрямком використання фінансових ресурсів є виплата дивідендів, погашення дебіторської заборгованості, формування стратегічних фондів.

Необхідність існування стратегічних (страхових) фондів обумовлена розрахунками майбутніх надходжень, витрат, ризиком роботи в несталої

довкіллю. Досвід роботи західних корпорацій свідчить про необхідність формування певної структури стратегічних фондів:

1. загального корпоративного рівня;
2. окремих фондів автономних утворень (у вигляді "стратегічних господарських центрів");
3. спеціальних фондів для формування ресурсних і функціональних потенціалів [20, с. 325].

Розподіл ресурсів - одна з найважливіших складових ресурсних стратегій, розкриває пріоритетність у розвитку окремих напрямків діяльності: для найважливіших, з точки зору керівників, виділяються всі необхідні ресурси (насамперед фінансові). Керівники можуть приймати рішення, наприклад про пріоритетне інвестування в новий напрямок діяльності, за рахунок зменшення інвестицій у вже освоєні.

Стратегії на перших етапах освоєння стратегічного управління розглядались як способи розподілу ресурсів, тому досить багато уваги і тепер відводиться розробці моделей підтримки прийняття рішень щодо розподілу ресурсів.

В умовах стабільного попиту і наявного виробничого процесу, який знаходиться на перших етапах свого "життєвого циклу", можуть використовуватися імітаційні моделі руху ресурсів залежно від змін в обсягах виробництва, структурі номенклатури та асортименті продукції, що випускається. Світовий і вітчизняний досвід довів ефективність застосування багатокрітеральних оптимізаційних завдань постачання і розподілу ресурсів між різними напрямками діяльності, обґрунтування рівня забезпеченості виробництва різними ресурсами в залежності від ступеня освоєння нових видів виробів.

Структура капіталу фірми (співвідношення основного, оборотного і позикового капіталів), як зазначалося, може бути головним стратегічним орієнтиром. Шведська консультативна фірма "Майсігма" розробила модель, що одержала назву "Графік прибутковості" Майсігми ", що демонструє, як

річна норма прибутковості може бути збільшена завдяки прискоренню обороту капіталу та / або збільшення норми прибутковості, яка реалізується протягом одного обороту. Графік орієнтує розробників стратегії на одночасний облік трьох змінних, що визначають рівень прибутковості:

1. відносне зменшення питомої ваги основного та вкладеного в запаси МТР оборотного капіталу, який веде до прискорення його обороту;
2. зменшення суми витрат, що дає можливість підвищувати норму прибутковості;
3. збільшення норми прибутку через підвищення цін [20, с. 327].

Також використовують при аналізі привабливості підприємства модель Du Pont. Основа моделі - розрахунок рентабельності власного капіталу (РОЕ). Рентабельність власного капіталу враховує як керованість підприємством, так і його ринковий капітал. Він показує, який прибуток має акціонер на кожен рубль складених коштів.

Фінансовий сенс застосування формули Du Pont полягає в тому, щоб встановити, який з коефіцієнтів, що відображають впливають на прибутковість власного капіталу підприємства фактори, пояснює низьке значення коефіцієнта РОЕ. Якщо встановити цей, то можна побачити, який з факторів у господарській діяльності підприємства повинен бути головним об'єктом уваги в стратегічному управлінні підприємством [6, с. 100].

Фінанси як ресурс дуже тісно пов'язані з стратегіями ціноутворення. Керівникам підприємства найбільш часто доводиться балансувати такі взаємозумовлені види стратегій: загальні - цінові - фінансові (насамперед стратегії інвестування). Тут можливо таке співвідношення: максимальні обсяги продажу типовою продукції (лідирування за рахунок зниження витрат) -> зниження цін (за рахунок зменшення собівартості на основі низьких питомих витрат) -> зростання прибутків за рахунок розширення масштабів виробництва (накопичення власних коштів для самоінвестування).

Наведена ланцюжок стратегій можлива за таких умов:

1. наявності порівнянної якості при менших витратах і (на їх основі) цін, які сприяють інтенсивній реалізації великих обсягів продукції;
2. «стійкого» іміджу фірми як надійного виробника;
3. досить місткого ринку, який дає можливість завантажувати виробничі потужності;
4. випуску високоякісної продукції "під замовника" (стратегія диференціації) - гнучкі або ціни "престижу" ("під споживачів", які належать до різних груп) - висока прибутковість і стабільний розвиток за рахунок реінвестування.

Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів є заключним етапом розробки стратегії їх формування. Необхідність такої оптимізації визначається тим, що розраховане співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів може не відповідати вимогам фінансової стратегії компанії та істотно знижувати рівень її фінансової стійкості.

Оптимізації структури джерел капіталу здійснюється за розрахунком "фінансового лівериджу".

"Фінансовий ліверідж" - використання залучених коштів з фіксованим відсотком для підвищення прибутку власників простих акцій, відомий також як "фінансовий важіль" і в цілому описує процес кредитування. Даний метод характеризує кордон, до якої можливо поліпшити діяльність підприємства за рахунок кредитів банку. Ефект фінансового лівериджу може бути досягнутий тільки в тому випадку, якщо норма прибутку на інвестований капітал суттєво перевищує середній рівень відсотків за кредит за всіма джерелами позикових коштів [31, с. 13].

$$ЕФР = (1 - С_{пп}) * (КВР_{а} - ВК) * ПК / ВЛК, \quad (1.1)$$

де $С_{пп}$ - ставка податку на прибуток;

КВРа - коефіцієнт валової рентабельності активів, тобто сума валового прибутку з інвестицій;

ВК - середній розмір % за кредит;

ПК - позиковий капітал;

ВлК - власний капітал.

Позитивний ефект фінансового важеля виникає, якщо $(1 - \Pi) * (K_{\text{Рінв}} - K) > 0$.

У таких випадках вигідно збільшувати плече фінансового важеля, тобто частку позиченого капіталу.

Якщо виникає ситуація, яка $(1 - \Pi) * (K_{\text{Рінв}} - K) < 0$, то це означає, що на підприємстві - негативний ефект фінансового важеля, який свідчить про зменшення власного капіталу [18, с. 340].

Аналіз структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості: процес цієї оптимізації ґрунтується на попередній оцінці вартості власного і позикового капіталу при різних умовах його залучення та здійсненні різноманітних розрахунків середньозваженої ціни всього капіталу. Ціна капіталу - це загальна сума грошей, яку підприємство має заплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів, виражену у відсотках до цього обсягу.

Середньозважена вартість капіталу (СВК) визначається:

$$СВК = (ВВК * ВК + ВПК * ПК) / 100, \quad (1.2)$$

де ВВК - вартість власного капіталу;

ВПК - вартість позикового капіталу;

ВК - частка власного капіталу;

ПК - частка позикового капіталу.

Будь-яка система стратегій потребує обґрунтування потрібних і можливих інвестицій для їх виконання, тому зміст фінансових стратегій передбачатиме, зокрема:

1. створення, розгортання і керування активами;
2. використання і закріплення капіталу в виробничому функціонуванні;
3. розробку заходів по найбільшому самозростання капіталу.

Всі стратегії в "стратегічному наборі" мають фінансово-економічні характеристики, насамперед - очікувані результати та витрати, дисконтування з урахуванням змін в зовнішньому середовищі (насамперед - на рівень інфляції). Найчастіше показниками, які характеризують стратегії, є прибуток, максимальна ринкова вартість активів, рух готівки, чиста дисконтування вартості, внутрішня норма прибутковості, термін окупності тощо.

З метою досягнення високих показників потрібно формувати систему управління фінансами підприємства, яка б забезпечувала здійснення фінансових ресурсних стратегій та функціонування підприємства в ринковому середовищі [20, с. 328].

1.3 Система показників оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Будь-яка з перерахованих форм інвестиційного аналізу здійснюється за такими основними етапами:

1. відбір та підготовка до аналітичного дослідження необхідної вихідної інформації;
2. аналітична обробка відібраної вихідної інформації, формування аналітичної інформації;
3. інтерпретація отриманої аналітичної інформації;
4. підготовка висновків і рекомендацій за результатами проведеного аналізу.

Для вирішення конкретних завдань інвестиційного менеджменту застосовується ряд спеціальних систем і методів аналізу, що дозволяють

отримати кількісну оцінку результатів інвестиційної діяльності в розрізі окремих її аспектів, як у статичі, так і в динаміці. Залежно від використовуваних методів розрізняють такі основні системи інвестиційного аналізу, проведеного на підприємстві: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз, аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз (додаток А) [6, с. 85].

I. Горизонтальний (або трендовий) інвестиційний аналіз ґрунтується на вивченні динаміки окремих показників інвестиційної діяльності в часі. В процесі використання цієї системи аналізу розраховуються темпи росту (приросту) окремих інвестиційних показників за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їх зміни (або тренда). В інвестиційному менеджменті найбільше поширення одержали наступні види горизонтального (трендового) аналізу:

1. Дослідження динаміки показників звітного періоду в порівнянні з показниками попереднього періоду (наприклад, з показниками попереднього місяця, кварталу, року).

2. Дослідження динаміки показників звітного періоду в зіставленні з показниками аналогічного періоду минулого року (Наприклад, показників другого кварталу звітного періоду з аналогічними показниками другого кварталу попереднього року).

3. Дослідження динаміки показників за ряд попередніх періодів. Метою цього виду аналізу є виявлення тенденції зміни окремих показників, що характеризують результати інвестиційної діяльності підприємства (визначення лінії тренду в динаміці). Результати такого аналізу оформляються графічно [6, с. 87].

II. Вертикальний (структурний) інвестиційний аналіз базується на структурному розкладанні окремих показників інвестиційної діяльності підприємства. У процесі здійснення цього аналізу розраховується питома вага окремих структурних складових агрегованих показників. В

інвестиційному менеджменті найбільше поширення одержали наступні види вертикального (структурного) аналізу:

1. Структурний аналіз інвестицій. У процесі цього аналізу визначаються питома вага різних форм інвестицій; склад інвестицій підприємства за рівнем ліквідності, склад інвестиційного портфеля та інші. Результати цього аналізу використовуються в процесі оптимізації складу інвестицій підприємства.

2. Структурний аналіз інвестиційних ресурсів. У процесі цього аналізу визначаються питома вага використовуваного підприємством в інвестиційних цілях власного і позикового капіталу; склад використовуваного позикового капіталу за періодами його надання (коротко- і довгострокового залучення позикових капітал); склад використовуваного позикового капіталу за його видами (банківський кредит; фінансовий кредит інших форм; товарний або комерційний кредит і т.п.). Результати цього аналізу використовуються в процесі оцінки ефект фінансового левериджа, визначення середньозваженої вартості інвестованого капіталу, оптимізації структури джерел формування позикових інвестиційних ресурсів і в інших випадках.

3. Структурний аналіз грошових потоків з інвестиційної діяльності. У процесі цього аналізу в складі загального грошового потоку виділяють грошові потоки з інвестиційної діяльності підприємства; надходження і витрачання грошових коштів, склад чистого грошового потоку по окремих його елементів [6, с. 88].

III. Порівняльний інвестиційний аналіз базується на зіставленні значень окремих груп аналогічних показників між собою. В процесі використання цієї системи аналізу розраховуються розміри абсолютних і відносних відхилень порівнюваних показників. В інвестиційному менеджменті найбільше поширення одержали наступні види порівняльного аналізу.

1. Порівняльний аналіз показників інвестиційної діяльності даного підприємства та середньогалузових показників. У процесі цього аналізу виявляється ступінь відхилення основних результатів інвестиційної діяльності даного підприємства від середньо галузових з метою оцінки своєї інвестиційної позиції та виявлення резервів подальшого підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

2. Порівняльний аналіз показників інвестиційної діяльності даного підприємства і підприємств-конкурентів. У процесі цього аналізу виявляються слабкі сторони інвестиційної діяльності підприємства з метою розробки заходів щодо поліпшення його інвестиційної позиції.

3. Порівняльний аналіз показників інвестиційної діяльності окремих структурних одиниць і підрозділів даного підприємства (його "центрів інвестицій"). Такий аналіз проводиться з метою порівняльної оцінки і пошуку резервів підвищення ефективності інвестиційної діяльності внутрішніх підрозділів підприємства [6, с. 88].

4. Порівняльний аналіз звітних і планових (нормативних) показників інвестиційної діяльності. Такий аналіз становить основу організованого на підприємстві моніторингу поточної інвестиційної діяльності. У процесі цього аналізу виявляється ступінь відхилення звітних показників від планових (нормативних), визначаються причини цих відхилень і вносяться рекомендації з коригування окремих напрямів інвестиційної діяльності підприємства.

IV. Аналіз фінансових коефіцієнтів (R-аналіз) базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників інвестиційної діяльності підприємства між собою. В процесі використання цієї системи аналізу визначаються різні відносні показники, інвестиційної діяльності та її вплив на рівень фінансового стану підприємства. В інвестиційному менеджменті найбільше поширення отримали наступні групи аналітичних фінансових коефіцієнтів: коефіцієнти оцінки рентабельності інвестиційної діяльності; коефіцієнти оцінки оборотності операційних активів; коефіцієнти

оцінки оборотності інвестованого капіталу; коефіцієнти оцінки фінансової стійкості; коефіцієнти оцінки платоспроможності та інші.

V. Інтегральний аналіз дозволяє отримати найбільш поглиблену оцінку умов формування окремих агрегованих оціночних показників. Найбільш розповсюджені системи інтегрального аналізу:

1. Дюпоновская система інтегрального аналізу ефективності використання активів підприємства. Це система розроблена фірмою «Дюпон» передбачає розкладання показника «коефіцієнта рентабельності активів» на ряд приватних фінансових коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаних в єдину систему.

2. Система СВОТ - аналіз є дослідження характеру сильних і слабких сторін інвестиційної діяльності підприємства, а також позитивного та негативного впливу окремих зовнішніх факторів на умови її здійснення.

3. Об'єктивно - орієнтована система інтегрального аналізу формування чистого інвестиційного прибутку підприємства. Система базується на використанні комп'ютерної технології та спеціального пакета прикладних програм.

4. Інтегральна система портфельного аналізу. Цей аналіз ґрунтується на використанні «портфельної теорії», відповідно до якої рівень прибутковості портфеля фондових інструментів розглядається в ув'язці з рівнем ризику портфеля [6, с. 103].

Дослідження інвестиційної привабливості підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.

Дослідження фінансових коефіцієнтів базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників інвестиційної діяльності підприємства між собою. Оцінка фінансового стану підприємства складається з таких етапів:

1. оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни;
2. оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;
3. оцінка ліквідності;

4. аналіз ділової активності;
5. аналіз платоспроможності (фінансової стійкості);
6. аналіз рентабельності.

1. Оцінка майнового стану підприємства дає можливість визначити абсолютні і відносні зміни статей балансу за певний період, відстежувати тенденції їхньої зміни та визначити структуру фінансових ресурсів підприємства. Для оцінки майнового стану доцільно розрахувати такі показники (коефіцієнти), які характеризують виробничий потенціал підприємства: коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів та коефіцієнт вибуття основних засобів [11, с. 42].

$$\text{Коефіцієнт зносу} = \frac{\text{знос ОФ}}{\text{первісна вартість ОФ}}, \quad (1.3)$$

Коефіцієнт зносу показує ступінь зносу основних фондів.

$$\text{Коефіцієнт відновлення ОФ} = \frac{\text{вартість новоприбулих за звіт. період. ОФ}}{\text{вартість .нна.кінець.тогож.пеіода}}, \quad (1.4)$$

Коефіцієнт відновлення ОФ показує кількість новоприбулих ОФ

$$\text{Коефіцієнт вибуття ОФ} = \frac{\text{вартість .ввибувшихОФ}}{\text{вартість на початок цього періода}}, \quad (1.5)$$

2. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства передбачає дослідження динаміки та структури фінансових результатів його діяльності, дозволяє визначити фактори, які вплинули на формування величини чистого прибутку (збитку) підприємства.

За результатами аналізу робиться висновок щодо прибутковості або збитковості діяльності підприємства, тенденцій зміни фінансових результатів діяльності підприємства порівняно з попередніми періодами, основних

факторів, які вплинули на формування кінцевих результатів господарської діяльності підприємства [11, с. 43]

3. Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу і дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання.

Таблиця 1.1 - Розрахунок показників ліквідності підприємства

№ п/п	Назва показника	Алгоритм розрахунку
1	Коефіцієнт покриття	$\Phi 1 \text{ p.2515} / \phi 1 \text{ p.1695}$
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\Phi 1 (\text{p.2515} - \text{p.2190} - \text{p.2200} - \text{p.2220} - \text{p.2240} - \text{p.2250}) / \phi 1 \text{ p.1695}$
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\Phi 1 (\text{p.1160} + \text{p.1165}) / \phi 1 \text{ p.1695}$
4	Чистий оборотний капітал, тис. грн	$\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1695})$

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта покриття, коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу (таблиця 1.1).

Коефіцієнт покриття дає загальну оцінку ліквідності активів. Він показує скільки гривень текучих активів підприємства припадає на 1 грн. поточних зобов'язань. Якщо поточні активи перевищують по величині поточні зобов'язання, то підприємство можна розглядати як успішно функціонуюче.

$$\text{Коефіцієнт покриття} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{поточні зобов'язання}}, \quad (1.6)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності враховує якість оборотних активів і є більш суворим показником ліквідності, оскільки при його розрахунку

враховуються найбільш ліквідні поточні активи (запаси не приймаються до уваги).

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності} = \frac{\text{Оборотні активи - запаси}}{\text{поточні зобов'язання}}, \quad (1.7)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує яка частина поточних зобов'язань може бути погашена негайно.

Коефіцієнт

$$\text{абсолютної} = \frac{\text{поточні фін.інвестиції + грош.кошти у нац.інозем.валюті}}{\text{поточні зобов'язання}}, \quad (1.8)$$

ліквідності

Наявність чистого оборотного капіталу свідчить про те, що підприємство здатне не тільки сплатити поточні борги, а й має у своєму розпорядженні фінансовими ресурсами для розширення діяльності та здійснення інвестицій.

$$\text{Чистий оборотний капітал} = \text{оборотні активи} - \text{поточні зобов'язання}, \quad (1.9)$$

4. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта платоспроможності (автономії), коефіцієнта фінансування, коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами та коефіцієнта маневреності власного капіталу таблиця 1.2 [11, с. 43].

Таблиця 1.2 - Розрахунок показників платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку
1	Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	$\Phi 1p.1495/\phi 1p.1900$
2	Коефіцієнт фінансування	$\Phi 1(p.1595 + p.1695)/\phi 1p.1495$
3	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами	$\Phi 1p.(2515- p.1695)/\phi 1p.2515$
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\phi 1(p.2515-p.1695)/\phi 1p.1495$

Коефіцієнт платоспроможності (автономії) визначає частку коштів власників підприємства в загальній сумі коштів вкладених у майно підприємство і показує наскільки воно незалежно від зовнішніх джерел.

$$\text{Коефіцієнт платоспроможності} = \frac{\text{власний капітал}}{\text{валюта. балансу}}, \quad (1.10)$$

Коефіцієнт фінансування дає найбільш загальну оцінку фінансової стійкості підприємства. Він характеризує обсяг залучених коштів на одиницю власного капіталу, тобто ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт

$$\text{фінансування} = \frac{\text{забесп. май. затра} + \text{довгострок. ззабов} + \text{поточні забов.} + \text{дох. май. пер}}{\text{власний капітал}}, \quad (1.11)$$

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними запасами показує наявність у підприємства власних оборотних коштів.

Коефіцієнт

забезпеченості

$$\text{власними} = \frac{\text{оборотні активи} - \text{поточні зобов'язання}}{\text{оборотні активи}}, \quad (1.12)$$

оборотними запасами

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує скільки коштів знаходяться в мобільній формі. Він показує, яку частку займає власний капітал, що інвестується в оборотні активи, в загальній сумі власного капіталу (тобто яка частина власного капіталу знаходиться в високооборотної і високоліквідної його формі) [35, с. 72].

Коефіцієнт

маневреності

$$\text{власного капіталу} = \frac{\text{оборотні активи} - \text{поточні зобов'язання}}{\text{оборотні активи}}, \quad (1.13)$$

5. Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства [7, с. 434].

Аналіз ділової активності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта оборотності активів, коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості, тривалості обертів дебіторської та кредиторської заборгованостей, коефіцієнта оборотності матеріальних запасів, коефіцієнта оборотності основних засобів (фондовіддачі) та коефіцієнта оборотності власного капіталу (таблиця 1.3) [7, с. 436].

Таблиця 1.3 - Розрахунок показників ділової активності підприємства

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку
1	Коефіцієнт оборотності активів	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 (\text{p.1300}(\text{гр. 3}) + \text{p.1300}(\text{гр. 4})) / 2$
2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 [(\text{p.1605-1645}) \text{ гр.3} + (\text{p.1605-1645}) \text{ гр. 4}] / 2$
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 (\text{г. 1120-1155}) \text{ гр.3} + (\text{p.1120-1155}) \text{ гр. 4}] / 2$
4	Термін погашення дебіторської заборгованості, днів	тривалість періоду / коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
5	Термін погашення кредиторської заборгованості, днів	тривалість періоду / коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості
6	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 [(\text{p.2190-2250}) \text{ гр.3} + (\text{p.2190-2250}) \text{ гр. 4}] / 2$
7	Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 (\text{p.1011} \text{ гр.3} + \text{p.1011} \text{ гр.4}) / 2$
8	Коефіцієнт оборотного капіталу	$\phi 2 \text{ p.2000} / \phi 1 (\text{p.1495} \text{ гр. 3} + \text{p.1495} \text{ гр. 4}) / 2$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розраховується за формулою 1.15. Сума кредиторської заборгованості розраховується як середня хронологічна.

Коеф-т оборотності

$$\text{кредиторської заборгованості} = \frac{\text{сума кредиторської заборгованості за період}}{\text{середня хронологічна сума кредиторської заборгованості}}, \quad (1.15)$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховується за формулою 1.16. Сума дебіторської заборгованості розраховується як середня хронологічна.

$$\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості} = \frac{\text{середня сума дебіторської заборгованості}}{\text{середня сума дебіторської заборгованості}}, \quad (1.16)$$

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів розраховується за формулою 1.17. Сума запасів розраховується як середня хронологічна.

$$\text{Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів} = \frac{\text{середня сума матеріальних запасів}}{\text{середня сума матеріальних запасів}}, \quad (1.17)$$

Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) розраховується за формулою 1.18. Первісна вартість основних засобів розраховується як середня хронологічна.

$$\text{Фондовіддача} = \frac{\text{середня сума основних засобів}}{\text{середня сума основних засобів}}, \quad (1.18)$$

Коефіцієнт оборотності капіталу розраховується за формулою 1.19. Сума власного капіталу підприємства розраховується як середня хронологічна.

$$\text{Коефіцієнт оборотності капіталу} = \frac{\text{чистий дохід}}{\text{власний капітал}}, \quad (1.19)$$

6. Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їх

використання. Аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта рентабельності активів, коефіцієнта рентабельності власного капіталу, коефіцієнта рентабельності діяльності та коефіцієнта рентабельності продукції таблиця 1.4 [4, с.46].

Таблиця 1.4 - Розрахунок показників рентабельності підприємства

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку
1	Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\phi 2p.1160}{\phi 1(p.1300(гр.3+p.1300(гр.4)))/2}$
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\phi 2p.1160}{\phi 1(p.1495(гр.3)+p.1495(гр.4))/2}$
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	$\frac{\phi 2p.1160}{\phi 2p.1020}$
4	Коефіцієнт рентабельності продукції	$\frac{\phi 2p.1160}{\phi 2p.1040}$

Рентабельність активів. Доцільність використання цього показника при оцінці ІП обумовлена тим, що він дозволяє оцінити ефективність використання всього майна підприємства - прибутковість сумарних активів. За допомогою останніх підприємство буде отримувати доходи і в наступні періоди діяльності. Таким чином, рентабельність активів дозволяє оцінити ефективність використання активів і їхня прибутковість, а отже, впливає на ІП підприємства. Сума активів підприємства розраховується як середня хронологічна.

$$\text{Коефіцієнт рентабельності активів} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{валюта.балансу}}, \quad (1.20)$$

Рентабельність власного капіталу за чистою прибутку враховує як керованість підприємством, так і його ринковий потенціал і дозволяє порівняти вигідність вкладення коштів у різні підприємства або в будь-які фінансові операції. Сума власного капіталу підприємства розраховується як середня хронологічна.

Коеф. рентабельності

$$\text{власного капіталу} = \frac{\text{чистий.прибуток}}{\text{власний.капітал}}, \quad (1.21)$$

Рентабельність основної діяльності характеризує ефективність основної діяльності компанії і робіт зі збуту продукції і дозволяє оцінити, який обсяг прибутку від реалізації отримує компанія на 1 руб. витрат, пов'язаних з виробництвом і продажем продукції.

$$\text{Коефіцієнт рентабельності діяльності} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{чистий дохід}}, \quad (1.22)$$

Рентабельність товарного виробництва характеризує рівень ефективності виробничої діяльності підприємства. Збільшення цього показника в динаміці визначає підвищення віддачі всієї виробничої діяльності підприємства. [5, с.90]

Коефіцієнт

$$\text{рентабельності продукції} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{собівартість реал. продукції}}, \quad (1.23)$$

Визначення ступеня ризику при формуванні інвестиційної привабливості.

У сучасних умовах інвестиційна привабливість пов'язана з об'єктивною економічною категорією «ризик», що припускає події майбутнього. Ризик інвестування - це ризик інвестиційного проекту, який визначається як ймовірність отримання можливого збитку від його реалізації. Однак таке визначення є недостатньо конкретним для кількісної оцінки проектного ризику. Адже під збитками можна розуміти або повний, або частковий неповернення вкладених коштів, або одержання меншого, ніж планувалося, обсягу прибутку, або отримання від реалізації проекту прибутку меншої, ніж деяка необхідний прибуток.

Ризики виникають при невизначеності, тобто наявності неповної або неточної інформації для прийняття рішення. Невизначеність - одна з причин виникнення ризику. При виборі об'єкта інвестування необхідна багатоваріантність майбутніх інвестиційних проектів, яка буде припускати ймовірність зниження ризику інвестування. Інвестиційний ризик галузей характеризується рівнем невизначеності прогнозу отримання прибутку (доходу) від інвестицій [25, с. 18].

Ризик можливий лише тоді, коли керована економічна система функціонує в умовах невизначеності, а особа, що приймає рішення, зацікавлена в кінцевому результаті. Як категорія ризик інвестування визначається такими елементами: суб'єкт ризику, об'єкт ризику і джерело ризику (рисунок 1.8).

Інвестиційний ризик можна розглядати як невизначеність в отриманні загального прибутку або в отриманні того розміру прибутку від інвестицій, на який розраховує інвестор. При інвестуванні суб'єкт ризику - інвестор - встановлює граничний рівень ризику вкладеного капіталу з урахуванням ступеня ризику.

Об'єкт ризику в інвестиційному процесі - інвестиційний проект - пов'язаний з результативністю, ефективністю проекту в умовах невизначеності. Зниження рівня ризику передбачає скорочення ймовірності та обсягу втрат.

Ризик при інвестуванні є чинником, що впливає на формування інвестиційної привабливості підприємства. Показник, що характеризує ступінь ризику, визначається як відносна величина. Це відношення передбачуваної максимальної суми збитку до обсягу необхідних власних ресурсів (можливо ресурсним потенціалом) з урахуванням точно визначених надходжень коштів

$$K = \frac{\Sigma Y_{\max}}{O \hat{a} p}, \quad (1.24)$$

де K - коефіцієнт ризику;

$Y_{\max}$ - максимально можлива сума збитку;

O_{BP} - обсяг власних ресурсів (інвестицій).

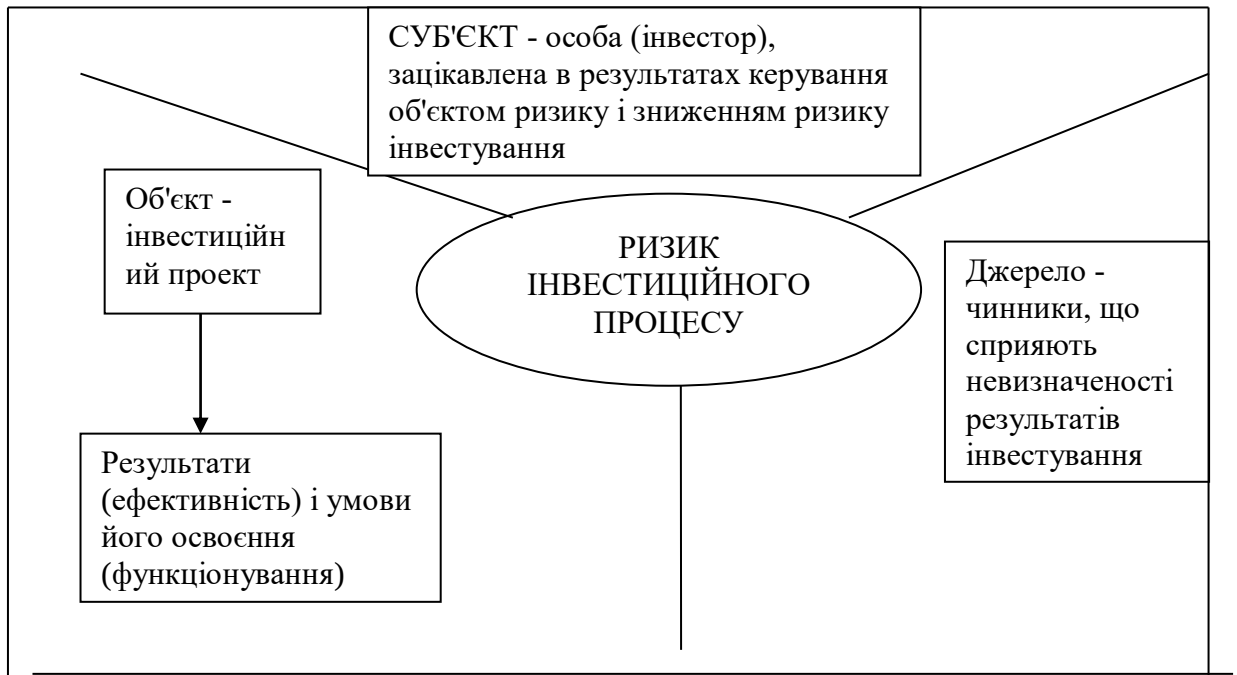

Рисунок 1.8 - Елементи ризику інвестування

Як показує практика, оптимальний коефіцієнт ризику складає 0,3. Виходячи з цього можна визначити принципи вибору конкретного методу зниження ризику:

- визначення наслідків ризику;
- ризик не повинен бути більше, ніж обсяг власного капіталу;
- не ризикувати багатом заради малого [33, с. 23].

До методів зниження ризику відносяться:

- усунення від діяльності (обставин), яка містить ризик;
- передача відповідальності за ризик іншій стороні;
- проведення власних заходів (системи контролю, безпеки і т.д.) по скороченню ризику;
- відповідальність за ризик.

Для вибору методу зниження ризику необхідні кошти на зниження ризиків порівнюються з вкладами від запобігання збитку. Зниження ступеня

ризиком залежить від різних способів захисту: страхування, хеджування, гарантії, лімітування, резервні фонди, заставу та ін. Джерелом ризику є фактори, що впливають на інвестування і призводять до невизначеності результатів. Сукупність методів дозволяє визначити і оцінити ризик на різних фазах розвитку проекту, знайти шляхи його зниження і впливу на основні параметри проекту [25, с.19].

Залежно від результатів завершеного аналізу ризиків, а також від того, наскільки схильний до ризику інвестор, останній приймає рішення прийняти змінити, або відхилити проект. Наприклад, інвестор, з своєї схильності до ризику, вчинив би наступним чином при ризику більше 30%. Якщо показник ризику, або нормований очікуваний збиток (НОЗ), перевищує або дорівнює 30%, то для прийняття проекту необхідно здійснити пропозиції щодо зниження ризику.

Пропозиціями щодо зниження ризику є будь-які дії щодо зміни даних, здатних знизити ризик, не піддаючи проект збитковості. У цих цілях використовуються:

- розроблені заздалегідь правила, що передбачають відповідні дії учасників при тих чи інших змінах умов реалізації проекту;
- у проектах можуть передбачатися специфічні методи стабілізації, що забезпечують захист інтересів учасників при несприятливому зміні умов реалізації проекту та запобігають можливі дії учасників, що ставлять під загрозу успішну реалізацію проекту.

В одному випадку може бути знижено ступінь самого ризику (за рахунок додаткового створення резервів і запасів, вдосконалення технологій, організації праці, його сезонності, зменшення аварійності виробництва, матеріального стимулювання підвищення якості продукції). В іншому - ризик перерозподіляється між учасниками у вигляді індексування цін, надання гарантій, різних форм страхування, застави майна, системи взаємних санкцій [28, с.60].

Як правило, застосування в проекті стабілізаційних механізмів вимагає від учасників додаткових витрат, розмір яких залежить від умов реалізації заходів, очікувань та інтересів учасників, їх оцінок ступеня можливого ризику. Ці витрати підлягають обов'язковому обліку при визначенні ефективності проекту. Якщо на цьому етапі вдається знизити ризик так, що НОЗ стає менше 30%, і якщо є вибір серед такого роду варіантів проекту, то краще вибрати той з них, у якого коефіцієнт варіації менше. Якщо ж не вдається знизити ризик до зазначеної позначки, проект слід відхилити.

Проекти з ризиком менше 30% (НОЗ <30%) вимагають страхування. Пропонується створити страховий фонд у розмірі певної частки від основної суми інвестування.

Управління ризиком при інвестуванні здійснюється за допомогою таких функцій:

- планування (прогнозування) і визначення ризиків;
- розробка методів реагування на ризики;
- контроль за реагуванням на ризики.

Формування інвестиційної привабливості пов'язане з управлінням ризиком інвестування. Це мистецтво і формальні методи прогнозування, аналізу, оцінки, попередження виникнення ризикових подій, вжиття заходів щодо зниження ступеня ризику протягом життєвого циклу інвестиційного проекту та розподілу можливих збитків від ризику між учасниками проекту.

Всі проекти і більшість аспектів проекту в тій чи іншій мірі ризикові. Вони можуть бути схильні до фінансових, організаційних, соціальних, політичних та інших видів ризику. Розглядаючи ризик як фактор або функцію, як невизначеність, яка впливає на прибутковість інвестицій, ним можна керувати як видом діяльності, тобто використовувати різні способи, заходи, що дозволяють прогнозувати ризик і визначати методи його зниження.

Алгоритм методу експертної оцінки ризиків інвестиційного проекту включає:

- повний перелік всіх можливих ризиків на кожному етапі проекту;
- визначення важливості ризиків експертним шляхом;
- рейтинг (ранжування) ризиків за ступенем їх важливості для проекту;
- організація робіт щодо зниження ступеня ризиків та управління ними.

На основі вивчення класифікації ризиків інвестування пропонується блок-схема управління ними. Модель управління ризиками включає послідовність дій, що дозволяють підтримувати необхідний баланс видів ризику, інвестиційну привабливість і ефект від інвестування (рисунок 1.9).

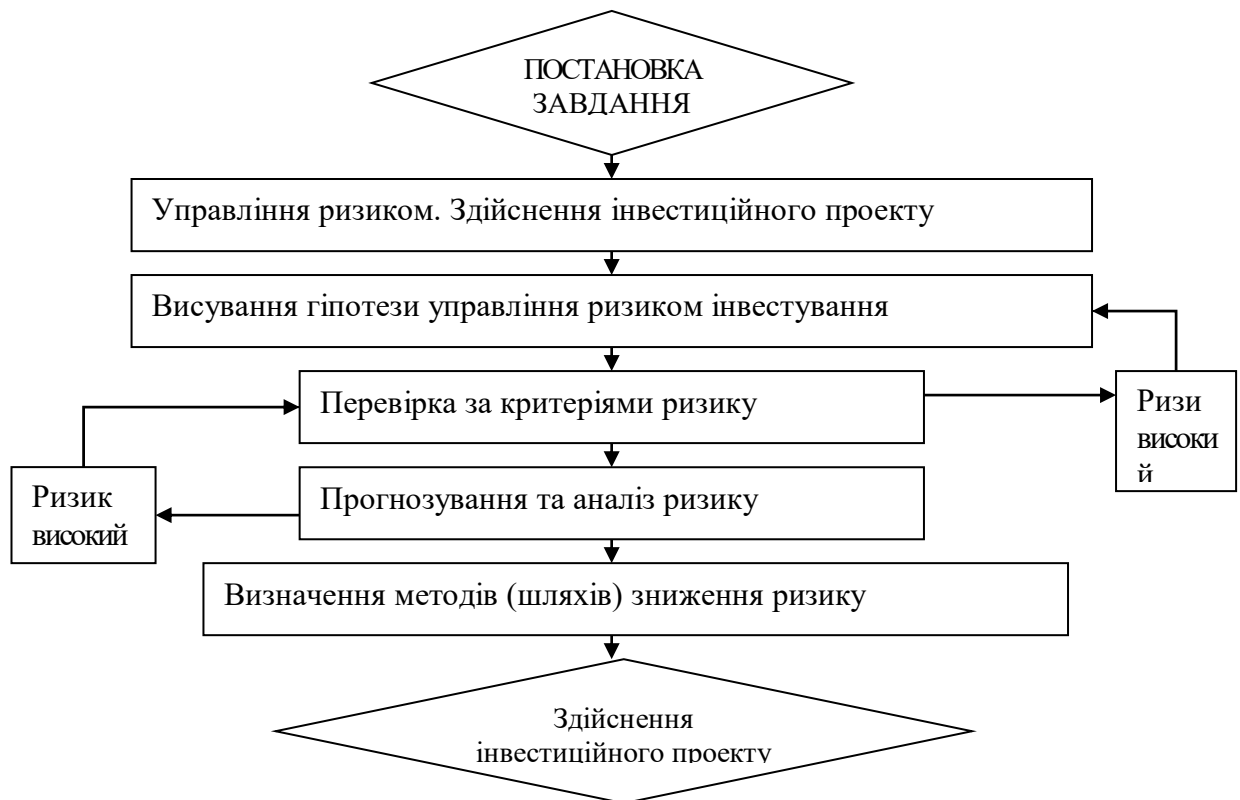

Рисунок 1.9 - Блок - схема управління ризиками інвестування

Основа будь-якої моделі управління ризиками - це технологія управління ними, яка є незмінною і включає такі елементи або етапи, як постановка задачі, пов'язана з висуванням гіпотези управління ризиком інвестування, перевірка її за критеріями ризику. Виходячи з гіпотези

визначаються методи зниження ризику, тобто зниження втрат управління ризиками, їх мобільність при інвестуванні дозволить отримати інвестору Найбільший ефект як матеріал так і соціальний [25, с.22].

Висновки 1 розділу

По першому розділу роботи зроблено такі висновки:

1. Інвестиція - довгострокове вкладення капіталу в який-небудь об'єкт інвестування з метою отримання прибутків. Метою проведення дослідження інвестиційної привабливості підприємства є оцінка фінансової стабільності підприємства, надійності та прибутковості інвестицій у цей проект.

2. Інвестиційна привабливість окремого підприємства (фірми) включає: загальну характеристику підприємства; характеристику технічної бази підприємства; номенклатуру продукції, що випускається; виробничу потужність; місце підприємства в галузі, на ринку; характеристику системи управління; статутний фонд, власники підприємства, ціна акцій; структуру витрат на виробництво; обсяг прибутку і напрями його використання; оцінка фінансового стану підприємства.

3. Основним джерелом інформації для визначення інвестиційної привабливості є: бухгалтерський баланс Ф.1 звіт про фінансові результати діяльності підприємства (Ф2), звіт про фінансово-майновий стан (Ф3), примітки до річної фінансової звітності (Ф5).

4. Розрізняють такі основні системи інвестиційного аналізу, проведеного на підприємстві: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз, аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз. Аналіз фінансових коефіцієнтів базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників інвестиційної діяльності підприємства між собою. Оцінка фінансового стану підприємства складається з таких етапів: оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни; оцінка фінансових результатів діяльності підприємства; оцінка ліквідності; аналіз ділової

активності, аналіз платоспроможності (фінансової стійкості); аналіз рентабельності.

5. Ризик інвестування - це ризик інвестиційного проекту, який визначається як ймовірність отримання можливого збитку від його реалізації. Ризики виникають при невизначеності, тобто наявності неповної або неточної інформації для прийняття рішення. Невизначеність - одна з причин виникнення ризику. Інвестиційний ризик галузей характеризується рівнем невизначеності прогнозу отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

6. Інвестиційні ресурси - це грошові і матеріальні вкладення, щоб їх у виробничі об'єкти, цінні папери, нерухомість. Такі вкладення приносять доходи в майбутньому, дають економічний ефект через кілька років.

7. Джерела формування інвестиційних коштів підприємства: власні фінансових ресурсів і внутрішньогосподарські резерви інвесторів (чистого прибутку; амортизаційних відрахувань; заощаджень громадян і юридичних осіб; коштів, що виплачуються органами страхування у вигляді відшкодування втрат від стихійних лих, аварій і т.д.); позикові фінансові кошти інвесторів (банківських кредитів, облігаційних позик та ін); залучені фінансові кошти інвесторів (коштів, отриманих від емісії акцій, пайових та інших внесків фізичних та юридичних осіб до статутного капіталу); грошові засоби, централізовані добровільними спілками (об'єднаннями) підприємств і фінансово - промисловими групами; коштів державного бюджету, що надаються на безоплатній та платній основах; коштів позабюджетних фондів; кошти іноземних інвесторів.

2 ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ “АВ МЕТАЛ ГРУП”

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ “АВ метал груп”

Поштовий індекс – 69008. Район - Ленінський. Вулиця: Південне шосе, 6, м. Запоріжжя, Україна.

Голова правління - Краснов Вадим Миколайович.

Основні напрями діяльності: виробництво та постачання трубопровідної запірної арматури з ковкого чавуну, сталі, латуні і титанових сплавів для різних середовищ і тисків; сантехвиробів; товарів побутового призначення. Заготівля і металургійна переробка брухту чорних і кольорових металів.

Сьогодні це одне з найкращих підприємств галузі з великою географією поставок продукції: усі регіони України, Білорусь, Латвія, Естонія, Грузія, Туркменія, Азербайджан, Казахстан, Молдова, Росія.

Широке застосування в промисловості, будівництві та побуті мають клапани запірні муфтові і фланцеві, прямоточні і кутові, крани кульові і конусні, клапани зворотні, сантехнічна кінцева і водозливна арматура, фітинги, фільтри тощо, що виготовляються з ковкого й сірого чавуну, вуглецевих і легованих сталей, латуні і титанових сплавів. Освоєно випуск кульової арматури з титану. Арматура призначена для робіт в середовищах: вода, пара, агресивні рідини, природний газ, аміак, нафта, масло і т. д. Діапазон тиску - від 0,04 МПа до 20 МПа, температура середовищ від мінус 60 ° С до плюс 300 ° С. Лицьова арматура має декоративні покриття: блискуче нікелеве і хромонікелеве, а також кольорове полімерне.

Великим попитом користується випускається заводом емальований лита алюмінієва посуд пічне литво, художні вироби з латуні (свічники,

попільнички, логотипи підприємств, герби, барельєфи тощо). Виготовляємо також чавунні секції огорож, воріт, хвірток, ґрати камінів і т.д.

Вся загальнопромислова трубопровідна арматура сертифікована.

Колектив заводу постійно працює над оновленням і розширенням номенклатури продукції і послуг.

На підприємстві ТОВ “АВ метал груп” лінійно-функціональна структура управління (рис.2.1).

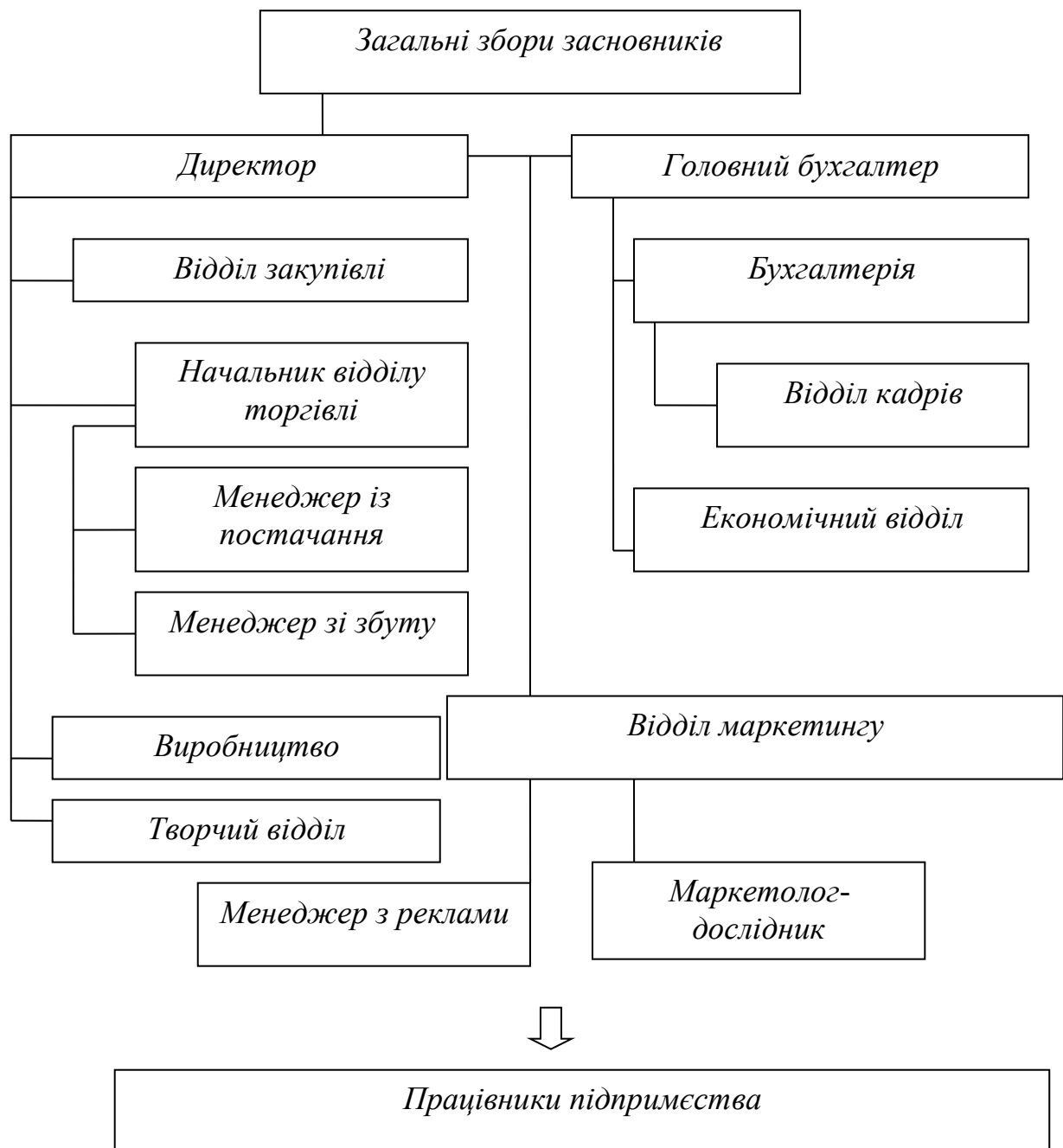

Рисунок. 2.1- Структура управління підприємством ТОВ “АВ метал груп”

При такій структурі лінійна підпорядкованість по всіх питаннях, зв'язаних з управлінням даним об'єктом, пов'язується з функціональним управлінням. Загальна кількість зв'язків залишається такою ж як і при функціональній системі, але змінюється характер зв'язків.

Виконавчим органом товариства є директор, який призначається Засновниками. Інші посадові особи призначаються на посаду директором підприємства по узгодженню з засновниками. При наймі директора обсяг його повноважень визначається у контракті, який укладає засновник.

Директор товариства має право: укладати будь-які угоди від імені ТОВ "АВ метал груп" у межах наданих повноважень, видавати доручення, відкривати рахунки в установах банків; затверджувати поточні плани діяльності товариства, які необхідні для вирішення його статутних завдань; затверджувати нормативні акти, що визначають відносини між підрозділами і філіями ТОВ "АВ метал груп"; приймати на роботу і звільняти з роботи працівників товариства, застосовувати до них заходи заохочення і накладати стягнення; приймати рішення щодо інших питань поточної діяльності ТОВ "АВ метал груп".

Директор подає на затвердження засновникам річний фінансовий звіт та баланс товариства забезпечує виконання рішень засновника, що стосуються управлінням товариством. Лише за згодою засновника директор підприємства вирішує такі питання: затвердження щорічного кошторису, штатного розкладу.

Оцінка конкурентоспроможності ТОВ "АВ метал груп", а також основних конкурентів, які діють на привабливому для нас ринку, може бути оцінена шляхом складання матриці, наведеної в таблиці. 2.1.

Таблиця 2.1— Оцінка конкурентоспроможності ТОВ “АВ метал груп”

№	Параметр оцінки	Ваговий коефіцієнт	Бальна оцінка							
			ТОВ «Анкер»		ТОВ “Ікар”		ТД «ЗАЗ»		ТОВ “АВ метал груп”	
			Оцінка	Індекс	Оцінка	Індекс	Оцінка	Індекс	Оцінка	Індекс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Обсяги збуту	0,05	2	0,1	1	0,05	3	0,15	4	0,2
2	Частка ринку	0,1	3	0,1	2	0,2	4	0,4	1	0,1
3	Термін діяльності підприємства на ринку	0,1	3	0,3	4	0,4	3	0,3	4	0,4
4	Рекламна активність підприємства	0,13	2	0,26	3	0,39	2	0,26	4	0,52
5	Наявність власних виробничих потужностей	0,11	4	0,44	4	0,44	3	0,33	1	0,11
6	Наявність доставки замовлення	0,02	4	0,08	2	0,04	1	0,02	4	0,08
7	Широта та повнота асортименту	0,06	4	0,24	4	0,24	3	0,18	2	0,12
8	Терміни виконання замовлень	0,06	1	0,06	2	0,12	4	0,24	3	0,18
9	Кваліфікація персоналу	0,08	2	0,16	3	0,24	4	0,32	1	0,08
10	Репутація підприємства	0,13	3	0,39	3	0,39	4	0,52	4	0,52
11	Ціна продукції	0,11	4	0,44	2	0,22	1	0,11	3	0,33
	РАЗОМ (R)	1	29	2,67	33	2,88	36	3,03	35	2,84

Згідно з даними таблиці 2.1, рейтинги конкурентоспроможності підприємств мають таку послідовність:

1. ТОВ “Анкер” (R=2,67)
2. ТОВ “Ікар” (R=2,88)

3. ТД “ЗАЗ” ($R = 3,03$)

4. ТОВ “АВ метал груп” ($R = 2,84$)

Відповідно до отриманих результатів основним конкурентом ТОВ “АВ метал груп” є ТОВ “Ікар”. Інші фірми за основними показниками поки що серйозної конкуренції скласти не можуть. Оцінка конкурентних позицій ТОВ “АВ метал груп” на ринку зображено на рисунку 2.2.

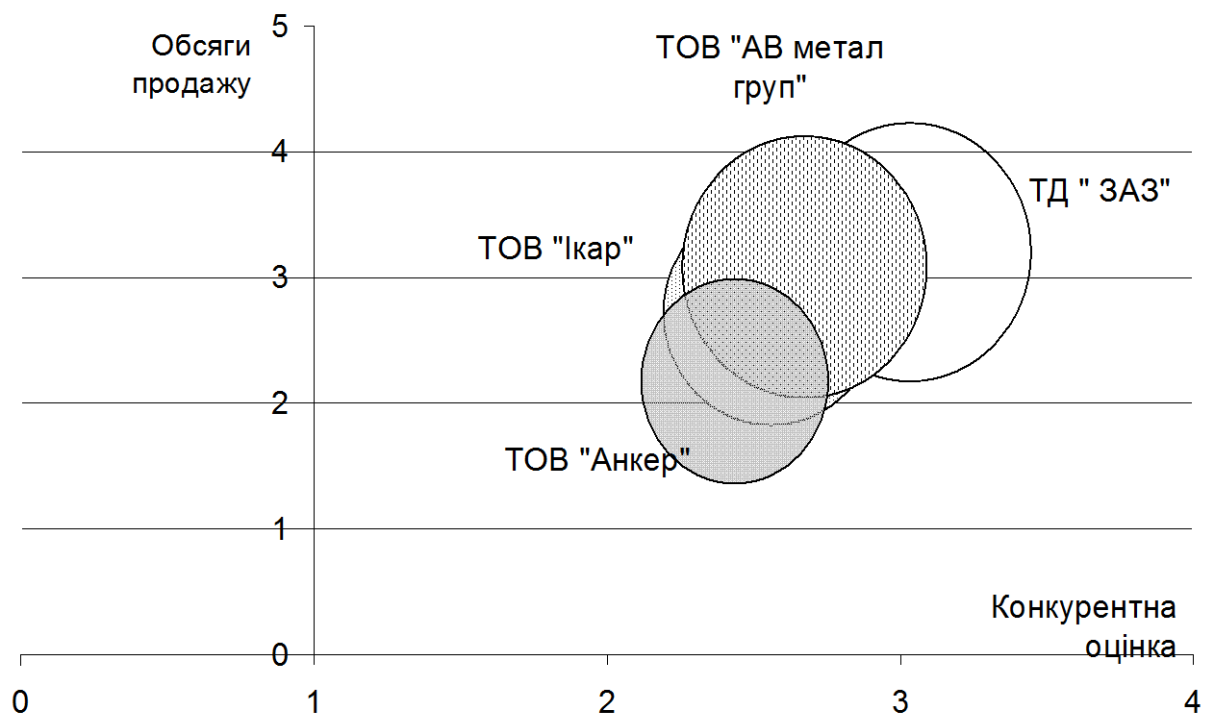

Рисунок. 2.2 -Оцінка конкурентних позицій ТОВ “АВ метал груп” на ринку

Стабільність якості виготовлених виробів обумовлена завеликими технологічними можливостями підприємства.

У найближчій перспективі підприємства - освоєння виробництва відповідальних виробів трубопровідної арматури з високоміцного чавуну марки ВЧ 45-10, що підвищить конкурентоспроможність своєї арматури, як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках.

У проекті - модернізація стрижневого відділення за рахунок установки сучасної гами 2х позиційних машин з гарячою оснащенням, а також оновлення ділянки виготовлення стрижнів з ХТС (холодно твердуючих сумішей).

Парк металорізального обладнання для основного виробництва складається з агрегатних верстатів моделі СМ, багатошпиндельних токарних напівавтоматів і автоматів, холодновисадочні автоматів, різьбонарізних верстатів-напівавтоматів і автоматів. Має у своєму розпорядженні завод також спеціалізованими верстатами для обробки шпинделів фірм "Піттлер" і "Тільдемейстер". На ділянці штампування використовуються кривошипні преси. Устаткування призначене для масового і великосерійного виробництва. Дозволяє організувати багатостаночне обслуговування, забезпечує високу продуктивність праці.

Для виготовлення деталей більш високої точності утворений ділянку верстатів з числовим програмним керуванням: універсальні токарні верстати з ЧПУ мод.16А20Ф3, 16К20Ф3, 1п426ДФ3, багатоцільові верстати з ЧПУ мод. МА655, обробні центри фірми "ВО8Н" мод. IP500ПМ.

Характерними особливостями цих верстатів є висока концентрація вироблених на них технологічних операцій і висока точність (6-7 квалітет) обробки.

В даний час ведеться освоєння процесу гарячого штампування деталей з кольорових сплавів, що відкриває нові технологічні можливості для виготовлення якісно нових видів продукції.

Для антикорозійного захисту виробів, підвищення зносостійкості деталей, поліпшення товарного виду продукції, що випускається, підприємство має гальванічним і фарбувальним відділеннями, ділянкою нанесення полімерних покриттів в електростатичному полі.

Крім вище викладеного, завод має висококваліфікованими кадрами для надання послуг з ремонту трубопровідної арматури, від різних виробників, монтажу арматури і систем обліку споживання гарячої та холодної води

(побутових і промислових), а також теплових лічильників, включаючи проектні роботи та гарантійне обслуговування [9, с.54].

2.2 Дослідження інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп”

Оцінка фінансового стану підприємства складається з таких етапів:

- оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни;
- оцінка фінансових результатів діяльності підприємства;
- оцінка ліквідності;
- аналіз інвестиційних ресурсів (платоспроможності);
- аналіз ділової активності;
- аналіз рентабельності.

Аналіз майнового стану підприємства

Для оцінки майнового стану доцільно розрахувати такі показники (коефіцієнти), які характеризують виробничий потенціал підприємства: коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів та коефіцієнт вибуття основних засобів [11, с.42]:

1. Вартість майна підприємства:

01.01.2019: Вартість майна = 14011,359 тис. грн.;

01.01.2020: Вартість майна = 15630,902 тис. грн.

Збільшилася на 1619,543 тис. грн. Це означає що підприємство ефективно функціонує.

2. Дебіторська заборгованість:

01.01.2019: ДЗ = 561,412 + 941,910 + 5079,685 + 228,629 = 6811,638 тис. грн.;

01.01.2020: ДЗ = 967,505 + 967,525 + 5209,056 + 75,682 = 7219,768 тис. грн.

Збільшилася дебіторська заборгованість на 408,132 тис. грн. Цей показник характеризує вартість вилученого з діяльності підприємства оборотних активів.

3. Кредиторська заборгованість:

01.01.2019: КЗ (с.530-610) = 658,131 + 641,905 + 50,253 + 154,280 + 429,641 + 4236,616 = 6170,826 тис. грн.;

01.01.2020: КЗ (с.530-610) = 200,442 + 509,705 + 48,631 + 200,246 + 356,954 + 4379,597 = 5695,575 тис. грн.

Зменшилася на 475,251 тис. грн. У підприємства зменшилася сума кредитів, а також інші поточні зобов'язання.

4. Коефіцієнт зносу (формула 1.3):

01.01.2019: $K_{\text{зн.}} = 38,966 / 285,001 = 0,13$;

01.01.2020: $K_{\text{зн.}} = 53,677 / 457,082 = 0,12$.

Коефіцієнт зносу становить 12% і 13% відповідно в 2019 і 2020 роках що свідчить про невеликий знос основних засобів.

5. Коефіцієнт придатності дорівнює відношенню залишкової вартості ОФ до первісної вартості ОФ.

01.01.2019: $K_{\text{прид.}} = 246,035 / 285,001 = 0,87$;

01.01.2020: $K_{\text{прид.}} = 403,405 / 457,082 = 0,88$.

На початок 2019 року основні фонди були на 87% придатні для використання, а в 2020 році - на 88%.

6. Коефіцієнт оновлення ОФ (таблиця 2.2) дорівнює (формула 1.4):

$$K_{\text{оновлення}} = 200,677 / 457,082 = 0,44.$$

Таблиця 2.2 - Оборотно - сальдова відомість (витяжка)

01.01.2019р	Дт оборот	Кт оборот	01.01.2020р.
285,001	200,674	28,593	457,082

44% основних коштів надійшли на підприємство за звітний період. Це означає, що підприємство значно підвищує кількість ОФ, і при цьому планує збільшення виробництва, а значить і збільшення прибутку.

6. Коефіцієнт вибуття ОФ (формула 1.5) = $28,593 / 285,001 = 0,1$.

10% основних засобів вибуло з підприємства. Так як цей коефіцієнт нижче коефіцієнта оновлення, можна сказати підприємство ефективно функціонує. Значення показника відповідає нормативному значенню.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.3

Таблиця 2.3 - Оцінки майнового стану ТОВ "АВ метал груп"

Показники	01.01.2019	01.01.2020	Абсол.зміни	Віднос.зміни
Вартість майна	14011,359	15630,902	+1619,543	111,559
Дебіторська заборгованість	6811,638	7219,768	+408,132	105,992
Кредиторська заборгованість	6170,826	5695,575	-475,251	92,298
Коефіцієнт зносу	0,13	0,12	-0,01	92,308
Коефіцієнт придатності	0,87	0,88	+0,01	101,149
Коефіцієнт оновлення	0,44		-	
Коефіцієнт вибуття	0,1		-	

Висновок: Валюта балансу збільшилася, що є знаками того, що підприємство ефективно здійснює свою діяльність. Основні засоби мають 12% зносу. Підприємство також ефективно оновлює свої основні фонди - на 44%

Аналіз фінансових результатів діяльності. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства передбачає дослідження динаміки та

структури фінансових результатів його діяльності, дозволяє визначити фактори, які вплинули на формування величини чистого прибутку (збитку) підприємства [11, с.42]:

1. Чистий дохід = дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) - ПДВ та ін податки:

01.01.2019: ЧД = 7898,894 тис. грн.;

01.01.2020: ЧД = 9596,205 тис. грн.

Чистий дохід збільшився на 1697,311 тис. грн. В основному за рахунок збільшення доходу від готової продукції та послуг оренди.

2. Валовий дохід = Чистий дохід - собівартість реалізації продукції (робіт, послуг):

01.01.2019: ВД = 1636,051 тис. грн.;

01.01.2020: ВД = 3080,706 тис. грн.

Валовий дохід збільшився на 1444,655 тис. грн.

3. Фінансовий результат від операційної діяльності = ВД +
ін операційні доходи - ін операційні витрати:

01.01.2019: ФРопер. = 794,224 тис. грн.;

01.01.2020: ФРопер. = 1393,719 тис. грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності збільшився на 599,495 тис. грн. через збільшення доходу від реалізованої іноземної валюти та інших активів.

4. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування =
Фінансовий результат від операційної діяльності + доходи від фінансової діяльності - витрати від фінансової діяльності:

01.01.2019: ФР зви = 697,730 тис. грн.

01.01.2020: ФР зви = 1291,469 тис. грн.

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування збільшився на 593,739 тис. грн. за рахунок зниження собівартості реалізованих фінансових інвестицій.

5. Так як у підприємства відсутня надзвичайна діяльність то чистий прибуток:

01.01.2019: ЧП = 523,298 тис. грн.;

01.01.2020: ЧП = 968,602 тис. грн.

Чистий прибуток збільшився на 445,304 тис. грн.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.4.

Таблиця 2.4 - Фінансові результати діяльності ТОВ "АВ метал груп"

Показники	01.01.2019	01.01.2020	Абсол. зміни	Віднос. зміни
Чистий дохід	7898,894	9596,205	+1697,311	121,488
Валовий дохід	1636,051	3080,706	+1444,655	188,301
Фінансовий результат від операційної діяльності	794,224	1393,719	+599,495	175,481
Фінансовий результат від операційної діяльності до оподаткування	697,730	1291,469	+593,739	185,096
Чистий прибуток	523,298	968,602	+445,304	185,096

Висновок: у порівнянні з минулим роком підприємство функціонує прибутково. Основними факторами, які вплинули на формування кінцевих результатів господарської діяльності підприємства є: збільшення доходу від реалізації продукції, робіт, послуг; збільшення доходу від реалізації іноземної валюти, доходу від реалізації інших активів; зменшилися витрати на дослідження і розробки, інші операційні витрати; збільшилися інші

фінансові доходи; зменшилися фінансові витрати - відсотки за кредит; зменшилася собівартість реалізованих фінансових інвестицій.

Аналіз ліквідності. Аналіз ліквідності підприємства дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання. Аналіз ліквідності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта покриття, коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу [11, с.43]:

1. Коефіцієнт покриття (формула 1.6) дорівнює:

$$01.01.2019: K_{\text{покр.}} = 10158,031 / 8423,828 = 1,21;$$

$$01.01.2020: K_{\text{покр.}} = 10255,843 / 8623,575 = 1,18.$$

Коефіцієнт покриття в нормі [1, 2]. У 2020р. він зменшився на 0,03. Поточні активи повністю покривають поточні зобов'язання, тобто на 1грн поточних зобов'язань припадає 1.21 та 1.18 грн. поточних активів відповідно в 2019 і 2020 рр..

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (формула 1.7) розраховується без обліку запасів:

$$01.01.2019: K_{\text{ш.л.}} = 10158,031 - [(584,621 + 355,527 + 1084,335 + 221,633)] / 84,238 = 0,94;$$

$$01.01.2020: K_{\text{ш.л.}} = 10255,846 - (524,513 + 360,653 + 1268,453 + 221,633) / 8623,575 = 0,91.$$

У 2019р. на кожну гривню поточного боргу підприємство має 94 коп. ліквідних активів, а в 2020р. - 91 коп. Показник зменшився на 0,03.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (формула 1.8) дорівнює:

$$01.01.2019: K_{\text{аб.л.}} = (397,450 + 697,703 + 5,122) / 8423,828 = 0,13;$$

$$01.01.2020: K_{\text{аб.л.}} = (75,000 + 577,900 + 7,923) / 8623,575 = 0,07.$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує яка частина поточних зобов'язань може бути погашена негайно. В 2019р .- 13%, а в 2020р. - 7%.

4. Чистий оборотний капітал (формула 1.9) дорівнює:

01.01.2019: ЧОК_{поч.} = 10158,031 - 8423,828 = 1734,203 тис. грн.;

01.01.2020: ЧОК_{кін.} = 10255,843 - 8623,575 = 1632,268 тис. грн.

Чистий оборотний капітал зменшився на 101,935 тис. грн. за рахунок збільшення кредиторської заборгованості. У підприємства знизився обсяг інвестиційних вкладень, необхідних для розширення діяльності в порівнянні з попереднім роком.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.5.

Таблиця 2.5 - Показники ліквідності ТОВ “АВ метал груп”

Показники	01.01.2019	01.01.2020	Абсол. зміни	Віднос. зміни
Коефіцієнт покриття	1,21	1,18	-0,03	97,521
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,94	0,91	-0,03	96,521
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,13	0,07	-0,06	53,846
Чистий оборотний капітал	1734,203	1632,268	-101,935	94,122

Висновок: У підприємства поточні активи повністю покривають поточні зобов'язання. Однак у 2019р. підприємство могло негайно погасити лише 13% поточних зобов'язань, а в 2020р. - 7%. Також спостерігається зниження чистого оборотного капіталу на 101,935 тис.грн.

Аналіз платоспроможності. Аналіз платоспроможності підприємства характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності [11, с.43].

Аналіз платоспроможності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта платоспроможності

(автономії), коефіцієнта фінансування, коефіцієнта забезпеченості власними оборотними засобами та коефіцієнта маневреності власного капіталу:

1. Коефіцієнт платоспроможності (автономії) (формула 1.10) дорівнює:

$$01.01.2019: K_{пл.} = 5585,378 / 14011,359 = 0,4;$$

$$01.01.2020: K_{пл.} = 6994,772 / 15630,902 = 0,45.$$

У 2020р. ТОВ “АВ метал груп” був більш стійкіше і незалежним від кредиторів ніж у 2019р. Збільшення коефіцієнта платоспроможності пояснюється значним збільшенням власного капіталу, хоча спостерігається збільшення позикового капіталу. Загалом підприємство на 40% залежно від кредиторів.

2. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу визначається відношенням позикового капіталу до активів:

$$01.01.2019: K_{к.к.} = (2,152 + 8423,828) / 14011,359 = 0,6;$$

$$01.01.2020: K_{к.к.} = (5,837 + 6,718 + 8623,575) / 15630,902 = 0,55.$$

У підприємства є 60% в 2019р. і 55% в 2020р. позикового капіталу.

3. Коефіцієнт фінансування визначається (формула 1.11):

$$01.01.2019: K_{фін.} = (2,152 + 8423,828) / 5585,378 = 1,5;$$

$$01.01.2020: K_{фін.} = (5,837 + 6,718 + 8623,575) / 6994,772 = 1,23.$$

2019р.: На 1 грн. майна підприємства припадає 1.5 грн. позикового капіталу. Це свідчить про сильну залежність від кредиторів.

2020р.: На 1грн. майна підприємства припадає 1,23 грн. позикового капіталу. Показник покращився за рахунок великого збільшення власного капіталу.

4. Коефіцієнт фінансової залежності визначається за формулою:

$$\text{Коефіцієнт фінансової залежності} = \frac{\text{активи.балансу}}{\text{власний.капітал}}, \quad (2.1)$$

Показник є зворотним до коефіцієнта автономії.

$$01.01.2019: \text{Кфін.зал.} = 1 / 0.4 = 2.5;$$

$$01.01.2020: \text{Кфін.зал.} = 1 / 0.45 = 2.2.$$

Коефіцієнт фінансової залежності зменшився на 0,3.

5. Коефіцієнт фінансової стабільності визначається за формулою:

$$\text{Коефіцієнт фінансової стабільності} = \frac{\text{власний.капітал}}{\text{позиковий.капітал}}, \quad (2.2)$$

Показник є зворотним до коефіцієнта фінансування.

$$01.01.2019: \text{Кфін.стаб.} = 1 / 1.5 = 0.6;$$

$$01.01.2020: \text{Кфін.стаб.} = 1 / 1.23 = 0.81.$$

2019р.: На 1 грн. позикового капіталу припадає 0.6 грн. майна підприємства.

2020р.: На 1 грн. позикового капіталу припадає 0.81 грн. майна підприємства.

6. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами (формула 1.12) визначається:

$$01.01.2019: \text{Кв.о.з.} = (10158,031 - 8423,828) / 10158,031 = 0,17;$$

$$01.01.2020: \text{Кв.о.з.} = (10255,843 - 8623,575) / 10255,843 = 0,16.$$

Значення коефіцієнта зменшилася на 1%. Він характеризує фінансову стабільність підприємства. Фінансова стабільність покращилася в 2020р.

7. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (формула 1.13):

$$01.01.2019: \text{Км.к.} = (10158,031 - 8423,828) / 5585,378 = 0,31;$$

$$01.01.2020: \text{Км.к.} = (10255,843 - 8623,575) / 69943772 = 0,23.$$

Таким чином: 31% у 2019р. (23% у 2020р.) Власного капіталу перебуває в високооборотної і високоліквідної його формах.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.6.

Таблиця 2.6 - Показники платоспроможності ТОВ "АВ метал груп"

Показники	01.01. 2019	01.01.2 020	Абсол. зміни	Віднос. зміни
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,4	0,45	+0,05	112,5
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,6	0,55	-0,05	91,667
Коефіцієнт фінансування	1,5	1,23	-0,27	82
Коефіцієнт фінансової залежності	2,5	2,2	-0,3	88
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,6	0,81	+0,21	135
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,17	0,16	-0,01	94,118

Висновок: На 1 грн. майна підприємства припадає 1.5 грн. позикового капіталу на 01.01.2019 і 1.23 грн. - На 01.01.2020. На 1 грн. позикового капіталу припадає 0.6 грн. майна підприємства на 01.01.2019 і 0,81 грн. на 01.01.2020. 31% у 2019р. (23% у 2020р.) Власного капіталу перебуває в високооборотної і високоліквідної його формах.

Аналіз ділової активності. Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства. В ході аналізу розраховуються такі показники (коефіцієнти): коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, тривалості обертів

дебіторської та кредиторської заборгованостей, коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддачі) та коефіцієнта оборотності власного капіталу [7, с.434].

1. Коефіцієнт оборотності активів (формула 1.14) дорівнює відношенню чистого доходу до валюти балансу:

$$01.01.2019: \text{Коб.} = 7898.895 / [(13824.431 + 14011.359) / 2] = 0.56;$$

$$01.01.2020: \text{Коб.} = 9596,205 / [(14011,359 + 15630,902) / 2] = 0,65.$$

Збільшення на 0,09. В середньому на підприємстві відбувається пів обороту активів за аналізований період. На 1 грн. вкладену в активи підприємству доводиться 0,56 грн. в 2019р. (0,65 грн. В 2020р.) Реалізації на рік.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (КЗ) (формула 1.15) дорівнює:

$$01.01.2019: \text{Кокз.} = 7898,894 / [((304,371 + 600.025 + 53.703 + 150.006 + 578.906) + (658,131 + 641,905 + 50,253 + 154,280 + 429,641)) / 2] = 4.82;$$

$$01.01.2020: \text{Кокз.} = 9596,205 / [((315,031 + 641,905 + 50,253 + 154,280 + 429,641) + (300,442 + 720,355 + 48,631 + 200,246 + 356,954)) / 2] = 6,26.$$

Кредиторська заборгованість здійснює 5 обертів у 2019р. (6 оборотів в 2020р.) За рік.

3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (ДЗ) (формула 1.16) дорівнює:

$$01.01.2019: \text{Кодзі.} = 7898,894 / [(507.981 + 950.607 + 5026.642 + 206.033) + (561,412 + 941,910 + 5079,685 + 228,629) / 2] = 1.17;$$

$$01.01.2020: \text{Кодзі.} = 9596,205 / [(561,412 + 941,910 + 5079,685 + 228,629) + (967,505 + 967,525 + 5209,056 + 75,682) / 2] = 1,36.$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, що підприємство здійснює 1 оборот дебіторської заборгованості за рік.

4. Термін погашення дебіторської заборгованості (таблиця 1.3):

01.01.2019: Термін погашення ДЗ = $360 / 1,17 = 307$ днів;

01.01.2020: Термін погашення ДЗ = $360 / 1,36 = 264$ дня.

5. Термін погашення кредиторської заборгованості (таблиця 1.3):

01.01.2019: Термін погашення КЗ = $360 / 4,82 = 74$ дня;

01.01.2020: Термін погашення КЗ = $360 / 6,26 = 57$ днів.

6. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів (формула 1.17) дорівнює:

01.01.2019: Комз. = $7898,894 / [((594.275 + 350,226 + 1100.277 + 222.350) + (584,621 + 355,527 + 108,435 + 221,633) / 2)] = 3,5;$

01.01.2020: Комз. = $9596,205 / [((584,621 + 355,527 + 108,435 + 221,633) + (524.513 + 360.653 + 1268.453 + 221.633)) / 2)] = 4,15.$

Виробничі запаси здійснюють 3 обороту в 2019р. (4 обороту в 2020р.), Це свідчить що підприємство швидко використовує запаси, тобто вони не залежуються.

7. Фондовіддача визначається (формула 1.18):

01.01.2019: Фвід. = $7898,894 / (236.620 + 285.001) / 2 = 30,28;$

01.01.2020: Фвід. = $9596,205 / (285,001 + 2,502) / 2 = 25,86.$

Фондовіддача знизилася на 4,6. Вона показує, що в 2019р сума продажів становила 30 грн. на кожну гривню грошей, вкладених в основні засоби, а в 2020р .- 25 грн.

8. Фондомісткість - зворотний показник фондовіддачі:

01.01.2019: $\Phi_{\text{міс.}} = 0,05$

01.01.2020: $\Phi_{\text{міс.}} = 0,04$.

Фондомісткість показує суму коштів (0,05 грн. та 0.04грн.) яку використовувало підприємство на формування основних фондів щоб отримати 1 грн. продажів.

9. Коефіцієнт оборотного капіталу (формула 1.19) дорівнює:

01.01.2019: $K_{\text{ок.}} = 7898,894 / [(5500.326 + 5585.378) / 2] = 1,42$;

01.01.2020: $K_{\text{ок.}} = 9596,205 / [(5585,378 + 6994,772) / 2] = 1,52$.

За рік оборотний капітал здійснює 1 оборот. Тут не бере участь кредиторська заборгованість.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.7.

Таблиця 2.7 - Показники ділової активності ТОВ “АВ метал груп”

Показники	01.01. 2019	01.01. 2020	Абсол. зміни	Віднос зміни
1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності активів	0,56	0,65	+0,09	116,07
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	4.82	6,26	+1,44	129,88
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,17	1,36	+0,19	116,24
Термін погашення дебіторської заборгованості, дн	307	264	-43	85,99
Термін погашення кредиторської заборгованості, дн	74	57	-17	77,03

Продовження таблиці 2.7				
1	2	3	4	5
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	3,5	4,15	+0,65	118,57
Фондовіддача	30,28	25,86	-4,42	85,40
Фондомісткість	0,05	0,04	-0,01	80
Коефіцієнт обертаються капіталу	1,42	1,52	+0,1	107,04

Висновок: підприємство ефективно функціонує, активи завжди знаходиться в обороті, немає застою. В середньому на підприємстві відбувається пів обороту активів за аналізований період. Кредиторська заборгованість здійснює 5 обертів у 2019р. (6 оборотів в 2020р.) За рік. Підприємство здійснює 1 оборот дебіторської заборгованості за рік. Виробничі запаси здійснюють 3 обороту в 2019р. (4 обороту у 2020р.). За рік оборотний капітал здійснює 1 оборот.

Аналіз рентабельності. Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їх використання. Аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта рентабельності активів, коефіцієнта рентабельності власного капіталу, коефіцієнта рентабельності діяльності та коефіцієнта рентабельності продукції [11, с.46]:

1. Коефіцієнт рентабельності активів (формула 1.20):

$$01.01.2019: \text{Рент.акт.} = 523,298 / [(13824.431 + 14011.359) / 2] = 0,04;$$

$$01.01.2020: \text{Рент.акт.} = 968,602 / [(14011,359 + 15630,902) / 2] = 0,06.$$

На 1 грн. активів в 2019р. доводилося 0,04 грн. прибутку, а в 2020р. - 0,06 грн. Показник більше нормативного (> 0), тенденція до збільшення.

2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу дорівнює:

$$01.01.2019: \text{Рент.вл.к.} = 523,298 / [(5500.326 + 5585.378) / 2] = 0,09;$$

$$01.01.2020: \text{Рент.вл.к.} = 968,602 / [(5585,378 + 6994,772) / 2] = 0,15.$$

Збільшення на 0,06. У 2019р. на 1грн. капіталу власних коштів було отримано 0,09 грн. прибутку, а в 2020р. - 0,15 грн.

3. Коефіцієнт рентабельності продажів дорівнює:

$$01.01.2019: \text{Рент.продаж} = 523,298 / 7898,894 = 0,06;$$

$$01.01.2020: \text{Рент.продаж} = 968,602 / 9596,205 = 0,1.$$

Збільшення на 0,04. У 2019р. прибуток склав 0,06 грн. на кожну грн. реалізації продукції, робіт, послуг, а в 2020р. - 0,1 грн.

4. Коефіцієнт рентабельності продукції дорівнює:

$$01.01.2019: \text{Рент.пр-ц} = 523,298 / 6262,842 = 0,08;$$

$$01.01.2020: \text{Рент.пр-ц} = 968,602 / 6515,499 = 0,14.$$

Збільшення на 0,06. У 2019р. 0,08 грн. прибутку було отримано в розрахунку на 1грн.затрат, а в 2020р. - 0,14 грн. прибутку.

Проведені розрахунки можна звести в таблицю 2.8.

Висновок: рентабельність підприємства протягом 2-х років була в межах норми, у 2020р. спостерігалася тенденція до підвищення рентабельності, тобто прибутку.

Таблиця 2.8 - Показники рентабельності ТОВ “АВ метал груп”

Показники	01.01.2019	01.01.2020	Абсол. зміни	Віднос зміни
Коефіцієнт рентабельності активів	0,04	0,06	+0,02	150
Коеф.рентабельності власного капіталу	0,09	0,15	+0,06	166,67
Коефіцієнт рентабельності продажів	0,06	0,1	+0,04	166,67
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,08	0,14	+0,06	175

Таким чином видно, що ТОВ “АВ метал груп” поліпшив свої фінансове становище, валюта балансу за 2020 рік зросла на 1619,543 тис. грн. Таке збільшення загального капіталу свідчить про прискорене зростання виробничих потужностей господарського суб'єкта і заслуговує на високу оцінку його діяльності. Товариство прибуткове, за рік сума нерозподіленого прибутку зросла з 5568,878 тис. грн. в 2019 році до 6978,272 тис. грн. в 2020 році, тобто на 1409.394 тис. грн. Позитивним є збільшення власного капіталу на 1409,394 тис. грн. Разом з тим значно збільшилися поточні зобов'язання на 119,747 тис.грн. За звітний рік спостерігається також збільшення вартості як основних засобів, так і оборотних активів на 157,37 тис.грн. і 97,812 тис.грн. відповідно. Це свідчить про те, що акціонерне товариство працює активно. Негативним моментом є збільшення дебіторської заборгованості на 408,132 тис. грн. Збільшення дебіторської заборгованості в звітному періоді порівняно з минулим роком призвело до затримки надходження грошей на поточний рахунок акціонерного товариства.

Відбулися значні зміни в структурі активів підприємства. Якщо в 2019 році необоротні активи становили 26,91% від загальної суми балансу, то в 2020 році вони становили 33,7%, тобто їх питома вага виросла на 33,7%. Питома вага дебіторської заборгованості знизилася у валюті балансу з 48,61% до 46,7%. Аналізуючи структуру пасиву балансу, слід відзначити збільшення власного капіталу з 39,86% у 2019р. до 44,75% у 2020р. Питома вага довгострокових зобов'язань незначний. Питома вага поточних зобов'язань зменшився з 60,12% у 2019 році до 55,17% у 2020-му році.

Аналіз інвестиційних ресурсів. Аналіз інвестиційних ресурсів необхідний для визначення співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів. Він показує ефективність інвестиційних ресурсів, і отже ефективність роботи всього підприємства. Оптимальне співвідношення інвестиційних ресурсів забезпечує високу фінансову стійкість компанії. Позикові інвестиційні ресурси в балансі відображаються в статтях "Довгострокові кредити" і «Короткострокові кредити банків».

Інвестиційні ресурси ТОВ “АВ метал груп” складають 30%, що в рівній частки складаються з державних довгострокових кредитів, довгострокових кредитів банків і небанківських установ. Власні інвестиційні ресурси відображаються в статтях «Статутний фонд», «Нерасподілений прибуток» і «Амортизаційні відрахування» і складають 70%. Вони складаються з реінвестованого частини прибутку (50%), амортизаційних відрахувань (10%) і статутного фонду (10%).

Для оцінки структури капіталу використовують максимізацію рівня прибутковості власного капіталу. Оптимізації структури джерел капіталу здійснюється за розрахунком "фінансового левериджа" [19, с. 356].

Розглянемо механізм формування ефекту фінансового левериджа для ТОВ “АВ метал груп” (таблиця 2.9).

Коефіцієнт валової рентабельності активів розраховується за формулою:

$$\text{Коеф. валової рентабельності активів} = \frac{\text{сума валового прибутку}}{\text{загальна сума капіталу}}, \quad (2.3)$$

$$\text{Коеф. валової рентабельності активів (2019р)} = 1636 / 7839 = 0,21;$$

$$\text{Коеф. валової рентабельності активів (2020р)} = 3080 / 9922 = 0,31.$$

Коефіцієнт валової рентабельності активів в 2019р. становив 21%, а в 2020р. - 31%.

Таблиця 2.9 - Розрахунок значень фінансового левериджу при різних співвідношеннях структури капіталу, тис.грн.

Показник	01.01.2019р.	01.01.2020р.
1. Загальна сума капіталу	7839	9922
2. Середня сума власного капіталу	5585	6994
3. Середня сума позикового капіталу	2253	2928
4. Сума валового прибутку (без урахування витрат по сплаті відсотків за кредит)	1636	3080
5. Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	21	31

Продовження таблиці 2.9		
1	2	3
6. Ставка відсотка за кредит, %	20	20
7. Сума відсотків за кредит, сплачена за використання позикового капіталу	450,6	585,6
8. Сума валового прибутку підприємства з урахуванням витрат по сплаті відсотків за кредит	1185,4	2494,4
9. Ставка податку на прибуток	0.25	0,25
10. Сума податку на прибуток	296.35	623,6
11. Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податку	889,05	1870,8
12. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	15,92	26,75
13. Приріст рентабельності власного капіталу в зв'язку з використанням позикового капіталу	0.32	3.5

Сума відсотків за кредит, сплачена за використання позикового капіталу (ПК_С) розраховується:

$$ПК_C = \frac{\text{Сума.позикового.капіталу} * \text{Відсоток.з.а.кредит}}{100}, \quad (2.4)$$

$$ПК_C (2019p) = 2253 * 20 / 100 = 450,6 \text{ тис. грн.};$$

$$ПК_C (2020) = 2928 * 20 / 100 = 585,6 \text{ тис. грн.}$$

Сума валового прибутку підприємства з урахуванням витрат по сплаті відсотків за кредит дорівнює різниці валового прибутку і сума відсотків за кредит.

Сума податку на прибуток визначається множенням суми валового прибутку і ставки податку на прибуток.

Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податку дорівнює різниці між сумою валового прибутку підприємства, з урахуванням витрат по сплаті відсотків за кредит, і сумою податку за кредит.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (КРв.к.) визначається:

$$\text{КРв.к.} = \frac{\text{сума.чистого.прибутку}}{\text{Сума.власного.капіталу}} * 100, \quad (2.5)$$

$$\text{КРв.к. (2019р.)} = 889.05 / 5585 * 100 = 15.92\%;$$

$$\text{КРв.к. (2020р.)} = 1870.8 / 6994 * 100 = 26.75\%.$$

Ефект фінансового левериджу в 2019 році становить (формула 1.1):

$$\text{ЕФЛ} = (1-0.25) * (21 -20) * = 0.32\%.$$

Ефект фінансового левериджу в 2020 році становить:

$$\text{ЕФЛ} = (1-0.25) * (31 -20) * = 3.5\%.$$

З результатів розрахунків видно, що чим вище питома вага позикових коштів у загальній сумі використовуваного підприємством капіталу, тим більший рівень прибутку воно отримує на власний капітал. Вищий рівень рентабельності (26,75) при заданих умовах досягається при коефіцієнті фінансового левериджа 3,5. Ефективність інвестиційних ресурсів на 01.01.2020 зросла на 3,2%. Частка інвестиційних власних коштів (у 2020р. - 6994 тис.грн.) Вище частки позикових інвестиційних коштів (2928тис.грн.) В співвідношенні 70% до 30% в загальній сумі капіталу.

На другому етапі проводимо аналіз структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 - Оптимізацію структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості

Показники	01.01.2019	01.01.2020
Загальна потреба в капіталі	7839	9922
Варіанти структури капіталу		
- власний	70	69
- позиковий	30	31
Рівень передбачуваних дивідендних виплат, %	9	9
Рівень ставки відсотка за кредит, %	20	20
Ставка податку на прибуток	0.25	0.25
Податковий коректор (1.0 – гр.5)	0.75	0.75
Рівень ставки відсотка за кредит з урахуванням податкового коректора (гр.4 * гр.6)	15	15
Вартість складових елементів капіталу, %		
а) власної частини капіталу	6,3	6,21
б) позикової частини капіталу	4,5	4,65
Середньозважена вартість капіталу	5,76	5,72

Вартість власної частини капіталу (C_{BK}) визначається:

$$V_{BK} = \frac{\text{Власна частка капіталу} * \text{Рівень дивідентних виплат}}{100}, \quad (2.6)$$

$$V_{BK} (2019p) = 70 * 9 / 100 = 6.3\%;$$

$$V_{BK} (2020p) = 69 * 9 / 100 = 6.21\% \text{ і т.д.}$$

Вартість позикової частини капіталу (V_{PK}) визначається:

$$V_{PK} = \frac{\text{Позикова частка капіталу} * \text{Рівень ставки \% за кредит с урах. подат. коригу}}{100}, \quad (2.7)$$

$$V_{PK} (2019p) = 30 * 15 / 100 = 4.5\%;$$

$$V_{PK} (2020p) = 31 * 15 / 100 = 4.65\% \text{ і т.д.}$$

Середньозважена вартість капіталу (C_{BK}) (формула 1.2) розраховується:

$$CBK (2019p) = (4.5 * 30 + 6.3 * 70) / 100 = 5.76\%;$$

$$CBK (2020p) = (4.65 * 31 + 6.21 * 69) / 100 = 5.72\% \text{ і т.д.}$$

З наведених розрахунків бачимо, що мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при співвідношенні власного і позикового капіталу в пропорції 69%: 31%. Спостерігається тенденція: при збільшенні частки позикових коштів зменшується середньозважена вартість. Така структура дозволить максимізувати реальну ринкову вартість підприємства.

Для більш змістової оцінки інвестиційної привабливості підприємства, визначимо рейтингову оцінку підприємства. Для цього всі розраховані коефіцієнти (показники) заносяться в таблицю 2.11; ці показники порівнюються з нормативними. Дотримання критеріального рівня кожного з коефіцієнтів дає певний відсоток (питома вага конкретного коефіцієнта в загальній кількості показників), недоотримання оптимального значення коефіцієнта дає - 0%. Потім набрана сума відсотків додається і присвоюється підприємству рейтинг згідно певної рейтингової системи, таблиця 2.12. Найбільший значення рейтингової оцінки - 100% [11, с. 46].

Розраховуємо коефіцієнт важливості кожного з показників:

$$\sum_{i=1}^n x_i = 100\%, \quad (2.8)$$

де X_i - коефіцієнт важливості кожного з показників;

n - кількість об'єктів.

Так як показників (n) всього 21, то $X_i = 4.7\%$, за умови, що важливість всіх показників однакова, для даного підприємства при аналізі інвестиційної привабливості.

Таблиця 2.11 - Рейтингова оцінка ТОВ "АВ метал груп"

№	Найменування коефіцієнта	01.01. 2019	01.01. 2020	Відхилення	Нормативне значення	Оцінка
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт зносу	0,13	0,12	0,01	Менше 30%	4.7%
2	Коефіцієнт оновлення	0,44		-		4.7%
3	Коефіцієнт вибуття	0,1		-	Менше №2	4.7%
4	Коефіцієнт покриття	1,21	1,18	-0,03	[1;2]	4.7%
5	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,94	0,91	-0,03	Більше 0	4.7%
6	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,13	0,07	-0,06	Більше 0,1; збільшенн я	0%
7	ЧОК	1734	1632	-102	збільшенн я	0%
8	Коефіцієнт автономії	0,4	0,45	+0,05	Більше 0,5; збільшенн я	0%
9	Коефіцієнт фінансування	1,5	1,23	-0,27	Менше 1	0%
10	Коефіцієнт забезпечення оборот. коштами	0,17	0,16	-0,01	Більше	4.7%
11	Коефіцієнт маневреності	0,31	0,23	-0,02	Більше 0	4.7%
12	Коефіцієнт оборотності активів	0,56	0,65	+0,9	збільшенн я	4.7%
13	Коефіцієнт оборотності КЗ	4.82	6,26	+1,44	збільшенн я	4.7%
14	Коефіцієнт оборотності ДЗ	1,17	1,36	+0,19	збільшенн я	4.7%

Продовження таблиці 2.11						
1	2	3	4	5	6	7
15	Коефіцієнт оборотності МЗ	3,5	4,15	+0,65	збільшення	4.7%
16	Фондовіддача	30.28	25,86	-4,42	збільшення	0%
17	Коефіцієнт оборотності капіталу	1,42	1,52	+0,1	збільшення	4.7%
18	Коефіцієнт рентабельності активів	0,04	0,06	+0,02	Min 0-5%	4.7%
19	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,09	0,15	+0,06	Min 0-5%	4.7%
20	Коефіцієнт рентабельності продажів	0,06	0,1	+0,04	Min 0-15%	4.7%
21	Коефіцієнт рентабельності продукції	0,08	0,14	+0,06	Min 0-10% збільшення	4.7%
Підсумок						75%

Таблиця 2.12 - Рейтингова оцінка підприємства

Оцінка	Рейтинг	Характеристика
90-100%	Високий	Висока платоспроможність, відмінне фінансовий стан
80-90 %	Достатній	Достатньо хороший фінансовий стан. Клієнт з мінімальним ризиком..
60-80%	Задовільний	Задовільний фінансовий стан та рівень платоспроможності.
40-60 %	Недостатній	Надійність підприємства викликає підозру, недостатній рівень платоспроможності. Високий рівень ризику.
0-40%	Поганий	Фінансовий стан погане. Вкладення коштів у підприємство дуже ризиковано.

За даними розрахунками можна зробити висновок, що підприємство ТОВ “АВ метал груп” має задовільний фінансовий стан та рівень

платоспроможності. Підприємство має оцінку інвестиційної привабливості в 75%.

2.3 Урахування ризиків при визначенні інвестиційної привабливості

Специфіка ризику необ'єктивної оцінки інвестиційного клімату потребує розробки окремого підходу до його розрахунку. Дослідження показали, що джерелами цього виду ризику є можлива несвоєчасність отриманої інформації, яка використовується для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, і її необ'єктивність. За цими критеріями і доцільно здійснювати оцінку рівня ризику. Як відомо, своєчасної називають інформацію, яка є корисною для прийняття управлінських рішень, а об'єктивною є інформація, яка документально підтверджена і піддається перевірці [34, с. 194].

Оцінку інвестиційної привабливості підприємства слід здійснювати з урахуванням ризиків, які виникають в процесі оцінки. За проведеними дослідженнями, доцільним є окремо виділяти ризик неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Розрахунок ризику неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства вимагає розрахунку значення показника корисності використовуваної інформації (К). Він визначається коефіцієнтами своєчасності (Рс) і об'єктивності (Ро) використовуваної інформації, значення вагомості яких є однаковим і складає 0,5. Значення коефіцієнтів отримано за результатами опитування більше 500 підприємств. Тобто діє умова:

$$P_c + P_o = 1, \quad (2.9)$$

Для оцінки рівня об'єктивності використовуваної інформації (Со) методикою введено умову, що інформація, яка отримана з фінансової звітності та бухгалтерських реєстрів, є повністю об'єктивною; інформація,

яка має плановий характер, - частково об'єктивна; прогнозна інформація є мало об'єктивною, інша інформація не об'єктивна (таблиця 2.13).

Значення рівня коефіцієнта своєчасності отриманої інформації (C_c), яка використовується в процесі оцінки інвестиційної привабливості підприємства, наведено в таблиці щодо 2.14 [34, с. 195]

Таблиця 2.13 - Значення рівнів коефіцієнта об'єктивності інформації з її джерелами

Джерела інформації	Рівні коефіцієнт об'єктивності інформації	Значення рівня коефіцієнт об'єктивності інформації (C_o)
Фінансова звітність і бухгалтерські реєстри	Високий	0,76-1,00
Планова документація	Середній	0,51-0,75
Прогнози	Низький	0,26-0,50
Інші джерела	Дуже низький	0,00-0,25

Значення рівня коефіцієнта своєчасності отриманої інформації (C_c), яка використовується в процесі оцінки інвестиційної привабливості підприємства, наведено в таблиці щодо 2.14 [34, с. 195].

Значення показника корисності використовуваної інформації (K_i) доцільно розраховувати за формулою:

$$K_i = P_c * C_c + P_o * C_o, \quad (2.10)$$

Таким чином, можна застосувати до нашого підприємства: $P_c = 0,5$; $P_o = 0,5$; $C_o = 0,9$, тому що при аналізі використовувалася фінансова звітність і бухгалтерські реєстри; $C_c = 0,7$, так як 5 місяців пройшли з дати балансу (для розрахунку рівня ризику на 01.01.2020 р.) і $C_c = 0$ (для розрахунку рівня ризику на 01.01.2019 р.). Розрахуємо показник корисності використовуваної інформації:

$$01.01.2020: K_i = 0,5 * 0,7 + 0,5 * 0,9 = 0,8;$$

$$01.01.2019: K_i = 0,5 * 0 + 0,5 * 0,9 = 0,45.$$

Таблиця 2.14 - Значення рівнів коефіцієнтів своєчасності отриманої інформації

Кількість місяців, які пройшли з дати балансу	Рівні коефіцієнт своєчасності отриманої інформації	Значення рівня коефіцієнт своєчасності інформації (C _c)
1	Високий	0.91 - 1.00
2	Середній	0,81 -0,90
3		0.71 -0.80
4		0,61 -0,70
5		0,51 -0,60
6		0,41 -0.50
7		0.31 -0.40
8		0,21 -0,30
9		0,1 1 -0.20
10	Низький	0.00-0,10
11		
12		

Розрахувавши значення показника корисності використовуваної інформації (K_i), необхідно скоригувати на його величину певний рівень інвестиційної привабливості (ΔP). Як результат, отримаємо показник $\Delta P'$, що показує реальний рівень інвестиційної привабливості підприємства.

$$\Delta P' = \Delta P * K_i, \quad (2.11)$$

Рівень інвестиційної привабливості у підприємства дорівнює 0,75, розрахуємо реальний рівень інвестиційної привабливості підприємства:

$$01.01.2020: ' = 0,75 * 0,8 = 0,6;$$

$$01.01.2019: ' = 0,75 * 0,45 = 0,34.$$

Ризик неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства (R_n) розраховується за формулою:

$$R_n = \frac{\Delta P - \Delta P}{\Delta P}, \quad (2.12)$$

$$01.01.2020: R_n = (0,75 - 0,6) / 0,75 = 0,2;$$

$$01.01.2019: R_n = (0,75 - 0,34) / 0,75 = 0,5.$$

Таким чином ризик при аналізі інвестиційної привабливості ТОВ «АВ метал груп» на 01.01.2020р. дорівнює 20%, а на 01.01.2019 - 50%, тому що розрахунок проводиться при використанні несвоєчасної інформації. Чим менше значення R_n від 1, тим менше рівень ризику. Можна сказати про мінімальний ризик на дату проведення аналізу ризику.

Це абстрактна логіко-математична модель, яка використовує мову математики і логіки. Розроблена модель є одночасно структурної і функціональної, оскільки вона відображає елементи та етапи управління ризиком, передбачає методику оцінки інвестиційної привабливості підприємства і рівня ризику неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства, критерії допустимих значень показників, за якими здійснюється оцінка, і алгоритм досягнення найкращого результату управління щодо обраних критеріїв. Це означає, що ця модель є також нормативною, оскільки моделі, призначені для пошуку найкращих станів об'єкта щодо обраного критерію, називають нормативними.

Дослідження показали, що доцільно окремо виділяти ризик неточної оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Оцінка цього ризику та управління ним базується на розрахунку рівня інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням коефіцієнта можливості несвоєчасного отримання інформації, яка використовується для оцінки інвестиційної привабливості підприємства і коефіцієнта необ'єктивності інформації.

В управлінні інвестиційними ризиками використовуються три методи: метод страхування, метод зниження ризику і метод ліквідації ризику.

Проекти з ризиком від 0% до 30% вимагають страхування. У нашому прикладі ризик становить 20%, що передбачає страхування проекту. Доцільно створити страховий фонд у розмірі певної частки від основної суми інвестування. Можна прийняти цю частку дорівнює значенню показника ризику (нормований очікуваний збиток). Тобто, ризик дорівнює 20%, то необхідно передбачити відрахування від нерозподіленого прибутку в процесі здійснення проекту або укласти договір зі страховою компанією на суму в розмірі 20% основної суми інвестування і направити ці кошти в резерв, який підлягає використанню тільки в разі критичних ситуацій, (природнокліматичних умов, стихійних лих, незапланованого витрати вільних грошових коштів), а також іншими проблемами з метою нормалізації фінансово-економічної ситуації.

Висновки 2 розділу

Проведено дослідження інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” за допомогою фінансових коефіцієнтів. В ході дослідження виявлено: ТОВ “АВ метал груп” поліпшив свої фінансове становище, валюта балансу за 2020 рік зросла на 1619,543 тис. грн. Таке збільшення загального капіталу свідчить про прискорене зростання виробничих потужностей господарського суб'єкта і заслуговує на високу оцінку його діяльності. Товариство прибуткове, за рік сума нерозподіленого прибутку зросла з 5568,878 тис. грн. в 2019 році до 6978,272 тис. грн. в 2020 році, тобто на 1409.394 тис. грн. Позитивним є збільшення власного капіталу на 1409,394 тис. грн. Разом з тим значно збільшилися поточні зобов'язання на 119,747 тис.грн. За звітний рік спостерігається також збільшення вартості як основних засобів, так і оборотних активів на 157,37 тис.грн. і 97,812 тис.грн. відповідно. Це свідчить про те, що товариство працює активно. Негативним моментом є збільшення

дебіторської заборгованості на 408,132 тис. грн. Збільшення дебіторської заборгованості в звітному періоді порівняно з минулим роком призвело до затримки надходження грошей на поточний рахунок акціонерного товариства.

Відбулися значні зміни в структурі активів підприємства. Якщо в 2019 році необоротні активи становили 26,91% від загальної суми балансу, то в 2020 році вони становили 33,7%, тобто їх питома вага виросла на 33,7%. Питома вага дебіторської заборгованості знизилася у валюті балансу з 48,61% до 46,7%. Аналізуючи структуру пасиву балансу слід зазначити збільшення власного капіталу з 39,86% у 2019р. до 44,75% у 2020р. Питома вага довгострокових зобов'язань незначна. Питома вага поточних зобов'язань зменшився з 60,12% у 2019 році до 55,17% у 2020-му.

За даними розрахунками можна зробити висновок, що підприємство ТОВ “АВ метал груп” має задовільний фінансовий стан та рівень платоспроможності. В цілому підприємство має середню інвестиційну привабливість.

Ризик при аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” на 01.01.2020р. дорівнює 20%, Чим менше значення R_n від 1, тим менше рівень ризику. Можна сказати про мінімальний ризик на дату проведення аналізу ризику. Передбачається страхування проекту. Доцільно створити страховий фонд у розмірі певної частки від основної суми інвестування. Можна прийняти цю частку дорівнює значенню показника ризику (нормований очікуваний збиток).

3. ПРОПОЗИЦІЇ З ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ “АВ МЕТАЛ ГРУП”

3.1 Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів

Досягнення підприємством високого рівня інвестиційної привабливості не є самоціллю. Інвестиційна привабливість необхідна підприємству для залучення інвестиційних ресурсів в різноманітні проекти модернізації, реконструкції, капітальних ремонтів, удосконалення техніки, технології, тощо.

Враховуючи, що дослідження, проведене в розділі II, показало достатньо високий рівень інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп”.

Розглянемо шляхи практичної реалізації можливостей, що з’являються завдяки такому рівню інвестиційної привабливості. Найголовнішим напрямком реалізації є формування інвестиційних ресурсів.

Формування інвестиційних ресурсів покликана забезпечити безперебійну інвестиційну діяльність у передбачених обсягах; найбільш ефективно використання власних коштів, що спрямовуються на ці цілі, а також фінансову стійкість компанії в довгостроковій перспективі.

У процесі розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів для ТОВ “АВ метал груп” розглядаються наступні етапи (додаток Б):

1. Прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів ТОВ “АВ метал груп”. На цьому етапі визначається необхідний обсяг фінансових коштів для інвестування.

2. Вивчення можливості формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел ТОВ “АВ метал груп”.

При всьому різноманітті джерел фінансування їх в кінцевому рахунку можна звести до трьох основних форм:

- самофінансування (власні фінансові ресурси і внутрішньогосподарські резерви інвестора);

- боргове зовнішнє фінансування (позикові кошти інвесторів або передані їм кошти);
- прямі інвестиції (залучені фінансові кошти інвестора).

3. Визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів ТОВ “АВ метал груп”.

Дозволяє розрахувати пропорції у структурі джерел інвестиційних ресурсів.

Зазвичай розглядаються п'ять основних методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів:

1. Повне самофінансування передбачає здійснення інвестування виключно за рахунок власних джерел.
2. Акціонерне.
3. Кредитне фінансування.
4. Лізинг чи пеленг.
5. Змішане фінансування.

3. Урахуванням перерахованих методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів визначаються пропорції у структурі джерел інвестиційних ресурсів.

4. Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів ТОВ “АВ метал груп”.

Всі напрями і форми інвестиційної діяльності компанії здійснюються за рахунок формованих нею інвестиційних ресурсів.

Формування інвестиційних ресурсів є важливим складовим елементом не тільки інвестиційної, але й фінансової стратегії компанії (фірми) [31, с. 12].

Методичні підходи до розробки стратегії формування інвестиційних ресурсів істотно розрізняються. Основна увага в процесі формування інвестиційних ресурсів ТОВ “АВ метал груп” буде приділено реальній виробничій діяльності. ТОВ “АВ метал груп” ставить перед собою план зростання доходів і зміни співвідношення в зовнішніх і внутрішніх

джерелах фінансування. Метою підприємства є інвестування в реальний основний капітал, погашення дебіторської заборгованості. Виходячи з цілей підприємство бере кредит у банку на 2 роки.

Підприємство планує зменшити дебіторську заборгованість наступним способом:

1. З метою скорочення дебіторської заборгованості треба розширити застосування вексельної форми оплати відвантаженої продукції.
2. У межах можливого застосовувати попередню оплату відвантаженої продукції.
3. Ознайомлення та аналіз фінансового стану покупця та набуття впевненості щодо його подальшої платоспроможності.
4. Зменшення кількості покупців, що веде до скорочення дебіторської заборгованості.
5. Застосування знижок на суму відвантаженої продукції за її дострокову оплату покупцем.
6. При укладанні господарських договорів з покупцем на поставку продукції необхідно передбачити диференційовані ставки пені в залежності від тривалості прострочених платежів.
7. Виявлення пріоритетних покупців, здатних своєчасно розраховуватися за відвантаженою продукцію [23, с. 111].

Для зміни співвідношення зовнішніх і внутрішніх з початку розраховується потреба в загальному обсязі інвестиційних ресурсів.

Прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів здійснюється в такій послідовності:

На першій стадії визначається необхідний обсяг фінансових коштів для реального інвестування. У цих цілях у розрізі передбачених напрямками інвестиційної стратегії галузей підбираються необхідні об'єкти-аналоги, за якими розраховується вартість нового будівництва або придбання.

Вартість будівництва нових об'єктів може бути визначена за фактичними витратами на будівництво аналогічних об'єктів (з урахуванням

фактора інфляції) або за питомими капітальними вкладеннями на одиницю потужності.

На розглянутому нами підприємстві ТОВ “АВ метал груп” розрахуємо вартість будівництва нових об'єктів за формулою:

$$KB_n = \Pi \times Y_{KB} + I, \quad (3.1)$$

де KB_n - загальна потреба в капітальних вкладеннях для будівництва нового об'єкта;

Π - передбачена потужність об'єкту у відповідних виробничих чи будівельних одиницях (кв. м; куб. Метри і т.п.)

Y_{KB} - середня сума будівельних витрат на одиницю потужності об'єктів даного профілю;

I - інші витрати, пов'язані з будівництвом об'єкта.

$$KB_n = 80 * 5,450 + 0560 = 436,56 \text{ тис.грн.}$$

Слід зазначити, що вартість будівництва складає лише частину потреби в інвестиційних ресурсах, пов'язаних про введенням нових об'єктів. Поряд із вартістю будівництва об'єкта (що розглядається як аналог вартості вводяться в дію основних фондів) повинні бути передбачені вкладення в оборотні активи нового підприємства. З урахуванням цих вкладень потреба в інвестиційних ресурсах при введенні в дію нового підприємства може бути визначена за формулою:

$$\Pi_{ip} = (KB_n / Y_{of}) \times 100, \quad (3.2)$$

де Π_{ip} - загальна потреба в інвестиційних ресурсах при будівництві і введенні в дію нового об'єкта;

K_{BH} - загальна потреба в капітальних вкладеннях для будівництва та обладнання нового об'єкта;

U_{of} - питома вага основних фондів у загальній сумі активів аналогічних компаній (фірм) даної галузі.

$$П_{ip} = (436,56 / 4,7) * 100 = 9288,51 \text{ тис.грн.}$$

До прогнозованої потреби та інвестиційних ресурсах для реального інвестування шляхом нового будівництва або придбання у необхідних випадках додається потреба в цих ресурсах для розширення, технічного переозброєння або реконструкції діючих об'єктів компанії (фірми). Загальна потреба в інвестиційних ресурсах для реального інвестування диференціюється по окремих періодах реалізації інвестиційної стратегії.

На другій стадії прогнозування потреби визначається необхідний обсяг інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій. Розрахунок цієї потреби ґрунтується на встановлених раніше співвідношеннях різних форм інвестування в прогнозованому періоді. По кожному з таких періодів потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій визначається за формулою:

$$I_{pф} = I_{pp} \times U_{ф} / U_p, \quad (3.3)$$

де $I_{pф}$ - потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій;

I_{pp} - потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення реальних інвестицій;

$U_{ф}$ - питома вага фінансових інвестицій у передбаченому прогнозованому періоді;

U_p - питома вага реальних інвестицій у відповідному прогнозованому періоді.

Загальна потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій ТОВ “АВ метал груп” у 2021 році необхідна:

$$I_{p\Phi} = 9288,51 * 0,33 / 0,67 = 4574,93 \text{ тис.грн.}$$

Загальна потреба в інвестиційних ресурсах для здійснення фінансових інвестицій визначається шляхом підсумовування потреби в них у першому (початковому) періоді і розмірів приросту цих ресурсів у кожному наступному періоді.

На третій стадії прогнозування потреби визначається загальний обсяг необхідних інвестиційних ресурсів. Він розраховується шляхом підсумовування потреби в інвестиційних ресурсах для реального інвестування, потреби в цих ресурсах для здійснення фінансових інвестицій та суми резерву капіталу (резерв капіталу передбачається, зазвичай, у розмірі 10% від сукупної потреби в коштах для реального та фінансового інвестування).

$$I_{pH} = 9288,51 + 4574,93 + 1386,3 = 15200 \text{ тис.грн.}$$

Вивчення можливостей формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел є другим етапом розробки стратегії. У процесі цього етапу робіт розглядаються можливі джерела формування інвестиційних ресурсів з урахуванням специфіки діяльності тієї або іншої компанії (фірми).

Усі джерела формування інвестиційних ресурсів поділяються на три основні групи: 1) власні; 2) позикові, 3) залучені.

Серед власних джерел фінансування інвестицій головну роль для ТОВ “АВ метал груп” безумовно відіграє прибуток, що залишається в розпорядженні компанії (фірми) після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Частина цього прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток, може бути використана на будь-які інвестиційні цілі. Політика

розподілу чистого прибутку компанії ґрунтується на обраному нею плані економічного розвитку.

Другим за значенням джерелом власних коштів є амортизаційні відрахування. Їх розмір залежить від обсягу використовуваних компанією основних фондів та прийнятої політики їх амортизації (використання методу прямолінійної або прискореної амортизації).

Решта з перерахованих власних джерел формування інвестиційних ресурсів в процесі розробки інвестиційної стратегії компанії не розглядаються, оскільки їх формування є предметом тактичного або оперативного планування.

Серед позикових джерел фінансування інвестицій головну роль для ТОВ “АВ метал груп” грають довгострокові кредити банків.

Емісія облігацій компаній також не отримала поки широкого поширення у зв'язку з нерозвиненістю фондового ринку та невисокими розмірами статутного фонду багатьох компаній (фірм). Це джерело залучення інвестиційних ресурсів доступний лише компаніям з високими розмірами статутного фонду.

Інвестиційний лізинг є однією з найбільш перспективних форм залучення позикових ресурсів. Він розглядається як один з різновидів довгострокового кредиту, що надається в натуральній формі і погашається в розстрочку.

Інвестиційний селенг є однією з нових форм залучення інвестиційних ресурсів, що також можливий для застосування ТОВ “АВ метал груп”. Селенг являє собою специфічну форму зобов'язань, що складається в передачі власником (юридичними та фізичними особами) прав щодо користування та розпорядження його майном за певну плату. Як майно може виступати будівлі, споруди, обладнання, сировина та матеріали, грошові кошти, цінні папери, а також продукти інтелектуальної і творчої праці.

Серед залучених джерел фінансування інвестицій ТОВ “АВ метал груп” в першу чергу розглядає можливість залучення акціонерного капіталу.

Це джерело може бути використаний компаніями та їх самостійними структурами (дочірніми фірмами), що створюються в формі акціонерних товариств.

Таким чином, дослідження показує, що з усього різноманіття джерел формування інвестиційних ресурсів при розробці інвестиційної програми компанії (фірми) можуть бути враховані лише основні з них [24, с. 83].

Визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів дозволяє розрахувати пропорції у структурі джерел інвестиційних ресурсів.

При розробці стратегії формування інвестиційних ресурсів розглядаються зазвичай п'ять основних методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів.

1. Повне самофінансування передбачає здійснення інвестування виключно за рахунок власних (або внутрішніх джерел). Цей метод фінансування використовується в основному для реалізації невеликих реальних інвестиційних проектів, а також для фінансових інвестицій.

2. Акціонування як метод фінансування використовується зазвичай для реалізації великомасштабних реальних інвестицій або галузевої чи регіональної диверсифікації інвестиційної діяльності.

3. Кредитне фінансування застосовується, як правило, при інвестуванні в швидкоореалізуємі реальні об'єкти з високою нормою прибутковості інвестицій. Цей метод може бути використаний і для фінансових інвестицій за умови, що рівень дохідності за ними істотно перевищує ставку кредитного відсотка.

4. Лізинг чи селенг використовуються при нестачі власних фінансових коштів для реального інвестування, а також при інвестиціях в реальні проекти з невеликим періодом експлуатації або з високим ступенем змінності технології.

5. Змішане фінансування ґрунтується на різних комбінаціях перерахованих вище методів і може бути використане для всіх форм та видів інвестування.

Для нашого проекту доцільно застосувати змішане фінансування, яке буде складатися із власних і позикових коштів [29, с. 75].

3.2 Економічна оцінка варіантів джерел формування інвестиційних ресурсів

Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів є заключним етапом розробки стратегії їх формування. Необхідність такої оптимізації визначається тим, що розраховане співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів може не відповідати вимогам фінансової стратегії компанії та істотно знижувати рівень її фінансової стійкості [27, с. 57].

У процесі оптимізації структури джерел формування інвестиційних ресурсів необхідно враховувати такі основні особливості кожної з груп джерел фінансування.

Внутрішні (власні) джерела фінансування характеризуються такими позитивними особливостями:

- простотою і швидкістю залучення;
- високою віддачею за критерієм норми прибутковості інвестованого капіталу, т.к. не вимагають сплати позикового відсотка у різноманітних його формах;
- істотним зниженням ризику неплатоспроможності та банкрутства підприємства при їх використанні;
- повним збереженням керівництва в руках первісних засновників компанії (фірми);

Разом з тим, їм притаманні такі недоліки:

- обмежений обсяг залучення, а отже і можливостей істотного розширення інвестиційної діяльності при сприятливій кон'юктурі інвестиційного ринку;

- обмеженість зовнішнього контролю за ефективністю використання власних інвестиційних ресурсів, що при некваліфікованому управлінні ними може призвести до тяжких фінансових наслідків для компанії (фірми).

Зовнішні (позикові та залучені) джерела фінансування характеризуються такими позитивними особливостями:

- високим обсягом можливого їх залучення, значно перевищує обсяг власних інвестиційних ресурсів;

- більш високим зовнішнім контролем за ефективністю інвестиційної діяльності та реалізації внутрішніх резервів її підвищення.

Разом з тим їм властиві такі недоліки:

- складність залучення та оформлення;
- більш тривалий період залучення;
- необхідність надання відповідних гарантій (на платній основі) або застави майна;

- підвищення ризику банкрутства у зв'язку з несвоєчасним погашенням отриманих позик;

- втрата частини прибутку від інвестиційної діяльності в зв'язку з необхідністю сплати позикового відсотка;

- часткова втрата управління діяльністю компанії (при акціонуванні) [31, с. 12].

Головними критеріями оптимізації співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності виступають:

1. необхідність забезпечення високої фінансової стійкості компанії (фірми);

2. максимізація суми прибутку від інвестиційної діяльності, що залишається в розпорядженні первинних засновників компанії (фірми), при

різних співвідношеннях внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування цієї діяльності.

Існує ряд методів, для оцінки структури капіталу і впливу його зміни на ринкову вартість акцій підприємства:

1. максимізації рівня фінансової рентабельності;
2. мінімізації середньозваженої вартості загального капіталу [6, с. 236].

Відповідно до даної методики, оптимізації структури джерел капіталу за першим критерієм здійснюється за розрахунком "фінансового левериджа".

На першому етапі проведемо оптимізацію структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності, використовуючи механізм фінансового левериджа (таблиця 3.1) [6, с. 240].

Таблиця 3.1 - Оптимізацію структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності

Показники	варіант1	варіант2	варіант3	варіант4	варіант5
1	2	3	4	5	6
Сума власного капіталу	2976.6	3968.8	4961	5953.2	6945.4
Можлива сума позикового капіталу	6945.4	5953.2	4961	3968.8	2976.6
Процентне співвідношення капіталу:					
- власний	30%	40%	50%	60%	70%
- позиковий	70%	60%	50%	40%	30%
Загальна сума капіталу	9922	9922	9922	9922	9922
Коефіцієнт фінансового лівереджу	19.25	12.37	8.25	5.5	3.5
Валовий прибуток	3080	3080	3080	3080	3080
Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	31	31	31	31	31
Ставка відсотка за кредит, %	20	20	20	20	20
Сума сплачуваних відсотків за кредит	1389.68	1190.64	992.2	793.7	595.32
Сума валового прибутку з урахуванням сплати відсотка за кредит	1690.92	1889.36	2087.8	2286.3	2484.68
Ставка податку на прибуток	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
Сума податку на прибуток	422.73	472.34	521.75	571.57	621.17
Сума чистого прибутку, що залишився у підприємства	1268.19	1417.02	1566.05	1714.73	1863.51

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Коефіцієнт фінансової рентабельності),%	42.6	35.7	31.56	28.8	26.8

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (КРв.к.) визначається (формула 2.5):

$$\text{КРв.к.1} = 1268.19 / 2976.6 * 100 = 42.6\%;$$

$$\text{КРв.к.2} = 1417.02 / 3968.8 * 100 = 35.7\% \text{ і т.д.}$$

Ефект фінансового левериджу (формула 1.23) складе:

$$\text{ЕФЛ 1} = (1-0.25) * (31 - 20) * = 19.25\%;$$

$$\text{ЕФЛ 2} = (1-0.25) * (31 - 20) * = 12.37\%.$$

Найвищі коефіцієнт фінансової рентабельності досягається при коефіцієнті фінансового левериджу 19,25. Таким чином, при підвищенні частки позикових коштів - коефіцієнт фінансового левериджу збільшується і збільшується рентабельність власного капіталу.

На другому етапі проводимо оптимізацію структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості (таблиця 3.2) [6, с. 243].

Таблиця 3.2 - оптимізацію структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості

Показники	вар. 1	вар. 2	вар. 3	вар. 4	вар. 5	вар. 6	вар. 7	вар. 8
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Загальна потреба в капіталі	9922	9922	9922	9922	9922	9922	9922	9922
Варіанти структури капіталу								
- власний	25	30	40	50	60	70	80	100
- позиковий	75	70	60	50	40	30	20	-

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рівень передбачуваних дивідендних виплат, %	7	7.2	7.5	8	8.5	9	9.5	10
Рівень ставки відсотка за кредит, %	20	20	20	20	20	20	20	-
Ставка податку на прибуток	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
Податковий коректор (1.0 - гр.5)	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75	0.75
Рівень ставки відсотка за кредит з урахуванням податкового коректора (гр.4 * гр.5)	15	15	15	15	15	15	15	15
Вартість складових елементів капіталу, %								
а) власної частини капіталу	1.8	2.2	3.0	4.0	5.1	6.3	7.6	10
б) позикової частини капіталу	11.25	10.5	9.00	7.5	6.00	4.5	3.0	-
Середньозважена вартість капіталу	8.88	8.01	6.6	5.75	5.46	5.76	6.68	10

Вартість власної частини капіталу ($V_{ВК}$) розраховується (формула 2.6):

$$V_{ВК} 1 = 25 * 7 / 100 = 1.8\%;$$

$$V_{ВК} 2 = 30 * 7.2 / 100 = 2.2\% \text{ і т.д.}$$

Вартість позикової частини капіталу ($V_{ПК}$) розраховується (формула 2.7):

$$V_{ПК} 1 = 75 * 15 / 100 = 11.25\%;$$

$$V_{ПК} 2 = 70 * 15 / 100 = 10.5\% \text{ і т.д.}$$

Середньозважена вартість капіталу (СВК) розраховується (формула 1.24):

$$\text{СВК 1} = (1.8 * 25 + 11.25 * 75) / 100 = 8.88\%;$$

$$\text{СВК 2} = (2.2 * 30 + 10.5 * 70) / 100 = 8.01\% \text{ і т.д.}$$

Як видно з наведених розрахунків мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при співвідношенні власного і позикового капіталу в пропорції 60%: 40%. Така структура дозволить максимізувати реальну ринкову вартість підприємства.

Таке співвідношення і доцільно вибрати при розробці прогностного балансу на 2021 рік. Тобто, підприємству необхідно знизити частка власних коштів з 70% у загальній сумі капіталу до 60%, а частку позикових коштів навпаки збільшити з 30% до 40%.

У ринковій економіці збільшення частки власного капіталу не завжди означає поліпшення стану підприємства, можливості швидко реагувати на зміну ділового клімату. Навпаки, використання залученого капіталу свідчить про гнучкість підприємства, його здатність знаходити кредити і повертати їх, що свідчить про довіру до нього в діловому світі [31, с. 15].

Оцінка результатів впровадження запропонованих заходів на основі розробленого прогностного балансового звіту ТОВ “АВ метал груп”.

Одним з найважливіших складових елементів управління фінансами є фінансове прогнозування. Фінансове прогнозування передбачає визначення майбутнього стану підприємства на підставі сформованих тенденцій його розвитку. Головне призначення фінансового прогнозування полягає у забезпеченні збалансованості активів і пасивів балансу підприємства в майбутньому у зв'язку зі зміною обсягів виробництва і реалізації продукції, визначенні раціональних джерел фінансування активів підприємства [21, с. 35].

Оскільки завдяки високому рівню інвестиційної привабливості на підприємстві ТОВ “АВ метал груп” є можливість формування інвестиційних ресурсів для забезпечення реалізації інвестиційних проектів (що розглянуто в п3.1 – п3.2), врахування цих ресурсів є важливим елементом прогнозування фінансового стану підприємства.

В прогнозному балансі підприємства концентруються результати всіх бюджетів, оскільки в ньому відображаються дані фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому. Якщо всі бюджети складені правильно, то в прогнозному балансі сума активів може дорівнювати сумі зобов'язань підприємства та його власного капіталу. Розробка прогнозу балансового звіту здійснюється на підставі аналізу балансу за минулі періоди з метою виявлення причин зміни валюти балансу та внесення пропозицій щодо збільшення валюти балансу в майбутньому періоді.

Для загальної оцінки валюти балансу підприємства треба скласти спрощений баланс, в якому об'єднуються в окремі групи однорідні статті. Оцінений валюти балансу здійснюється на підставі виявлення "хворих" статей балансу, а саме: наявності в балансі суми статті "збитки звітного періоду", яке свідчать про дуже не задовільну роботу підприємства - в результаті чого погане його фінансовий стан; наявності сум за дебіторською заборгованістю, несплаченої своєчасно; наявності сум за статтю "Інші оборотні активи", наявності простроченої кредиторської заборгованості [23, с. 11].

Використовуючи результати проведеного аналізу звітного балансу, складається прогнозний баланс на 2021 рік. Значення прогнозного балансу полягає в тому, що він дає можливість оцінювати, яке фінансовий стан матиме акціонерне товариство в майбутньому. Прогнозний баланс дає змогу отримати інформацію про можливі негативні фінансові наслідки в результаті прийняття управлінських рішень на наступний період, перевірити правильність складання бюджету руху засобу; провести прогнозний аналіз фінансового стану акціонерного товариства на кінець розрахункового

періоду на підставі розрахунку планових коефіцієнтів платоспроможності і ліквідності з позиції вимог фінансової ринку; структурно виділити майбутні джерела фінансових ресурсів і зобов'язань товариства.

Характерною особливістю складання прогностного балансу є те, що деякі статті балансу вже розроблені в процесі бюджету доходів і витрат і бюджету руху грошових ресурсів. Разом з тим для ряду показників потрібні спеціальні розрахунки (розрахунок амортизаційних відрахувань, дебіторської і кредиторської заборгованості). Методика складання прогностного балансу передбачає виправлення статей балансу на початок прогностного періоду. Складання прогностного балансу починається з тих статей балансу, які залишаються без змін в наступаючому періоді. Далі розглядаються статті балансу, які змінюються під впливом зміни обсягу виробництва [23, с. 113].

Розрахунки прогностних показників здійснюються на підставі зміни обсягів виробництва в прогностному періоді.

Як показали попередні розрахунки загальна сума необхідних інвестиційних ресурсів дорівнює 15200 тис.грн. Так як співвідношення оптимальне для ТОВ “АВ метал груп” власних до позикових як 60%: 40%, то ми зменшуємо частку власних коштів і збільшуємо частку позикових в загальній сумі інвестицій. Власні кошти становитимуть 9120 тис.грн (прибуток, статутний фонд і амортизаційні відрахування). Позикові кошти становитимуть 6080 тис.грн. (Довгострокові і короткострокові кредити, довгострокові зобов'язання).

Планується придбання основних засобів на суму 1358 тис. грн. Стаття «основні засоби» збільшиться на цю суму і зменшиться на величину зносу:

$$ОЗ = 430 + 1358 - 53 = 1708 \text{ тис.грн.}$$

В активі балансу стаття, яка залежить від зміни обсягу виробництва, це виробничі запаси. Для визначення виробничих запасів в прогностному періоді

треба розрахувати оборотність виробничих запасів в минулому році за формулою:

$$Ов = (Вз * Д) / Св, \quad (3.4)$$

де Ов - оборотність виробничих запасів;

Вз - сума виробничих запасів у минулому році;

Д - кількість днів в періоді;

Св - собівартість виробництва продукції.

$$Ов = (524,513 * 360) / 6515,499 = 29 \text{ днів.}$$

Визначаємо їх суму в прогностному періоді:

$$В_{вз} = (С_{ВП} * Ов) / Д, \quad (3.5)$$

де $В_{вз}$ - плановий обсяг виробничих запасів;

$С_{ВП}$ - собівартість виробництва планового періоду;

$$В_{вз} = 29 * 4650 / 360 = 374 \text{ тис.грн.}$$

Зміна за статтею "Незавершене виробництво" здійснюється відповідно до зміни обсягу виробництва. На 2021рік передбачається збільшення обсягу виробництва на 10%. Так ось прогнотований обсяг за статтею "Незавершене виробництво" буде складати:

$$НЗП = (360,653 * 130) / 100 = 396.718 \text{ тис.грн.}$$

Найскладнішою статтею є "Готова продукція", оскільки в бюджеті продаж готової продукції відображають в оптових цінах, а в балансі - за собівартістю. Кінцеве сальдо за статтею "Готова продукція" визначають

шляхом коригування початкового сальдо на різницю між виробництвом і реалізацією продукції (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 - Рух коштів за статтею "Готова продукція", тис. грн.

Рік	Початкове сальдо	Виробництво продукції	Реалізація продукції	Кінцеве сальдо
2020	1084	394652	394467	1268
2021	1268	434117.2	433913,7	1471,5

Наступна стаття, яка змінюється відповідно до зміни обсягу виробництва - дебіторська заборгованість. Підприємство планує зменшити дебіторську заборгованість.

У зв'язку з планованим зменшенням дебіторської заборгованості значно збільшаться грошові ресурси в національній та іноземній валюті.

У пасиві балансу статті "Статутний капітал" і "Додатковий капітал" мають таку специфіку, щодо рух коштів або відсутня, або відбувається дуже рідко. У зв'язку з цим прогнозування руху грошей за цими статтями не здійснюється.

Рух коштів за статтею «Нерозподілений прибуток» визначається виходячи з прогнозування прибутку. Так як прогнозована чистий прибуток складе приблизно 2024,75 тис.грн., То нерозподілений прибуток збільшиться на цю суму: $6978,272 + 2024,75 = 9002,75$ тис.грн. Збільшиться резервний капітал на 20% від суми нерозподіленого прибутку, тобто на 3040 тис.грн.

У пасиві змінюється кредиторська заборгованість наступним чином: збільшення обсягу реалізації продукції в прогнозному періоді передбачається на 102.5%, приблизно таким і буде збільшення кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги):

$$300,442 * 102.5 / 100 = 307,91 \text{ тис.грн.}$$

Тепер визначимо балансуючі статті. До них належать грошові ресурси і кредити банку. Спираючись на наведені вище розрахунки складемо прогнозний баланс ТОВ “АВ метал груп” на 2021 рік.

На підставі складеного прогнозного балансу розрахуємо можливі коефіцієнти і визначимо прогнозну рейтингову оцінку підприємства на 2021 рік.

Розраховуємо ліквідність:

1. Коефіцієнт покриття:

$$K_{\text{покр.}} = 11131,5 / 8773,811 = 1,27.$$

Збільшення на 0,09.

2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$K_{\text{абс.л.}} = (961 + 25) / 8773,811 = 0,11.$$

Збільшення на 0,04.

3. Коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$K_{\text{ш.л.}} = (11131,5 - 374 - 396,7 - 1471,5) / 8773,811 = 1,01.$$

Збільшення на 0,1.

4. Чистий оборотний капітал:

$$\text{ЧОК} = 11131,5 - 8773,811 = 2357,66.$$

Збільшення на 725,66 тис.грн.

Розрахуємо платоспроможність:

1. Коефіцієнт автономії:

$$K_{\text{автоном.}} = 9019,25 / 23973,811 = 0,38.$$

Зменшення на 0,07.

2. Коефіцієнт фінансування:

$$K_{\text{фін.}} = (6080 + 8773,84) / 9019,25 = 1,65.$$

Збільшення на 0,42.

3. Коефіцієнт забезпечення обіговими коштами:

$$K_{\text{Зоб.к.}} = 2357,65 / 11131,5 = 0,21.$$

Збільшення на 0,05.

4. Коефіцієнт маневреності:

$$K_{\text{м.}} = 2357,66 / 9019,25 = 0,26$$

Збільшення на 0,03.

Розрахуємо показники рентабельності:

1. Рентабельність активів:

$$R_{\text{ент.акт.}} = 2993,352 / (15630,902 + 23\,973,811) / 2 = 0,15.$$

Збільшення на 0,09.

Чистий прибуток планується збільшити на 2024,75, тобто ЧП = 2993,352.

2. Рентабельність власного капіталу:

$$\text{Рент.вл.кап.} = 2993,352 / (6994,772 + 9019,25) = 0,37.$$

Збільшення на 0,22.

Розрахуємо коефіцієнти оборотності:

1. Коефіцієнт оборотності активів:

$$\text{Коб.акт.} = 26940,168 / (15630,902 + 23973,8) / 2 = 1.36.$$

Чистий дохід прогнозний дорівнює 26940,168 тис.грн.

Збільшення на 0,71.

2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу:

$$\text{Коб.кап.} = 26940,168 / (6994,7 + 919,25) / 2 = 3,36.$$

Збільшення на 1,84.

3. Фондовіддача:

$$\text{Фвід.} = 26940,168 / (4163,83 + 457,082) / 2 = 11,66.$$

Зменшення на 14,2.

За умови, що інші показники залишаються без змін і на підставі проведених розрахунків складемо таблицю прогнозної рейтингової оцінки ТОВ “АВ метал груп” (таблиця 3.4). Рейтингова оцінка підприємства збільшилася з 75% до 89%. Що свідчить про досить хорошему фінансовому стан. Клієнт з мінімальним ризиком. Підприємство інвестиційно привабливе.

Розрахуємо ризик при оцінці інвестиційної привабливості підприємства (R_n) розраховується за формулою 2.12.

Застосовується до нашого підприємства: $P_c = 0,5$; $P_o = 0,5$; $3 = 0,5$,
тому що при аналізі використовувалися планова документація та прогнози;
 $C_c = 0,9$.

Таблиця 3.4 - Прогнозна рейтингова оцінка ТОВ "АВ метал груп"

№	Найменування коефіцієнта	01.01. 2020	01.01. 2021	Відхилення	Нормативне значення	Діюча оцінка	Прогнозна оцінка
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Коефіцієнт зносу	0,13	0,13	-	Менше 30%	4,7%	4,7%
2	Коефіцієнт оновлення	0,44		-		4,7%	4,7%
3	Коефіцієнт вибуття	0,1		-	Менше №2	4,7%	4,7%
4	Коефіцієнт покриття	1,18	1,27	+0,09	[1;2]	4,7%	4,7%
5	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,91	1,01	+0,1	Більше 0,5	4,7%	4,7%
6	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,11	+0,04	Більше 0,1; збільшення	0%	4,7%
7	ЧОК	1632	2357,66	725,66	збільшення	0%	4,7%
8	Коефіцієнт автономії	0,45	0,38	-0,07	Більше 0,5 збільшення	0%	0%
9	Коефіцієнт фінансування	1,23	1,65	+0,42	Менше 1	0%	0%
10	Коефіцієнт забезпечення оборотними засобами	0,16	0,21	+0,05	Більше 0	4,7%	4,7%
11	Коефіцієнт маневреності	0,23	0,26	+0,03	Більше 0	4,7%	4,7%
12	Коефіцієнт оборотності активів	0,65	1,36	+0,71	збільшення	4,7%	4,7%
13	Коефіцієнт оборотності КЗ	6,26	6,27	-	збільшення	4,7%	4,7%
14	Коефіцієнт оборотності ДЗ	1,36	1,37	-	збільшення	4,7%	4,7%
15	Коефіцієнт оборотності МЗ	4,15	4,16	-	збільшення	4,7%	4,7%

Продовження таблиці 3.4							
1	2	3	4	5	6	7	8
16	Фондовіддача	25,86	11,66	-14.2	збільшення	0%	0%
17	Коефіцієнт оборотності капіталу	1,52	3,36	+1,84	збільшення	4.7%	4.7%
18	Коефіцієнт рентабельності активів	0,06	0,15	+0,09	Min 0-5%	4.7%	4.7%
19	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,15	0,37	+0,22	Min 0-5%	4.7%	4.7%
20	Коефіцієнт рентабельності продажів	0,1	0,1	-	Min 0-15%	4.7%	4.7%
21	Коефіцієнт рентабельності продукції	0,14	0,14	-	Min 0-10% збільшення	4.7%	4.7%
Підсумок						75%	89%

Розрахуємо показник корисності використовуваної інформації:

$$K_i = 0,5 * 0,9 + 0,5 * 0,5 = 0,7.$$

Рівень інвестиційної привабливості у підприємства дорівнює 0,89, розрахуємо реальний рівень інвестиційної привабливості підприємства:

$$\Delta P' = 0,7 * 0,89 = 0,62$$

$$R_n = (0,89 - 0,62) / 0,89 = 0,3$$

Таким чином ризик при прогнозованому аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” дорівнює 30%. Можна сказати про зростанням рівня ризику, це пояснюється тим, що використовується прогнозна і планова документація.

Висновок: Ми розробили стратегію формування інвестиційних ресурсів, оптимізували структуру капіталу за допомогою фінансового левериджа. Найвищі коефіцієнт фінансової рентабельності досягається при співвідношення позикового і власного капіталу в пропорції 60%: 40%. Однак мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при співвідношенні власного і позикового капіталу в пропорції 60%: 40%. Така структура дозволить максимізувати реальну ринкову вартість підприємства.

Таке співвідношення і доцільно вибрати при розробці прогнозного балансу на 2021 рік. Тобто, підприємству необхідно знизити частка власних коштів з 70% у загальній сумі капіталу до 60%, а частку позикових коштів навпаки збільшити з 30% до 40%.

Зробивши ряд розрахунків і склавши прогнозний баланс, ми бачимо що таке співвідношення в структурі капіталу підвищило рейтингову оцінку підприємства з 75% до 83%. Що свідчить про досить хорошему фінансовому стан. Ризик при прогнозному аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” дорівнює 30%. Зростання рівня ризику, пояснюється тим, що використовується прогнозна і планова документація.

Висновки 3 розділу

Формування інвестиційних ресурсів покликано забезпечити безперебійну інвестиційну діяльність у передбачених обсягах; найбільш ефективно використання власних фінансових коштів, що спрямовуються на ці цілі, а також фінансову стійкість компанії в довгостроковій перспективі.

У процесі формування інвестиційних ресурсів для ТОВ “АВ метал груп” розглядаються такі етапи: прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів (він складе 15200 тис.грн.); Вивчення можливості формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел, визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів, оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.

Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів є заключним етапом розробки стратегії їх формування. Необхідність такої оптимізації визначається тим, що розраховане співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів може не відповідати вимогам фінансової стратегії компанії та істотно знижувати рівень її фінансової стійкості. Методи, для оцінки структури капіталу: максимізація рівня прибутковості власного капіталу; максимізації рівня фінансової рентабельності; мінімізація середньозваженої вартості загального капіталу.

Чим вище питома вага позикових коштів у загальній сумі використовуваного підприємством капіталу, тим більший рівень прибутку воно отримує на власний капітал. Найвищі коефіцієнт фінансової рентабельності досягається при коефіцієнті фінансового левериджа 19,25, що визначає співвідношення позикового і власного капіталу в пропорції 30%: 70%. Мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при співвідношенні власного і позикового капіталу в пропорції 60%: 40%. Така структура дозволить максимізувати реальну ринкову вартість підприємства. Таке співвідношення і доцільно вибрати при розробці прогностного балансу на 2021 рік. Тобто, підприємству необхідно знизити частка власних коштів з 70% у загальній сумі капіталу до 60%, а частку позикових коштів навпаки збільшити з 30% до 40%.

На останньому етапі складається прогностний баланс і визначається прогностна рейтингова оцінка. Головне призначення фінансового прогнозування полягає у забезпеченні збалансованості активів і пасивів балансу підприємства в майбутньому у зв'язку зі зміною обсягів виробництва і реалізації продукції, визначенні раціональних джерел фінансування активів підприємства. Рейтингова оцінка підприємства збільшилася з 75% до 89%. Що свідчить про досить хорошему фінансовому стан. Клієнт з мінімальним ризиком. Підприємство інвестиційно привабливе. Ризик при прогностному аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” дорівнює 30%.

Можна сказати про зростанням рівня ризику, це пояснюється тим, що використовується прогнозна і планова документація.

Рекомендується ТОВ “АВ метал груп” збільшувати частку позикових коштів, що призведе до збільшення рентабельності власного капіталу, а отже і ефективності діяльності підприємства. У ринковій економіці збільшення частки власного капіталу не завжди означає поліпшення стану підприємства, можливості швидко реагувати на зміну ділового клімату. Навпаки, використання залученого капіталу свідчить про гнучкість підприємства, його здатність знаходити кредити і повертати їх, що свідчить про довіру до нього в діловому світі.

РОЗДІЛ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

На основі аналізу роботи існуючого обладнання і посадових обов'язків фахівця у приміщенні офісу обладнаному ПК з ВДТ, виявлені наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, здатні привести до травм або ушкодження здоров'я працівників:

- можливість ураження електричним струмом, при виконанні посадових обов'язків внаслідок порушення правил з електробезпеки або помилкових дій персоналу, що може призвести до електротравм різного ступеню важкості або навіть до летального наслідку;

- механічне травмування внаслідок нераціонального розташування робочих місць, що є порушенням вимог ергономіки;

- підвищення нервово-психічного навантаження, внаслідок специфіки роботи, а саме постійний контакт з клієнтами, колегами по роботі, керівництвом, контрагентами при вирішенні робочих питань (деякі з них можуть бути конфліктними, суперечливими), що може викликати емоційний дискомфорт, внутрішнє роздратування та емоційну нестабільність під час короткотривалих певних негативних ситуацій, та може призвести до захворювань нервової системи, зниження насаги на працю та стресових станів та помилкових дій;

- оскільки робота користувача ПК вимагає тривалого статичного напруження м'язів спини, шиї, рук і ніг тому не раціональна або неправильна конструкція, організація та обладнання комп'ютеризованого робочого місця не забезпечує правильного та комфортного положення при роботі за комп'ютером, що може привести до швидкої втоми, а як наслідок до помилок, зниженню працездатності та кістково-м'язовим порушенням;

- недостатнє або надмірне освітлення робочих місць, в зв'язку з несправністю, або хибним вибором освітлювальних приладів, в зв'язку з неправильним розташуванням робочих місць по відношенню до джерел

природного та штучного освітлення, що призводить до помилкових дій, погіршення зору або ефекту засліплення;

- неправильні або нераціональні дії персоналу в умовах надзвичайних ситуацій, внаслідок не своєчасного оповіщення, неякісної підготовки персоналу правилам дій в умовах надзвичайних ситуацій або якісної організації дій персоналу керівництвом, призводять до паніки, невинуватених травм та загибелі людей;

- незадовільні параметри мікроклімату в робочих приміщеннях (підвищена або знижена температура, вологість і рухливість повітря), у зв'язку з відсутністю, хибним вибором та використанням не якісних або нераціональних систем вентиляції, кондиціонування повітря, приводить до підвищеної стомлюваності, а як наслідок до помилок, зниженню працездатності, а також може бути причиною простудних захворювань;

- можливість загоряння, в зв'язку з порушенням правил протипожежної безпеки, використанням несправного електрообладнання, або відсутністю систем пожежної сигналізації і пожежогасіння, що призводить до пожежі, а як наслідок може бути причиною опіків та травм різного ступеню важкості або навіть летального наслідку, а також значних матеріальних збитків;

- захворювання внаслідок хвороботворної дії мікроорганізмів. До основних потенційних небезпек біологічного характеру, в офісних приміщеннях можна віднести хвороботворну дію мікроорганізмів, внаслідок не дотримання правил санітарної гігієни приміщень, що може призвести до захворювань інфекційної природи.

У приміщенні офісу застосовується широке різноманіття електроприладів: персональні комп'ютери, принтери, ксерокси, факси, освітлювальні прилади, кондиціонери, побутові електроприлади тощо. Небезпека ураження електричним струмом при використанні цих приладів з'являється при недотриманні заходів обережності, а також при відмові або несправності цього обладнання. Наслідки ураження електричним струмом залежать від багатьох факторів: опору організму, величини, тривалості дії,

роду і частоти струму, шляхів його проходження через життєво важливі органи, умов зовнішнього середовища.

Для запобігання ураження електричним струмом встановлено електроустаткування, яке відповідає вимогам ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні стандартні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин», «Правил улаштування електроустановок» (далі – «ПУЕ»), ДСТУ Б В.2.5-82:2015 «Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом», НПАОП 40.1-1.32-01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок», НАПБ А.01.001-2014 «Правила пожежної безпеки в Україні» та буде використовуватися згідно вимог НПАОП 40.1-1.01-97 «Правила безпечної експлуатації електроустановок» (далі – «ПБЕЕ»), НПАОП 40.1-1.21-98 «Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів» (далі – «ПБЕЕС») та НПАОП 0.00-7.15-18 «Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями».

Згідно «ПУЕ», за ступенем небезпеки ураження електрострумом, офісне приміщення належить до 1-го класу, тобто є приміщенням без підвищеної небезпеки, у якому відсутні умови, що створюють підвищену та особливу небезпеку.

Згідно глави 1.7 – «Заземлення і захисні заходи від ураження електричним струмом» – «ПУЕ», обладнання офісу має основну ізоляцію струмовідних частин, яка забезпечує захист від прямого дотику та подвійну, яка складається з основної та додаткової ізоляції, для забезпечення захисту від ураження електричним струмом у разі пошкодження основної ізоляції.

Відповідно до вимог п. 6.7.4. НПАОП 40.1-1.21-98 «ПБЕЕС» усі доступні для доторкання металеві деталі електрообладнання у приміщенні з ПК, які можуть опинитись під напругою, у випадку пошкодження ізоляції, з'єднані з заземлюючим пристроєм.

Оскільки офісне приміщення за ступенем небезпеки ураження електрострумом належить до 1-го класу, тому відповідно до вимог п. 6.7.6 НПАОП 40.1-1.21-98 «ПБЕЕС» та додатку №1 до НПАОП 40.1-1.01-97 «ПБЕЕ» користувачі ПК пройшли інструктаж з електробезпеки з оформленням в журналі інструктажу та мають I групу з електробезпеки.

Ймовірність механічного травмування може виникнути внаслідок нераціонального розташування робочих місць, захаращення робочих місць або у зв'язку з недбалістю та неуважністю обслуговуючого персоналу. Для виключення травматизму згідно ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» зроблено більш зручне та раціональне розташування робочих місць, таким чином збільшена відстань між ними, яка відповідає нормованому значенню (площа на одне робоче місце має становити не менше ніж $6,0 \text{ м}^2$, а об'єм не менше ніж $20,0 \text{ м}^3$). Поверхня підлоги є рівною, неслизькою, з антистатичними властивостями.

У зв'язку із стресовими ситуаціями та нервово-емоційними навантаженнями у працівників може виникнути ймовірність захворювань загально-невротичного характеру.

З метою зниження нервово-емоційного напруження, стомлення зорового аналізатора, поліпшення мозкового кровообігу, подолання несприятливих наслідків гіподинамії, запобігання втоми, згідно ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» для робітників із застосування ЕОМ, передбачені регламентовані перерви для відпочинку тривалістю 15 хвилин через кожні дві години, а також обладнані побутові приміщення для відпочинку під час роботи, кімната психологічного розвантаження. В кімнаті психологічного розвантаження передбачені пристрої для приготування й роздачі тонізуючих напоїв, а також місця для занять фізичною культурою

Для оптимізації відносин у колективі проводяться тренінги з залучанням психологів на теми: «Адаптація у новому колективі», «Поведінка в суспільстві».

Для запобігання кістково-м'язових порушень робочі місця користувачів ПК у офісному приміщенні відповідають ергономічним вимогам з урахуванням характеру і особливостей трудової діяльності згідно з ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин».

Висота робочої поверхні столу з ПК регулюється в межах 680-800 мм, а ширина і глибина – забезпечує можливість виконання операцій у зоні досяжності моторного поля (рекомендовані розміри: ширина – 600-1400 мм, глибина – 800-1000 мм). Робочий стіл має простір для ніг висотою 600 мм, шириною – 500 мм, глибиною (на рівні колін) – 450 мм, на відстані витягнутої ноги – 650 мм.

Неправильне проектування або несправність систем опалення, вентиляції та кондиціонування в приміщенні офісу може призвести до негативних впливів на здоров'я працівників у вигляді простудних захворювань, перегрівань, проблем із дихальними шляхами тощо.

Метеорологічні умови для приміщенні з комп'ютеризованими робочими місцями – температура, відносна вологість та швидкість переміщення повітря цілком відповідають вимогам ДСН 3.3.6.042-99 «Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень». Роботи у приміщенні з ПК, належать до категорії Іб – легка робота, тому передбачені наступні оптимальні значення параметрів мікроклімату:

- у холодний період року: температура 21-23°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,1 м/с;

- у теплий період року: температура 22-24°C; відносна вологість: 40-60%; швидкість переміщення повітря: 0,2 м/с.

Відповідно до вимог ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування», з метою забезпечення оптимальних параметрів мікроклімату в офісному приміщенні обладнаному ПК з ЕП передбачена система централізованого водяного опалення з радіаторами, а на теплий період передбачений побутовий кондиціонер.

З метою забезпечення необхідного повітрообміну у приміщенні офісу передбачена система механічної припливно-витяжної вентиляції (методом рекуперації), яка забезпечує 3-кратний обмін повітря за годину.

Оптимальні рівні позитивних ($n+$) і негативних ($n-$) іонів у повітрі офісного приміщення з ЕП відповідають вимогам додатку 3 ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» і становить: $n+ = 1500-30000$ (шт. на 1 см^3); $n- = 3000-5000$ (шт. на 1 см^3). Підтримку оптимального рівня легких позитивних і негативних аероіонів у повітрі на робочих місцях забезпечують за допомогою біполярних коронних аероіонізаторів.

Для запобігання хвороботворної дії мікроорганізмів на людину передбачено проведення щоденного вологого прибирання приміщень, їх періодичне провітрювання. В періоди загострення інфекційної обстановки необхідно виконувати щоденні додаткові заходи:

- кварцювання;
- вологе прибирання з використанням антисептичних препаратів;
- дотримання правил особистої гігієни.

Основними причинами недостатньої або надмірної освітленості робочих місць є несправність або хибний вибір освітлювальних приладів, неправильне розташування робочих місць по відношенню до джерел освітлення.

Незадовільна освітленість на робочому місці або на робочій зоні може бути причиною зниження продуктивності та якості праці, отримання травм. Недостатнє або надмірне освітлення викликає зоровий дискомфорт, що

виражається у відчутті незручності або напруженості. Тривале перебування в умовах зорового дискомфорту призводить до розсіювання уваги, зменшення зосередженості, зоровій і загальній втомі.

У офісному приміщенні обладнаному ПК з екранним пристроєм (далі – «ЕП»), згідно ДСанПіН 3.3.2.007-98 «Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» та ДБН В.2.5-28-2017 «Природне і штучне освітлення» передбачене природне та штучне освітлення.

Природне освітлення здійснено через світлові прорізи, які орієнтовані на південь і забезпечують коефіцієнт природної освітленості (КПО) не нижче 1,5%. Для захисту від прямих сонячних променів, які створюють прямі та відбиті відблиски на поверхні екранів і клавіатури, передбачено сонцезахисні пристрої, на вікнах встановлені жалюзі.

Розрахунок загального штучного освітлення в приміщенні офісу ТОВ «Металургійний завод «Запоріжсталь» розмірами $A \times B \times H = 10 \times 10 \times 3$ м, з висотою робочої поверхні $h_p = 0,8$ м, нормованим значенням штучного освітлення для кабінету $E_n = 300$ лк.

1. Розраховуємо кількість рядів світильників у приміщенні N_p :

$$N_p = \frac{B}{(H - h_p) \cdot [L/h]}, \text{ шт}; \quad (4.1)$$

де: B – ширина приміщення, м;

H – висота приміщення, м;

h_p – висота робочої поверхні, м;

$[L/h]$ – числове значення коефіцієнта світильника;

$$N_p = \frac{10}{(3 - 0,8) \cdot 1,4} = 4, \text{ шт.}$$

2. Визначаємо максимально припустиму відстань між рядами світильника $L_{\max}$:

$$L_{\max} = \frac{B}{N_p}, \text{ м}; \quad (4.2)$$

де: B – ширина приміщення, м;

N_p – кількість рядів світильників у приміщенні, шт;

$$L_{\max} = \frac{10}{4} = 2,5, \text{ м.}$$

3. Визначаємо значення індексу приміщення i , що характеризує співвідношення розмірів освітлювального приміщення і висоти розміщення світильників:

$$i = \frac{A \cdot B}{(H - h_p) \cdot (A + B)}; \quad (4.3)$$

де: A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

H – висота приміщення, м;

h_p – висота робочої поверхні, м;

$$i = \frac{10 \cdot 10}{(3 - 0,8) \cdot (10 + 10)} = 2,27.$$

4. Визначаємо значення коефіцієнта використання світлового потоку η , створюваного світильником типу ЛПО.

Вибирається з урахуванням відбиття поверхонь приміщення та індексу приміщення і дорівнює $\eta = 56 \%$.

5. Визначаємо сумарний світловий потік освітлювальної установки у даному приміщенні Φ_{Σ} :

$$\Phi_{\Sigma} = \frac{E_H \cdot A \cdot B \cdot k_z \cdot z}{\eta}, \text{ лм}; \quad (4.4)$$

де: E_H – рівень нормованого загального освітлення, лк;

A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

k_z – коефіцієнт запасу (для кабінету $k_z = 1,4$);

z – коефіцієнт нерівномірності (мінімальної) освітленості (відношення середньої освітленості до мінімальної освітленості), як правило дорівнює (для люмінесцентних ламп $z = 1,1$);

η – коефіцієнт використання світлового потоку;

$$\Phi_{\Sigma} = \frac{300 \cdot 10 \cdot 10 \cdot 1,4 \cdot 1,1}{0,56} = 82500, \text{ лм.}$$

6. Визначаємо умовну загальну кількість світильників у приміщенні $N_{\text{св}}^*$:

$$N_{\text{св}}^* = \frac{A \cdot B}{L_{\text{max}}^2}, \text{ шт}; \quad (4.5)$$

де: A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

L_{max} – максимально припустима відстань між рядами світильників, м;

$$N_{\text{св}}^* = \frac{10 \cdot 10}{2,5^2} = 16, \text{ шт.}$$

7. Розраховуємо світловий потік умовного джерела світла $\Phi_{\text{л}}^*$:

$$\Phi_{\text{л}}^* = \frac{\Phi_{\Sigma}}{N_{\text{л}}^*}, \text{ лм}; \quad (4.6)$$

де: Φ_{Σ} – сумарний світловий потік освітлювальної установки, лм;

$N_{\text{л}}^*$ – загальна кількість ламп у світильнику, яка розраховується за формулою:

$$N_{\text{л}}^* = N_{\text{св}}^* \cdot n, \text{ шт}; \quad (4.7)$$

де: n – кількість ламп у світильнику, шт;

$$N_{\text{л}}^* = 16 \cdot 2 = 32, \text{ шт};$$

$$\Phi_{\text{л}}^* = \frac{82500}{32} = 2578, \text{ лм.}$$

8. Знаходимо коефіцієнт m – співвідношення між розрахунковим світловим потоком лампи $\Phi_{\text{л}}^*$ та фактичним світловим потоком вибраної стандартної лампи $\Phi_{\text{л}}$:

$$m = \frac{\Phi_{\text{л}}^*}{\Phi_{\text{л}}}; \quad (4.8)$$

$$m = \frac{2578}{2600} = 0,99.$$

9. Визначаємо оптимальну (фактичну) кількість світильників у приміщенні $N_{\text{св}}$:

$$N_{ce} = N_{ce}^* \cdot m, \text{ шт}; \quad (4.9)$$

де: N_{ce}^* – умовна загальна кількість світильників у приміщенні, шт;

m – співвідношення між розрахунковим світловим потоком лампи та фактичним світловим потоком вибраної стандартної лампи;

$$N_{ce} = 16 \cdot 0,99 = 16, \text{ шт.}$$

10. Визначаємо фактичну кількість ламп у приміщенні N_l :

$$N_l = N_{ce} \cdot n, \text{ шт}; \quad (4.10)$$

де: N_{ce} – оптимальна (фактична) кількість світильників у приміщенні, шт;

n – кількість ламп у світильнику, шт;

$$N_l = 16 \cdot 2 = 32, \text{ шт.}$$

11. Визначаємо загальну розрахункову освітленість E_p у приміщенні, що створюється при застосуванні стандартних ламп:

$$E_p = \frac{\Phi_l \cdot N_l \cdot \eta}{A \cdot B \cdot k_z \cdot z}, \text{ лк}; \quad (4.11)$$

де: Φ_l – фактичний світловий потік вибраної стандартної лампи, лм;

N_l – фактична кількість ламп у приміщенні, шт;

η – коефіцієнт використання світлового потоку;

A – довжина приміщення, м;

B – ширина приміщення, м;

k_z – коефіцієнт запасу;

z – коефіцієнт нерівномірності (мінімальної) освітленості;

$$E_p = \frac{2600 \cdot 32 \cdot 0,56}{10 \cdot 10 \cdot 1,4 \cdot 1,1} = 302, \text{ лк.}$$

Виходячи з розрахунку загальне штучне освітлення в приміщенні офісу ТОВ «Металургійний завод «Запоріжсталь» дорівнює 302 лк, що відповідає нормованому значенню освітлення і яке забезпечується за допомогою 16 світильників типу ЛПО.

Заходи по забезпеченню пожежної безпеки для приміщення офісу обладнаного ПК з ВДТ розроблені відповідно до вимог НАПБ А.01.001-14 «Правил пожежної безпеки в Україні».

Горінням називається складний фізико-хімічний процес взаємодії горючої речовини та окислювача, який супроводжується виділенням тепла та випромінюванням світла.

Процес горіння призводить до пожежі.

Пожежа – неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується в часі і просторі.

Виходячи з аналізу речовин та матеріалів, які використовуються при роботі у приміщенні обладнаному ПК з ВДТ:

- згідно ДСТУ EN 2:2014 «Класифікація пожеж (EN 2:1992, EN 2:1992/A1:2004, IDT)» у офісному приміщенні обладнаному ПК з ВДТ можлива пожежа класів – А (пожежа, що супроводжується горінням твердих матеріалів) та Е (горіння електроустановок, що перебувають під напругою до 1000 В);

- відповідно до вимог ДСТУ Б В.1.1-36:2015 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибуховопожежною та пожежною небезпекою», воно належить до категорії «Д» з пожежної небезпеки – простір у приміщенні, у якому перебувають тверді горючі речовини та матеріали.

Оскільки офісне приміщення обладнане ПК з ВДТ належить до категорії «Д» з пожежної небезпеки, тому відповідно до вимог ДБН В.1.1-7:2015 «Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги» воно має II ступінь вогнестійкості.

Обладнання, силові та освітленні мережі офісного приміщення обладнаного ПК з ВДТ відповідають вимогам пожежної безпеки, оскільки виконані відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.32-01 «Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок», та мають

ступінь захисту ізоляції обладнання IP44 яка відповідає класу пожежанебезпечної зони П-Па до якої належить приміщення.

В приміщенні офісу ПАТ «Запоріжсталь» класом пожежі А (Е), категорією приміщення Д та площею 100 м² передбачені первинні засоби пожежогасіння, а саме встановлені два вуглекислотні вогнегасники місткістю 5 літрів. Також із-за неможливості перебування персоналу в офісі цілодобово передбачені комбіновані датчики, які реагують на виділення диму та підвищення температури та передають сигнал на пульт пожежної охорони.

Надання іноземним державам допомоги у ліквідації наслідків НС здійснюється на підставі запиту про допомогу у ліквідації наслідків НС від уповноваженого на це органу іноземної держави, яка потерпає від НС.

Рішення про надання допомоги у ліквідації наслідків НС іноземним державам, від яких надійшов запит про таку допомогу, зокрема про направлення аварійно-рятувальних підрозділів за межі території України, приймає Кабінет Міністрів України.

У разі надходження від адміністративно-територіальної одиниці суміжної іноземної держави запиту про допомогу у ліквідації наслідків НС право прийняття рішення про направлення підрозділів Оперативно-рятувальної служби ЦЗ та спеціальної техніки для надання допомоги надається керівнику ДСНС України.

Отримання Україною міжнародної допомоги для ліквідації наслідків НС здійснюється на підставі запиту про отримання такої допомоги або запропонованої допомоги з боку іноземних держав та міжнародних організацій.

Рішення про направлення запиту на отримання міжнародної допомоги для ліквідації наслідків НС до міжнародних організацій або окремих іноземних держав приймає Кабінет Міністрів України.

У разі виникнення НС на території прикордонної області України, до ліквідації наслідків якої доцільне залучення аварійно-рятувальних сил суміжної адміністративно-територіальної одиниці іноземної держави, право

на направлення запиту до уповноваженого органу адміністративно-територіальної одиниці суміжної іноземної держави на отримання допомоги для ліквідації наслідків такої НС надається керівнику ДСНС України.

Представництво України в міжнародних організаціях з питань ЦЗ здійснюється ДСНС України, іншими центральними органами виконавчої влади, які здійснюють державний нагляд у сферах техногенної та пожежної безпеки, реалізацію державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці та державного гірничого нагляду, управління зоною відчуження і зоною безумовного (обов'язкового) відселення.

ВИСНОВКИ

По даній дипломній роботі можна зробити наступні висновки:

1. Інвестиція - довгострокове вкладення капіталу в який-небудь об'єкт інвестування з метою отримання прибутків. Метою проведення дослідження інвестиційної привабливості підприємства є оцінка фінансової стабільності підприємства, надійності та прибутковості інвестицій у цей проект.

2. Інвестиційна привабливість окремого підприємства (фірми) включає: загальну характеристику підприємства; характеристику технічної бази підприємства; номенклатуру продукції, що випускається; виробничу потужність; місце підприємства в галузі, на ринку; характеристику системи управління; статутний фонд, власники підприємства, ціна акцій; структуру витрат на виробництво; обсяг прибутку і напрями його використання; оцінка фінансового стану підприємства.

3. Основним джерелом інформації для визначення інвестиційної привабливості є: бухгалтерський баланс Ф.1 звіт про фінансові результати діяльності підприємства (Ф2), звіт про фінансово-майновий стан (Ф3), примітки до річної фінансової звітності (Ф5).

4. Розрізняють такі основні системи інвестиційного аналізу, проведеного на підприємстві: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; порівняльний аналіз, аналіз коефіцієнтів; інтегральний аналіз. Аналіз фінансових коефіцієнтів базується на розрахунку співвідношення різних абсолютних показників інвестиційної діяльності підприємства між собою. Оцінка фінансового стану підприємства складається з таких етапів: оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни; оцінка фінансових результатів діяльності підприємства; оцінка ліквідності; аналіз ділової активності, аналіз платоспроможності (фінансової стійкості); аналіз рентабельності.

5. Ризик інвестування - це ризик інвестиційного проекту, який визначається як ймовірність отримання можливого збитку від його реалізації.

Ризики виникають при невизначеності, тобто наявності неповної або неточної інформації для прийняття рішення. Невизначеність - одна з причин виникнення ризику. Інвестиційний ризик галузей характеризується рівнем невизначеності прогнозу отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

6. Інвестиційні ресурси - це грошові і матеріальні вкладення, щоб їх у виробничі об'єкти, цінні папери, нерухомість. Такі вкладення приносять доходи в майбутньому, дають економічний ефект через кілька років.

7. Джерела формування інвестиційних коштів підприємства: власні фінансових ресурсів і внутрішньогосподарські резерви інвесторів (чистого прибутку; амортизаційних відрахувань; заощаджень громадян і юридичних осіб; коштів, що виплачуються органами страхування у вигляді відшкодування втрат від стихійних лих, аварій і т.д.); позикові фінансові кошти інвесторів (банківських кредитів, облігаційних позик та ін); залучені фінансові кошти інвесторів (коштів, отриманих від емісії акцій, пайових та інших внесків фізичних та юридичних осіб до статутного капіталу); грошові засоби, централізовані добровільними спілками (об'єднаннями) підприємств і фінансово - промисловими групами; коштів державного бюджету, що надаються на безоплатній та платній основах; коштів позабюджетних фондів; кошти іноземних інвесторів.

8. Проведено дослідження інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” за допомогою фінансових коефіцієнтів. В ході дослідження виявлено: ТОВ “АВ метал груп” поліпшив свої фінансове становище, валюта балансу за 2020 рік зросла на 1619,543 тис. грн. Таке збільшення загального капіталу свідчить про прискорене зростання виробничих потужностей господарського суб'єкта і заслуговує на високу оцінку його діяльності. Товариство прибуткове, за рік сума нерозподіленого прибутку зросла з 5568,878 тис. грн. в 2019 році до 6978,272 тис. грн. в 2020 році, тобто на 1409.394 тис. грн. Позитивним є збільшення власного капіталу на 1409,394 тис. грн. Разом з тим значно збільшилися поточні зобов'язання на 119,747 тис.грн. За звітний рік спостерігається також збільшення вартості як

основних засобів, так і оборотних активів на 157,37 тис.грн. і 97,812 тис.грн. відповідно. Це свідчить про те, що товариство працює активно. Негативним моментом є збільшення дебіторської заборгованості на 408,132 тис. грн. Збільшення дебіторської заборгованості в звітному періоді порівняно з минулим роком призвело до затримки надходження грошей на поточний рахунок акціонерного товариства.

Відбулися значні зміни в структурі активів підприємства. Якщо в 2019 році необоротні активи становили 26,91% від загальної суми балансу, то в 2020 році вони становили 33,7%, тобто їх питома вага виросла на 33,7%. Питома вага дебіторської заборгованості знизилася у валюті балансу з 48,61% до 46,7%. Аналізуючи структуру пасиву балансу слід зазначити збільшення власного капіталу з 39,86% у 2019р. до 44,75% у 2020р. Питома вага довгострокових зобов'язань незначна. Питома вага поточних зобов'язань зменшився з 60,12% у 2019 році до 55,17% у 2020-му.

За даними розрахунками можна зробити висновок, що підприємство ТОВ “АВ метал груп” має задовільний фінансовий стан та рівень платоспроможності. В цілому підприємство має середню інвестиційну привабливість.

Ризик при аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” на 01.01.2020р. дорівнює 20%, Чим менше значення R_n від 1, тим менше рівень ризику. Можна сказати про мінімальний ризик на дату проведення аналізу ризику. Передбачається страхування проекту. Доцільно створити страховий фонд у розмірі певної частки від основної суми інвестування. Можна прийняти цю частку дорівнює значенню показника ризику (нормований очікуваний збиток).

9. Формування інвестиційних ресурсів покликано забезпечити безперебійну інвестиційну діяльність у передбачених обсягах; найбільш ефективно використання власних фінансових коштів, що спрямовуються на ці цілі, а також фінансову стійкість компанії в довгостроковій перспективі.

У процесі формування інвестиційних ресурсів для ТОВ “АВ метал груп” розглядаються такі етапи: прогнозування потреби в загальному обсязі інвестиційних ресурсів (він складе 15200 тис.грн.); Вивчення можливості формування інвестиційних ресурсів за рахунок різних джерел, визначення методів фінансування окремих інвестиційних програм і проектів, оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів.

10. Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів є заключним етапом розробки стратегії їх формування. Необхідність такої оптимізації визначається тим, що розраховане співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел формування інвестиційних ресурсів може не відповідати вимогам фінансової стратегії компанії та істотно знижувати рівень її фінансової стійкості. Методи, для оцінки структури капіталу: максимізація рівня прибутковості власного капіталу; максимізації рівня фінансової рентабельності; мінімізація середньозваженої вартості загального капіталу.

11. Чим вище питома вага позикових коштів у загальній сумі використовуюваного підприємством капіталу, тим більший рівень прибутку воно отримує на власний капітал. Найвищі коефіцієнт фінансової рентабельності досягається при коефіцієнті фінансового левериджа 19,25, що визначає співвідношення позикового і власного капіталу в пропорції 30%: 70%. Мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається при співвідношенні власного і позикового капіталу в пропорції 60%: 40%. Така структура дозволить максимізувати реальну ринкову вартість підприємства. Таке співвідношення і доцільно вибрати при розробці прогнозного балансу на 2021 рік. Тобто, підприємству необхідно знизити частка власних коштів з 70% у загальній сумі капіталу до 60%, а частку позикових коштів навпаки збільшити з 30% до 40%.

12. На останньому етапі складається прогнозний баланс і визначається прогнозна рейтингова оцінка. Головне призначення фінансового прогнозування полягає у забезпеченні збалансованості активів і пасивів балансу підприємства в майбутньому у зв'язку зі зміною обсягів виробництва

і реалізації продукції, визначенні раціональних джерел фінансування активів підприємства. Рейтингова оцінка підприємства збільшилася з 75% до 89%. Що свідчить про досить хорошему фінансовому стан. Клієнт з мінімальним ризиком. Підприємство інвестиційно привабливе. Ризик при прогностному аналізі інвестиційної привабливості ТОВ “АВ метал груп” дорівнює 30%. Можна сказати про зростанням рівня ризику, це пояснюється тим, що використовується прогностна і планова документація.

13. Рекомендується ТОВ “АВ метал груп” збільшувати частку позикових коштів, що призведе до збільшення рентабельності власного капіталу, а отже і ефективності діяльності підприємства. У ринковій економіці збільшення частки власного капіталу не завжди означає поліпшення стану підприємства, можливості швидко реагувати на зміну ділового клімату. Навпаки, використання залученого капіталу свідчить про гнучкість підприємства, його здатність знаходити кредити і повертати їх, що свідчить про довіру до нього в діловому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України //Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18-22.
2. Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств України, які підлягають приватизації», від 26.01.2001 р. № 49/121 та зареєстрованого в Міністерстві Юстиції України в 8.02.2001 р. № 121 / 5312.
3. Арсеньєва Н.В. Система показників для рейтингової оцінки інвестиційної привабливості підприємства //Зварювальне виробництво. /Н.В. Арсеньєва - 2019 - № 11 с.50-52.
4. Бабіченко В.В. Розробка прогностичного балансового звіту підприємства //Фінанси України. / В.В. Бабіченко – 2020. - № 11 с.110-117.
5. Балабацький О.Ф. Управління інвестиціями: Навч. посібник для вузів./О.Ф. Балабалацький - 2-е вид., Перероб. та доп. - Суми: Університетська книга, 2015. - 231с.
6. Беренс В.Н Керівництво з оцінки ефективності інвестицій. /В.Н.Беренс, П.М. Хавранек - М.: АТЗТ «Інтерексперт», «Інфра-М», 2009. - 528с.
7. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент. /І.А Бланк - К.: Ніка-Центр, Ельга, 2011. - 673с.
8. Бланк І.А. Управління інвестиційними підприємствами. /І.А Бланк - К.: Ніка-Центр, Ельга, 2015. - 480с.
9. Воробйов Ю.М. Особливості формування фінансового Капіталу підприємства //Фінанси України / Ю.М. Воробйов – 2021. - № 2, с 77-85.
10. Гуткевіч С.А. Управління ризиками при формуванні інвестиційної привабливості //Актуальні проблеми економіки / С.А. Гуткевіч - 2018 - № 1 с.18-29.
11. Гуткевіч С.А. Теоретичні основи інвестиційного процесу //Актуальні проблеми економіки. / С.А. Гуткевіч -2019-№ 5, с 20-30.
12. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник для вузів. - 2-е вид., Перероб. та доп. / Г.Г Кірейцев - К.: ЦУЛ, 2019 .- 495с.

13. Книш М.І. Стратегічне планування інвестиційної діяльності: Навчальний посібник - Видавничий дім «Бізнес-преса». / Б.А. Перекатив., Ю.П. Тютіков - К.: КНЕУ, 2018. - 315с.
14. Колесник І. С. Моделі та методи для оцінки оптимізації інвестиційних проектів //Вісник Вінницького політехнічного інституту. / І. С. Колесник -2018-№ 7, с 56-61.
15. Константинов Є.Л. 70-е річчя Запорізького промислового комплексу .- Запоріжжя . / Є.Л. Константинов - 2019, 150с.
16. Коцюба О.С. Моделювання ризиків інвестиційної діяльності //Фінанси України. / О.С. Коцюба -2019-№ 7, с 56-67.
17. Кравченко О.С. Формування бюджету капіталовкладень компанії //Довідник економіста . / О.С.Кравченко - 2020 - № 5, с.71-77.
18. Крушвіца Л.О. Інвестиційні розрахунки . / Л.О. Крушвіца - СП, 2001. - 432с.
19. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посібник для вузів. / Т.В. Майорова - К.: Центр навч літер., 2019. - 375с.
20. Мерзляк А. Г. Оцінка ролі позикових коштів у внутрішньому інвестуванні підприємств регіону //Вісник Академії Державного Управління при президентіві Україні. / А. Г. Мерзляк -2019-№ 4, с 131-138.
21. Мінаєв С.М. Інвестиції в умовах ринкової економіки / С.М Мінаєв.- К: ЦУЛ, 2018 - 347с.
22. Мозговий О.М. Фондовий ринок. Навч. посіб. / О.М. Мозговий - К.: КНЕУ, 2017. - 315с.
23. Музиченко О.А. Методи оптимізації структури фінансових ресурсів //Економіка. Фінанси. Право. / О.А. Музиченко - 2018 - № 6 с.12-15.
24. Паніна М.О. Методичні підходи до оцінки ризиків інвестиційних проектів / М.О. Паніна – К.: ЦУЛ, 2017 - 182с.
25. Пересада А.А. Основи інвестиційної діяльності. /А.А.Пересада -К.: «Видавництво Лібра» ТОВ, 2019. - 344с.

26. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навчально-методичний посібник. / А.А. Пересада - К.: КНЕУ, 2015. - 251с.
27. Пойда - Носик Н.Н. Фінансові ресурси підприємства //Фінанси України / Н.Н. Пойда - Носик - 2019 - № 1, с 96 - 103
28. Седман Г.А. Методичні засади розробки програми підвищення ефективності інвестиційних проектів /Г.А.Седман.- К.: Лібра, 2016. - 329с.
29. Стоянова Е.С. Практикум з фінансового менеджменту . /Е.С Стоянова – К.: Центр навч літ., 2018. - 538с.
30. Терещенко Т.О. Кількісна Оцінка інвестиційного ризиків //Довідник економіста . / Т. О. Терещенко - 2017 - № 3, с.21-26.
31. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник. /В.Г.Федоренко - К.: МАУП, 2018. - 408с.
32. Фльорко В.А. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств: проблеми врахування ризиків и зниження його рівня //Регіональна економіка / В.А Фльорко.- 2020 - № 4 с.190-199.
33. Шершньова З.Є. Стратегічне управління . /З.Є.Шершньова - К.: КНЕУ, 2014 - 463с.
34. Шерстюк О. Оцінка ліквідності та платоспроможності при аналізі інвестиційної привабливості підприємства //Вісник Київського Національного Торгово - Економічного Університету / О. Шерстюк - 2020 - № 5 с. 68-75.
35. Янковський К.П. Організація інвестиційної та інноваційної діяльності. / К.П. Янковський – К.: Лібра, 2017. - 488с.

Додаток А

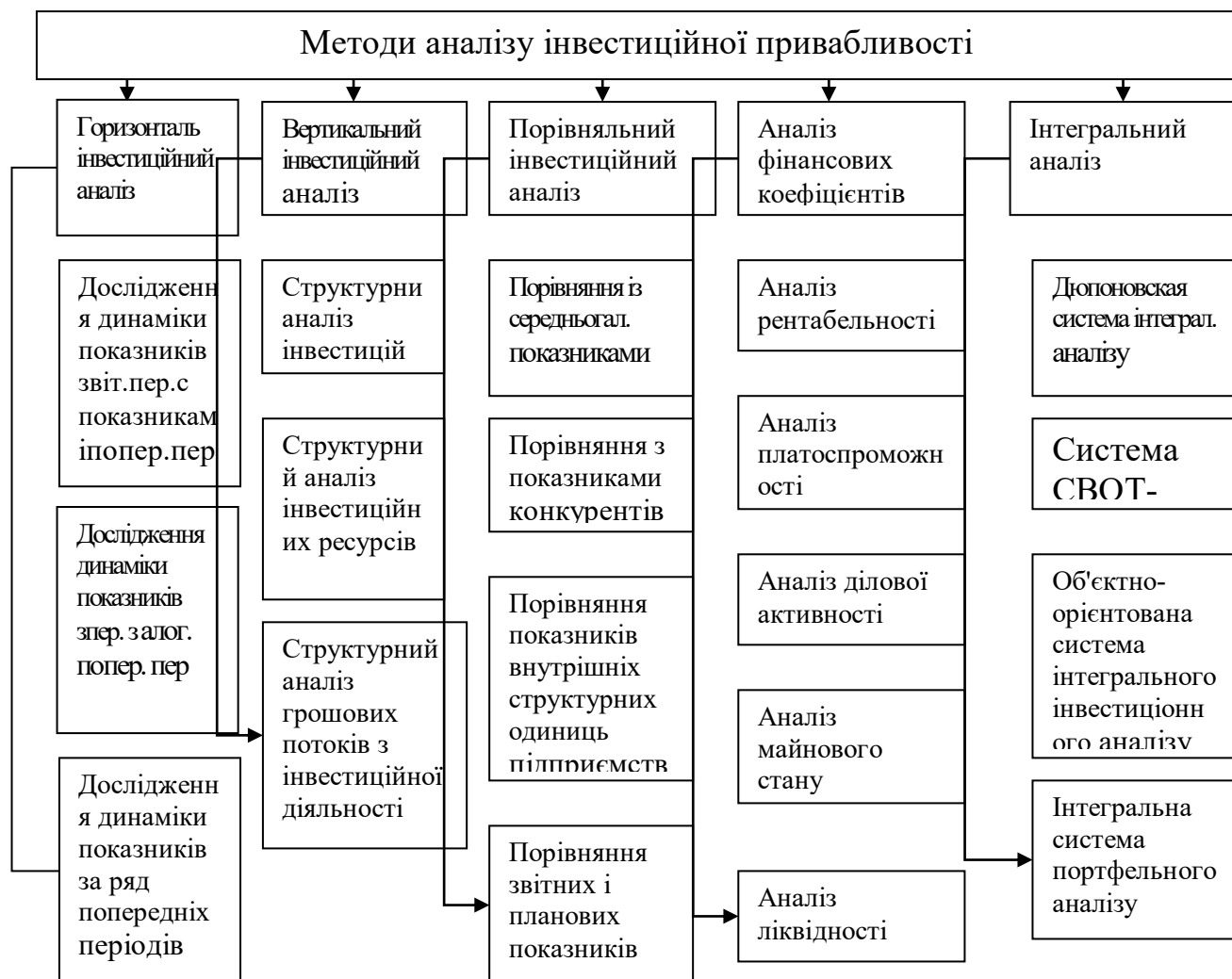

Рисунок А.1 - Методи аналізу інвестиційної привабливості

Додаток Б

Рисунок Б.1 - Основні етапи стратегії формування інвестиційних ресурсів